

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

**NEMZETKÖZI NEVELÉSTUDOMÁNYI
IRÁNYVONALAK ÉS DIMENZIÓK
HATÁROK NÉLKÜL**

**XII. Képzés és Gyakorlat
Nemzetközi
Neveléstudományi
Konferencia**

ABSZTRAKTKÖTET

Sopron, 2019. április 25.

**„Nemzetközi neveléstudományi irányvonalak és
dimenziók határok nélkül”
XII. Képzés és Gyakorlat
Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia
Absztraktkötet**

**Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar**

**„Nemzetközi neveléstudományi irányvonalak és
dimenziók határok nélkül”**

**XII. Képzés és Gyakorlat
Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia**

Absztraktkötet

**Soproni Egyetem Pedagógiai Kar
2019. április 25.
Sopron**

Soproni Egyetem Kiadó, 2019

**University of Sopron Benedek Elek Faculty of Pedagogy
University of Kaposvár Faculty of Pedagogy**

**“International Trends and Dimensions in Educational
Sciences without Borders”**

**12th Training and Practice
International Conference on Educational Sciences**

Abstracts

**University Of Sopron Benedek Elek Faculty of Pedagogy
25 April 2019
Sopron**

University of Sopron Press, 2019

Szerkesztette:

Kissné Zsámboki Réka
Koloszár Ibolya
Horváth Csaba

Soproni Egyetem Kiadó / University of Sopron Press

Felelős kiadó:

Dr. Alpár Tibor László

kutatási és külügyi rektorhelyettes

ISBN 978-963-334-326-5

Elektronikus kiadvány

Az absztraktok tartalmáért a szerzők felelnek.

A konferencia az EFOP-3.4.3-16-2016-00022 – „QUALITAS” Minőségi felsőoktatás fejlesztés Sopronban, Szombathelyen és Tatán című projekt támogatásával valósul meg.

Tartalomjegyzék / Contents

Köszöntő / Welcome	6
A konferencia programja	7
Conference Program	8
A konferencia absztraktjai / Conference Abstracts	9
A pedagógiai gyakorlat történeti nézőpontjai	10
Nevelés- és oktatásügy térben és időben I.	24
Nevelés- és oktatásügy térben és időben II.	40
Életkorok pedagógiája és pszichológiája	53
Fenntarthatóság és környezettudatosság	66
Média, nyelv és kommunikáció.	83
Pedagóguskutatás – pedagógusképzés – szakmai tanárképzés	96
Testnevelés – sportpedagógia	112
Innovációk a neveléstudományban és a pedagógiai gyakorlatban	127
Culture – Communication – Education	142
Diversity And Innovation in Education	149
Global Perspectives and New Challenges in Education	156
Youth Society and Responsibility	163
POSZTERSZEKCIÓ / POSTERS	169

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégeink!

*A Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara és a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara a korábbi hagyományoknak megfelelően **2019. április 25-én** rendezi meg Sopronban a **12. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferenciát** „Nemzetközi neveléstudományi irányvonalak és dimenziók határok nélkül” mottóval.*

A **magyar, angol és német** nyelven folyó konferencia célja, hogy a résztvevők számára betekintést **nyújtson a legújabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredményekbe, az innovatív trendekbe** és eljárásokba, támogassa az oktatói-kutatói generációk találkozását és **párbeszédét, lehetőséget teremtsen új szakmai kapcsolatok építésére**, illetve a bemutatott kutatási eredményeknek a pedagógiai gyakorlatban történő alkalmazására.

A résztvevők a konferencia délutáni programjában **14 szekcióban mutathatják be** tudományos előadásaikat, posztereiket és köznevelési „jó gyakorlataikat” többek között a **pedagógia, pszichológia, szociológia, természettudományok, művészetek, sporttudomány, nyelv- és kommunikáció-tudományok, a pedagógusképzés neveléstudományi és történeti vonatkozásainak** témaköréből.

Köszönjük, hogy részvételükkel megtisztelik rendezvényünket.

Kissné Dr. Zsámboki Réka PhD.

mb. tudományos és külügyi dékánhelyettes (SoE-BPK)

„NEMZETKÖZI NEVELÉSTUDOMÁNYI IRÁNYVONALAK ÉS DIMENZIÓK HATÁROK NÉLKÜL”

XII. KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT NEMZETKÖZI NEVELÉSTUDOMÁNYI KONFERENCIA

A KONFERENCIA IDŐPONTJA: **2019. április 25.**

HELYSZÍNE: **Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar,
Sopron, Ferenczy János u. 5. Brunsvik Teréz terem, tetőtér**

A KONFERENCIA PROGRAMJA:

9.00-10.00: REGISZTRÁCIÓ

10.00-10.20: MEGNYITÓ

Köszöntők:

- **Dr. habil Varga László**, Benedek Elek Pedagógiai Kar, dékán
- **Prof. Dr. Náhlik András**, Soproni Egyetem, rektor
- **Barcza Attila**, Sopron és térsége országgyűlési képviselő, a konferencia fővédnöke
- **Benczéné Dr. Fekete Andrea**, Kaposvári Egyetem oktatási dékánhelyettes, a Képzés és Gyakorlat folyóirat főszerkesztője

10.20-10.30: ÓVODAPEDAGÓGUS BA SZAKOS HALLGATÓK MŰSORA

10.30-12.00: PLENÁRIS ELŐADÁSOK

- **Prof. Dr. Héjj Andreas**, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem BTK; Ludwig-Maximilians Egyetem, München
Az előadás címe: *How to Overcome Grave Misunderstanding when Different Cultures Meet : How School Can Foster Creativity and Cooperation Between Cultures – Az idegenek közötti félreértések kreatív feloldása : Hogyan serkentheti az iskola a kreativitást és az eltérő kultúrák közötti megértést?*
- **Prof. Dr. Kerekes Judit**, egyetemi docens, College of Staten Island The City University of New York
Az előadás címe: *ECH Education in USA Focus on Early Math Education – A kora gyermekkori nevelés sajátosságai az Egyesült Államokban különös tekintettel a matematikai nevelésre*

12.00-13.00: EBÉD

13.00-16.00: SZEKCIÓELŐADÁSOK A KIJELÖLT HELYSZÍNEKEN

**13.00-16.00: PEDAGÓGIAI-SZAKMAI INNOVÁCIÓS WORKSHOP ÉS TALÁLKOZÓ
(BRUNSVIK TEREM ÉS AULA, TETŐTÉR)**

ELŐADÓK:

- **Dr. Nemes József (ELTE-İK):** *Oktatási kihívások az i4.0 kapcsán*
- **Barcza Attila:** *Kreativitás és készségfejlesztés konstrukciós játékokkal (könyvbemutató)*
- **Kódvetők Digitális Oktatási Műhely (Veszprém):** *Mit is jelent a számítógépes gondolkodás a XXI. században? - A gyermekek fejlesztésének lehetőségei a fizikai és a virtuális világ összekapcsolásával.*
- **Kalocsa Ibolya (eTwinning nagykövet, Nyugat-Dunántúl):** *E-Twinning, az európai iskolák és óvodák interaktív közössége*

**'INTERNATIONAL TRENDS AND DIMENSIONS
IN EDUCATIONAL SCIENCES WITHOUT BORDERS'**

**12TH TRAINING AND PRACTICE INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATION**

DATE: 25 APRIL 2019

**VENUE: University of Sopron Benedek Elek Faculty of Pedagogy
5 Ferenczy János Street, Sopron, Hungary**

PROGRAMME

9.00-10.00: REGISTRATION

10.00-10.20: WELCOME AND CONFERENCE OPENING

- **László VARGA, Dr. Habil**
Dean, Benedek Elek Faculty of Pedagogy
- **András NÁHLIK, Prof, Dr.**
Rector, University of Sopron
- **Attila, BARCZA**
Member of Parliament, Patron of the Conference
- **Andrea BENCÉNE FEKETE, Dr.**
Vice Dean, University of Kaposvár
Editor-in-Chief - Training And Practice Journal of Educational Sciences

10.20-10.30: INTERMEZZO – STUDENTS' MUSIC PERFORMANCE

10.30-12.00: PLENARY SESSION

KEYNOTE 1: 'How to Overcome Grave Misunderstanding when Different Cultures Meet'

- **Prof. Dr. Andreas HÉJJ**
Professor, University of Pécs (Hungary)
Ludwig-Maximilians University, (Munich, Germany)

KEYNOTE 2: 'ECH Education in USA Focus on Early Math Education'

- **Prof. Dr. Judit KERÉKES**
Associate Professor, College of Staten Island The City University of New York

12.00-13.00: LUNCH BREAK

13.00-16.00: ORAL AND POSTER SESSION

A KONFERENCIA ABSZTRAKTJAI

A pedagógia gyakorlat történeti nézőpontjai

Szekcióvezetők:

Prof. dr. Fáyiné Dombi Alice – Dr. Virág Irén

KOVÁCS LÁSZLÓ

Eszterházy Károly Egyetem - Pedagógiai Kar- Neveléstudományi Intézet - Pedagógia Tanszék

Változás és megújulás az iskolai gyakorlatokban a múlt század közepéig az első magyar nyelvű tanítóképzőben

A kutatás céljai:

Az előadás célja, hogy főbb csomópontokat kiemelve bemutassa a tanítójelöltek gyakorlati felkészítéséhez kapcsolódó változásokat Egerben a múlt század első felének viszonylatában.

A kutatás elméleti háttere:

A makroszintű változások feltárásához különös tekintettel alapul vettük Donáth Péter, Szakál János, Molnár Béla munkáit, míg a lokális folyamatok elemzéséhez Benkóczy Emil, Bodosi Béla, Bartók Béla, Szecsó Károly eredményeit tanulmányoztuk, mint szekunder forrásokat.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az ideai tanévünk különösen jelentős a tanítóképzés története szempontjából, mert nemcsak az első állami képzőintézet kezdte meg munkáját hazánkban mintegy másfél évszázaddal ezelőtt, hanem az első magyar nyelvű tanítóképző is 190 éve nyitotta meg kapuit. Pyrker érsek az egyházmegye központjában, Egerben alapítja meg azt az iskolát, ahol már nemzeti nyelvünkön sajtíthatták el a diákok a tanításhoz szükséges ismereteket. A forrásokból szemléletesen nyomon követhető a képzési idő változásával összekapcsolható iskolai gyakorlatok átalakulása, amelyek jelentőségét már az adott időszakban is kiemelten kezelték, színvonalas, változatos megvalósítását a későbbi munka szempontjából elengedhetetlennek tartották. Az önálló gyakorlóiskola felállítása jelentősen hozzájárult a felkészítés eredményesebbé tételéhez, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásának demonstrálásához.

Az előadásban megjelenített intézmény tevékenységének bemutatásával még színesebbé, gazdagabbá szeretnénk tenni eddigi ismereteinket a tanító szakos hallgatók gyakorlatra történő felkészítésére vonatkozóan.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kutató munkánk gerincét az Egeri Érseki Római Katolikus Tanítóképző vizsgált időszakban megjelent és fennmaradt Értesítői adták, mint primer források. Alapvetően deduktív kutatási stratégiát alkalmaztunk, a forrásokat elsősorban mikrotörténeti szempontból közelítettük meg, vontuk elemzés alá.

Kulcsszavak (5 db):

tanítóképzés, gyakorlati felkészítés, első magyar nyelvű intézet, Eger

Changes in School Practices during the First Half of the Last Century – Reforms in the First Teachers' Training College Providing Training in Hungarian Language

The purpose of my talk is to give an overview of the changes in the practical training of teacher trainees in Eger in the first half of the last century, highlighting some of the major elements.

This academic year is a special one regarding the history of teacher training: the first state institution started training teachers 150 years ago, and the first teacher training school providing training in Hungarian language was opened to the public 190 years ago. The school, where students had the opportunity to obtain the knowledge required to become a teacher in their own mother tongue was founded by archbishop Pyrker in Eger, the centre of the archdiocese. Sources allow us to trace back the changes in school practices, mainly related to changes in the length of the training period. The significance of these changes was emphasized already at that time, and the varied, high quality implementation of these reforms was crucial for the future. Establishing an independent practising school remarkably promoted the efficiency of the training, demonstrating and facilitating the application of theoretical knowledge in practice.

Becoming acquainted with the activities of the institution presented in my talk may enrich and improve our knowledge related to the practical training of students participating in teacher training.

My research in the macro-level changes was based on the works of Péter Donáth, János Szakál and Béla Molnár, while I studied the research results of Emil Benkóczy, Béla Bodosi, Béla Bartók and Károly Szecsó as secondary sources to analyse local processes.

My research was principally based on the bulletins (Értesítők) published by the Archiepiscopal Roman Catholic Teacher Training College of Eger (Egri Érseki Római Katolikus Tanítóképző) in the period examined, as primary sources. In the course of my research I basically applied a deductive strategy and chose to analyse sources with a micro-historical approach.

Keywords: *teacher training, practical training, the first institution providing training in Hungarian language*

FÁYNÉ DOMBI ALICE

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógiai Kar

A kulturális emlékezet az intertextualitás tükrében

A kutatás célja:

A kulturális, pedagógiai és nevelési emlékezet kánonképző elemeinek feltárása az intertextualitás eszköztárával.

A téma elméleti háttere:

Az intertextualitás szövegszervező eljárásait alapul véve, vizsgálatunk arra irányul, hogy a szövegek egymás közötti kapcsolatainak funkcióit, jelentésconstituáló szerepét bemutassuk, a szöveget mint a kulturális emlékezet motívumainak és emblémáinak keretét vizsgáljuk a memóriát is érintve, amelyet a kulturális átadás egységének tekintünk.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az intertextualitás szövegszervező eljárásait alapul véve, vizsgálatunk arra irányul, hogy a szövegek egymás közötti kapcsolatainak funkcióit, jelentésconstituáló szerepét bemutassuk, a szöveget mint a kulturális emlékezet motívumainak és emblémáinak keretét vizsgáljuk a memóriát is érintve, amelyet a kulturális átadás egységének tekintünk.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Eredményeink kulturális, pedagógiai és nevelési emlékezet összefüggéseire mutatnak rá, amelynek segítségével a pedagógiai szövegek kanonikus funkcióinak kialakulását emblematisz formában feltárhatjuk.

- 1) A kulturális emlékezet integráns részének tekinthető a pedagógiai emlékezet.
- 2) A pedagógiai narráció lényegi elemei megragadhatók a nevelői identitás reprezentációiban.
- 3) A kulturális emlékezet emblémái az ideális nevelő képét vetítik elénk, míg a kommunikatív emlékezet elemei a hétköznapi pedagógus alakját formálják meg.
- 4) A sikeres művek tartósan fontos identitásmintázatot nyújtanak.
- 5) A narratív közvetítés hozzájárul a nevelői személyiségalakzatok kialakulásához. Ennek megfelelően a nevelői minták tartalma nemcsak a formai /textuális/ sajátosságokon múlik, hanem a szöveg pszichológiai kompozícióján is. /Szociálpszichológiai kompozíció/

A vizsgált pedagógiai művek - kihasználva az azonosulásra ösztönző formákat, a cselekvésekben kódolt nevelői csoporttulajdonságok olyan idealizált és leegyszerűsített mintáit kínálják, amelyek megkönnyítik az azonosulást. Ugyanakkor a nevelői alakoknak jellemzőit narratív eszközökkel teszik hangsúlyossá, amelyek együttesen megalkotják az ideális és a hétköznapi nevelő alakját.

Kulcsszavak (5 db):

Kulturális emlékezet, pedagógiai emlékezet, nevelési emlékezet, pedagógiai narráció, kanonizáció

Intertextuality as a Framework of Cultural Memory

In this lecture we would like to present a special form of cultural memory that we regard as a particular form of pedagogical memory, this is an element of the cultural discourse. We'll start from the theoretical base and then we'll speak about the results and output of the research.

The written works of fiction were studied: pedagogical novels, pedagogical articles, researches and studies that used to deal with pedagogical identity at the given age. These ones are like canonized texts. Fiction has an effect upon pedagogical identification processes by emotions, texts approaches to the texts through cognition, and they transfer important patterns of pedagogical knowledge.

Conclusion:

- 1) Pedagogical memory can be regarded as an integrated part of cultural memory.
- 2) Important elements of pedagogical narratives can be seen in the representation of pedagogical identity.
- 3) Pedagogical texts have a canonic function, they define the identity choice of the pedagogues in the given age.
- 4) The patterns of the cultural memory give a picture of the ideal pedagogue, while elements of the communicative memory define common pedagogues.
- 5) Successful works can transfer important identity patterns constantly.
- 6) Narrative transfer enhances forming pedagogical personality patterns.

Keywords: *inter-textuality, cultural memory, mems, canonized texts, pedagogical identification process, pedagogical memory, narrative transfer*

DALLMAN KRISTÓF

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Tanórán kívüli tevékenységek változása a magyarországi jezsuita gimnáziumokban (XVII-XXI. század)

A kutatás céljai:

Kutatásom célja átfogó képet nyújtani a Magyarországon egykor működött és jelenleg működő jezsuita fenntartásban lévő középfokú oktatási-nevelési intézmények működéséről. Fókuszpontba állítva a tanórán kívüli tevékenységek formáit.

A kutatás elméleti háttere:

Kutatásomban szintetizálom a Jézus Társaság oktatására vonatkozó szakirodalmat, összevetve a rend előjárósága által az évszázadok alatt kiadott tanügyi szabályozókkal és pedagógiai témájú írásaikkal. Előadásomban a jezsuita jó gyakorlatokat a kurrens szakirodalom szűrőjén át vizsgálom.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A jezsuita oktatás-nevelés alapját képező 'ignáci pedagógia' meghatározó eleme, az alaposan megtervezett tanterv mellett, a diákok tanórán kívüli tevékenységének támogatása. Előadásomban kronologikus rendszerben mutatom be a magyarországi jezsuita középiskolák gyakorlatait a barokk iskolai színjátszástól a jelenleg is működő sportkörökig, szakkörökig. A modern köznevelés színterein is jelentős szerepet töltenek be a tanórai kereteken túlmutató tevékenységek. Fiatal tanároknak, mutathat példát a jezsuita oktatás-nevelés több, közel fél évszázados jó gyakorlata.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kutatásom során a jezsuita oktatás-nevelés magyar és idegennyelvű szakirodalmának feldolgozása mellett dokumentumelemzést végzek. A jezsuita tanügyi szabályzatok mellett a kutatás központi elemét a XIX-XX. század két meghatározó magyarországi intézményének, a kalocsai és pécsi jezsuita gimnáziumának levéltári forrásai alkotják. A budapesti Jezsuita Levéltár és Rendtörténeti Könyvtár gyűjteményében megtalálható kalocsai és pécsi iratokon belül kutatásomban kiemelt hangsúllyal mutatom be a pécsi Pius Gimnázium Pázmány Péter Önképzőkörének működését. A jelenleg is jezsuita fenntartásban működő miskolci Fényi Gyula Gimnázium vizsgálata során a Pedagógiai Programot veszem alapul.

Kulcsszavak (5 db):

jezsuita, oktatás, önképzőkör, ignáci pedagógia, neveléstörténet

Extracurricular Activities of the Jesuit Secondary Schools in Hungary (XVII-XXI. century)

The main goal of my research is to present a comprehensive picture of the educational system at the Hungarian Jesuit secondary schools. I put the extra-curricular activities in the focus of my lecture.. These activities – from the baroque dramas to the still operating sport clubs, and study groups – are the key fundamentals of the 'Ignatian pedagogy', besides the strictly planned curriculums. Extra-curricular activities play an important role in modern education so the Jesuits' best practises are good examples for the young teachers of the present time. In my research I tried to synthesize the available academic literature of the Jesuit schooling and pedagogy, and the key documents of their educational system (e.g.: Ratio Studiorum (1599)). The main method of my research is document analysis. I mostly rely on the archival sources of the Jesuit Archives and Library, Budapest, especially in the case of the late high schools of Kalocsa and Pécs. These two Jesuit institutes were outstanding institutes of their era (late XIX, early XX. century). In my research, I present the Péter Pázmány Study group (1916-1948) with a special emphasis. This study group was run by the Jesuit high school of Pécs and had a significant role in the life of the school and the town. throughout the decades. In my lecture I also try to analyse the pedagogical program of the Gyula Fényi Jesuit High School, Miskolc.

Keywords: *Jesuit, education, study group, Ignatian pedagogy, history of education*

VIRÁG IRÉN

Eszterházy Károly Egyetem

Körperliche Erziehung im Philanthropinum in Dessau (Testi nevelés a dessauai filantropinumban)*

Die gegen Ende des 18. Jh. in Deutschland entwickelte Lehre des Philanthropismus bedeutete einen radikalen Bruch mit alteingesessenen Methoden und der Vorherrschaft klassischer Sprachen und antiker Autoren, und sie setzte statt dessen auf die Vermittlung praktischer Kenntnisse, lebender Sprachen und eine ausgeprägte Naturverbundenheit. Im Jahre 1774 gründete Johann Bernhard Basedow ein Erziehungsinstitut in Dessau, das er ganz nach seinen Grundsätzen gestaltete. Im Philanthropinum bildete die körperliche Erziehung den wichtigsten Bestandteil des Unterrichts. Ein wesentlicher Grundsatz dabei war, dass sich die Seele in Abhängigkeit vom Körper entwickelt, der Körper war also für die Philanthropisten ein Mittel zur Entwicklung der seelischen Kräfte. Das Philanthropinum in Dessau war die erste deutsche öffentliche Schule, an der regelmäßig Körperübungen unter Leitung ordentlicher Lehrer der Schule betrieben wurden. Im Mittelpunkt meines Vortrags steht die Frage nach der konkreten Ausgestaltung der körperlichen Erziehung im Philanthropismus. Die Ausgangslage dazu bildet das Werk „Spiele zur Übung und Erholung des Körpers und Geistes“ (1796) des deutschen Pädagogen Johann GutsMuths. Als Methode wird dabei eine Quellen- und Dokumentanalyse angewendet. Die Wirkung des Philanthropismus auf die Erziehungspraxis in Ungarn ergab sich in erster Linie als Folge von Studienaufenthalten in Deutschland und von ungarischen Übersetzungen deutscher philanthropischer Autoren in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts

Schlüsselwörter: *Körperliche Erziehung, Philanthropismus, Naturverbundenheit, Erziehungsgeschichte*

* Az előadás német nyelven hangzik el.

MOGYORÓSI ZSOLT

Eszterházy Károly Egyetem

A hátrányos helyzet pedagógiai koncepciójának formálódása „a szocialista társadalom felépítése” idején

A kutatás céljai:

Az előadás célja részben annak a kevésbé meglepő ténynek a bemutatása, hogy a hivatalos oktatáspolitikai törekvéseket alapvetően kiszolgáló Országos Pedagógiai Intézet szakmai folyóirata az 1960-as években tanulmányokat, szakmai hozzászólásokat közölt a gyerekek, tanulók hátrányos helyzetével kapcsolatban. Az írások 1962-1963-tól a merev származási kategória-rendszer eltörlésétől eltelt kettő-négy év után gyarapodnak igazán, együtt a fizikai dolgozók gyermekeinek kedvezőtlenebb továbbtanulási statisztikai adatainak napvilágra kerülésével. A cikkek megjelenésének háttérben feltehetően a hivatalos politikai akaratnak való megfelelés igénye is meghúzódik, amit a különböző szintű párthatározatokból pontosan megismerhetünk. Ugyanakkor a bemutatás fő célja rávilágítani a kialakult diskurzusban a differenciált pedagógiai megközelítések neveléstudományi szakmaiságot felvonultató minőségére.

A kutatás elméleti háttere:

A kutatás elméleti hátterét egyrészt a művelődéspolitikai és társadalomtörténeti kontextus feltárása, másrészt neveléstörténetileg értelmezhető források vizsgálata alkotja.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A legfontosabb következtetések között említendő, hogy a hátrányos helyzet koncepciója mind az okok, mind a kezelési javaslatok tekintetében egyre komplexebbé vált a pedagógiai kontextusban. Az empirikus vizsgálatok változóinak használatával a szakmai nyilvánosságban kirajzolódtak a hátrányos helyzetű csoportok kategóriái. Megszületett az alternatívája annak a sematikus képnek, miszerint a hátrányos helyzetű tanuló a fizikai dolgozó gyermeke. Ma már nem lehetetlen annak kimondása sem, amit akkor nem lehetett, hogy a hátrányos helyzetű tanulók jelentős része szegény családok gyermeke.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatási stratégia analitikus deduktív. A kutatás módszere feldolgozó jellegű, a Pedagógiai Szemle tíz évfolyamának téma-specifikus tartalomelemzéseként határozható meg.

Kulcsszavak (5 db):

hátrányos helyzet, pedagógiai koncepció, diskurzus, történeti kontextus

The Shaping of the Pedagogical Conception of Underprivileged during the Period of 'Building Socialism'

One of the goals of my presentation is to talk about the hardly surprising fact that the journal of the National Institute of Pedagogy basically serving the endeavours of the official education policy published studies and comments related to the situation of disadvantaged schoolchildren in the 1960s. The number of these works began to increase noticeably from 1962-63, after the strict categories of origin were abolished and at the same time when unfavourable further education statistics of underprivileged children were made public. The publication of these articles was probably partly due to the intention to meet the expectations of the official political will. However, the main purpose of my presentation is to examine the pedagogical quality of the differentiated pedagogical approaches applied in the related discourse.

One of the most important conclusions is that the conception of underprivileged became more and more complex in the pedagogical context, regarding both the reasons and the suggestions on how to deal with the situation. Different categories of disadvantaged groups were outlined in professional circles as variables of empirical research were put into use. An alternative was born to the earlier schematic picture suggesting that the term disadvantaged pupils is equivalent to manual workers' children. Today we can say what was impossible to declare at that time: a large proportion of disadvantaged children came from poor families.

The theoretical background of my research was based on the exploration of the cultural political and social historical context.

I used analytical deductive research strategy, my research method was processing information, it can be defined as a topic-specific content analysis of 10 volumes of the journal *Pedagógiai Szemle* (Pedagogical Review).

Keywords: *underprivileged situation, pedagogical conception, discourse, historical context*

FRANK TAMÁS

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

Iskolai testi fenyítés reprezentációja a napisajtóban 1921–1931

A kutatás céljai:

Kutatásunk során a praxispedagógia egyik neuralgikus területére, a testi fenyíték iskolai alkalmazására voltunk kíváncsiak a napisajtó tükrében. Hogyan és miként jelent meg az iskolai testi fenyítés a különböző orgánumokban? Milyen nevelési elv állt alkalmazásának háttérében, illetve az exponált cikkek milyen narratívát mutattak az olvasók számára.

A kutatás elméleti háttere:

A dualizmus kori nevelés- és oktatáspolitikai időszakában a gyermektanulmány és reformpedagógia recepciója jelentős sikereket ért el a pedagógiai koncepciók között. Hatásuk megmutatkozott a gyermekekhez való viszony megváltozásában a praxispedagógia színterén; a korábban még elfogadott pedagógiai célzatú iskolai testi fenyítés alkalmazása lett egyre kevésbé támogatott.

Az I. világháborút követően a traumatizálttá vált társadalom rendpártisága, nemzeti és jellemnevelési paradigmája jelent meg.

A háború utáni időszak domináns tömegkommunikációs médiuma a nyomtatott sajtó volt: napi- és hetilapok, periodikák, bulvárlapok. Az oktatáshoz hasonlóan az újságkiadás is visszaesett az I. világháborút követően: csökkent a lapok száma, politikai cenzúra működött, melyet ugyan Bethlen István 1921 decemberében eltörölt, de az újságkiadást bürokratikus eszközökkel megnehezítették. Ennek ellenére a politika aktorainak egyik fő törekvése a lapkiadás volt, hiszen a sajtó véleményformáló és politikai ereje vitathatatlan.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A feltárt cikkek nem tükrözik a korszak pedagógusainak általános véleményét, nevelési eszköztárát, de a szövegek implicit tartalmának segítségével felsejlik a (pedagógiai) korrajz.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás időbeli keretét a bethleni konszolidáció tíz éve jelöli ki: 1921–1931.

A kutatás forráskeretét az időszak politikailag – és olvasótábor nagysága szempontjából – domináns napilapjainak érintett tartalmi adják.

Kulcsszavak (5 db):

neveléstörténet, sajtótörténet, iskolai testi fenyítés, reprezentáció, napilapok

Representation of Physical Punishment at Schools in the Daily Press of 1921–1931

In the period of the education policy of the dualism, the reception of child education and reform pedagogy achieved significant successes in the pedagogical concepts. Their impact was reflected in the change of relationship with children in the field of practice pedagogy; the use of previously accepted school-based, pedagogical physical punishment had become less and less supported.

After World War I, the national and character educational paradigm of the traumatized society appeared. The predominant mass media of the post-war period was the printed press: daily and weekly newspapers, periodicals, tabloids. Just like education, newspaper publishing dropped after World War I: the number of newspapers decreased, political censorship appeared, which was abolished by Bethlen István in December 1921, but the newspaper release was made harder by bureaucratic means. Nonetheless, one of the main aspirations of political public figures was newspaper publishing, since the opinion-forming and political power of the media is undeniable. During our research we were interested in one of the neuralgic areas of praxis pedagogy, the use of physical punishment in the perspective of the daily press. How did the school-based physical punishment appear in different organs? What was the educational principle behind its application and what narrative was displayed by the exposed articles to the readers? The time frame of the research is marked by the ten years of the Bethlen consolidation: 1921-1931.

The sources of the research are the politically dominant daily newspapers of the period (which had the biggest readership).

The articles examined do not reflect the opinion of the teachers of the era, but with the help of the implicit content of the texts the atmosphere of the era appears.

Keywords: *educational history, press history, school-based physical punishment, representation, daily newspapers*

MERKEI ATTILA

Fáy András Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Pécel

Az iskolakertek és tangazdaságok szerepe a környezettudatosság kialakításában 1770-től napjainkig

A kutatás céljai:

Vizsgálatom célja, hogy a címben jelzett időszaknak természeti és környezeti kihívásaira adott különféle nevelési-oktatási-képzési válaszait elemezsem és értékeljem. Bemutassam az ahhoz kötődő oktatásszervezési tevékenységet, amelyek új elemekkel gazdagították hazánk környezeti nevelésügyének történetét.

A téma elméleti háttere:

A magán és állami tanintézetek (1770-) létrejöttét elősegítő törvények, rendeletek és azok létrehozásának okai, az intézmények (iskolák, egyesületek) szerepe a természeti-környezeti tudat és tudatosság kialakulásában. Államigazgatási attitűdök, oktatási stratégiák, amelyek mind a gyakorlatban, mind elméleti téren segítettek a hazai környezeti tudatossággal motivált agrár-erdészeti kultúra kiteljesedését, kisugárzását és felvirágzását.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A különböző iskolák környezeti nevelés terén végzett tevékenységének, valamint az útkeresések bemutatására és feldolgozására irányuló elsődleges (főleg jogszabályi) és szekunder forrásmunkák kutatását és elemzését végeztem. A korabeli forrásanyagok, szakfolyóiratok, jogszabályok, oktatási dokumentumok, újságok tanulmányozásával, a deduktív kutatási módszerhez tartozó analitikus jellegű forráskutatás stratégiájával, a leíró elemzés módszerével időrendben próbálom összeállítani előadásom tartalmi vázát, anyagát.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A pedagógia történetében az iskolakertek tankertek, tangazdaságok, mint nevelési eszközök és oktatási helyszínek időről időre megjelennek eltérő társadalmi célok érdekében és eltérő feladatokkal.

Az 1996-ban létrehozott Ravazdi Erdei Iskolában kidolgozott „Erdőpedagógia projekt” eredményeinek értékelésekor tapasztalható volt, hogy a vizsgálatba bevont gyermekek nagy részének nem voltak élményei a természettel, erdővel kapcsolatosan, így a megfelelő környezeti attitűdjeik sem tudtak kialakulni. A tapasztalható, hogy a gyermekek egyre nagyobb része elidegenedik a természettől. Ha környezeti attitűdöket szeretnénk formálni, akkor elsősorban a természettel, környezettel kapcsolatos élményeket kell nyújtani a gyermekek számára.

A környezeti nevelés nem azonos a természettudományos gondolkodásra neveléssel, hanem több annál. A természettudományos ismeretek, összefüggések elsajátítása eszköz, hogy megfelelő világgépe legyen az azt használónak, fiatalnak-idősnek egyaránt. A környezeti nevelés átfogó fogalom, amely magában foglalja a természetes, az ember által alkotott és a társadalmi-gazdasági-politikai-kulturális környezetet egyaránt. A környezeti nevelés célja az ember és a természet közötti harmonikus viszony, a környezettudatos életvitel kialakítása és a környezettel való harmonikus együttélésre történő nevelés.

Előadásomban végig vezettem a tankerteknek és, tangazdaságoknak a szerepét a különböző társadalmi korszakokban, a hazai felvilágosodás korától kezdve, folytatva az Eötvös-féle közoktatási törvény hatályba lépésétől napjainkig, az iskolai a környezeti nevelésben és a konstruktív életvezetés kialakításában.

Kulcsszavak (5 db):

iskolakert, tangazdaság, tankert, környezeti nevelés, környezettudat, környezettudatosság

The Role of School Gardens and Educational Farms in Developing Environmental Awareness (from 1770 until Present Days)

In the history of pedagogy, school gardens, and educational farms as educational tools and sites appear from time to time having different social goals and different missions.

According to the results of the assessment initiated by the "Forest Education Project" of The Forest School, established in 1996, and located in Ravazd, it was found that most of the children involved in the study had no experience with nature and forest, so their respective environmental attitudes could not develop. It is noticeable that an increasing proportion of children are alienated from nature. If we want to develop environmental attitudes, we should primarily provide children with pleasure experiences about nature and the environment.

Environmental education is not the same as education for nature science, but more than simple education. Acquisition relationship of nature science knowledge is a tool to have a good worldview for the user, both the young and the elderly.

Environmental education is a comprehensive concept what encompasses natural, human-made and socio-economic-political-cultural environments. The aim of environmental education is to create a harmonious relationship between human and nature environment, to develop an environmentally conscious lifestyle and to educate individuals in harmony with the environment.

Keywords: *school garden, educational farm, environmental education, environmentally conscious lifestyle*

Nevelés és oktatásügy térben és időben I.

Szekcióvezetők:

Dr. Karácsony Ilona – Dr. Molnár Béla

MOLNÁR BÉLA

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

150 évvel ezelőtt alapították Magyarországon az első állami fenntartású tanítóképző intézeteket

A kutatás céljai:

A kutatás célkitűzései a következőkben adhatók meg: 1. A tanítóképzés szervezeti kereteinek bemutatása. 2. A képzés korszerűsítésére vonatkozó reformok elemzése. 3. A középfokú képzést szabályozó tantervek elemzése. 4. A képzés eljárásainak és eszközeinek vizsgálata.

A kutatás elméleti háttere:

160 évvel ezelőtt, 1869-ben alapították Magyarországon az első állami fenntartású tanítóképző intézeteket. Az 1868-ban megjelent törvény rendelte el az állami tanítóképzők alapítását és működtetését, de továbbra is engedélyezte a vallási felekezeteknek, hogy tanítóképző intézeteket tartsanak fent. 1868 után a tanítóképző intézetekben a 14 éves diákokat 3 évig tartó képzésben készítették fel, hogy tanítói pályára léphessenek. A képzési ciklus hossza 1881-1882-től négy évre emelkedett.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A dolgozat tárgya, hogy feltárja a magyarországi tanítóképzés szerkezeti és tartalmi változásait 1868-tól 1918-ig. A célkitűzések között megfogalmazásra került, hogy a pedagógusképzés rendszerén belül hol helyezkedett el a tanítóképzés, milyen törekvések jelentkeztek a képzés korszerűsítésével kapcsolatban.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatáshoz elsősorban az analitikus jellegű kutatási stratégia alkalmazása látszott célszerűnek, amely során források, dokumentumok elemzésére került sor.

Kulcsszavak (5 db):

tanítóképzés, állami tanítóképzés, egyházi tanítóképzők, tanterv, tanítói képzés

The First State Funded Elementary School Teacher Training Institutions Were Established 150 Years Ago in Hungary

The objectives of the research can be given as follows: 1. Presentation of the structural framework of training teachers for primary schools. 2. Analysis of the reforms concerning the modernization of the training. 3. Analysis of the syllabuses regulating the training at secondary level. 4. Investigation of the procedures and the means of the training.

It is the subject of the scientific presentation to explore the changes in the structure and the content of the training of primary school teachers in Hungary from 1869 until 1918. Among the objectives it was formulated where the training of primary school teachers was situated in the system of teachers' training and what intentions presented themselves in connection with the modernization of the training.

The first state funded elementary school teacher training institutions were established 160 years ago, in 1869 in Hungary. In 1686 a law was passed to order the establishment and operation of state funded teacher training institutions, however, religious communities were still permitted to maintain such establishments. 14-year-old students were trained for 3 years from 1868 onward to start their career as elementary school teachers. Then, from 1881-1882 this training period was raised to 4 years.

First of all, it was a research strategy of analytic character which seemed to be appropriate for the investigation, in the course of which sources, documents were analysed.

Keywords: *teacher training for primary schools, state funded primary school teacher training, church funded primary school teacher training, syllabus, teaching qualification*

ÁCS-BÍRÓ ADRIENN

Pécsi Tudományegyetem

Oktatás speciális térben és időben. A magyar és a német női büntetés-végrehajtás oktatási- nevelési sajátosságai

A kutatás céljai:

A kutatás képet ad a felnőttoktatás és felnőttképzés egy speciális szegmenséről, a büntetés-végrehajtási intézetekben szabadságvesztésüket töltő nők oktatásáról, képzéséről. Az előadás a 2017/18-as ÚNKP ösztöndíjprogram keretében megvalósult németországi Aichach JVA, valamint a magyarországi Kalocsai Fegyház és Börtön intézménylátogatása során szerzett tapasztalatokat felhasználva ad kulturális összehasonlítást. Célja, hogy bemutassa a női részlegek oktatási-nevelési sajátosságait, jellegzetességeit, struktúráját, lehetőségeit, és jelenlegi helyzetét – a neveléstudományi komparatiztika idiografikus funkciója szerint.

A kutatás elméleti háttere:

A börtönnevelés célja kettős: reszocializál és dekarcerizál. Azaz egyrészt a társadalomba való visszailleszkedést segíti elő, másrészt a börtönártalmakat csökkenti. A németországi intézetben mindezt a hazai gyakorlattól eltérően a művészeti kölcsönhatásra építve valósítják meg. Az alkalmazott pedagógiai módszer esetében nagy jelentősége van az érzelmi fejlesztésének. A büntetés-végrehajtás intézményeiben folyó oktatást érintő szemlélet szerint nem a fogvatartott személyiségének átalakítása a cél, hanem a munkáltatás és szakirányú képzések biztosítása, amelynek segítségével a társadalmi visszailleszkedés esélye nő (Kőszegi, 2010). A művészeti tevékenységek hozzájárulnak nemcsak az egyén stressz kezeléséhez, kedvező hatással vannak a mentális problémák kezelésében, de a szaktárgyi tudásának, kritikai gondolkodásának és magatartásának, alkalmazkodóképességének fejlesztéséhez, - transzferhatásuk kiemelt jelentőségű (Csépe, 2011). Az egész személyiségre hatva az egyén érzékenységét, képzeletét és cselekvőképességét fejlesztik (Di Blasio, 2016).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Általánosságban elmondható, hogy hazánkban a túlzásfoltosság, mely 170%-os a vizsgált időszakban Kalocsán, a nagyobb közösségre kialakított (4-18 fős) zárkák kis mozgásteret és az intim szféra teljes hiányát eredményezik. A fogvatartottak korlátozott szabad mozgása, a folyamatos rendszer szintű változások valamint a közösségi terek hiánya nagy mértékű terhet ró a markánsan fogyatkozó személyi állományra. A felsorolt tényezők, negatív hatással vannak nemcsak a fogvatartottak kedélyállapotára, de az oktatási-képzési tevékenységekben való részvételükre, és annak sikerességére. Németországban megvalósul a normalizáció, a nyitottság, valamint a felelősség elve, és kedvezőbb feltételek mellett jellemzően egy fős zárkákban, részlegenként közösségi terekkel, szabad mozgási lehetőséggel, azonos nemű felügyelői állománnyal töltik napjaikat az elítéltek.

Az intézménylátogatások tapasztalatai egyértelművé tették, hogy a jellemzően kontinentális modellű oktatási rendszerek több ponton eltérnek. A végrehajtás során Németországban nagy hangsúlyt fektetnek a gyakorlatorientált képzésre, a kommunikációs készségek és a művészeti kifejezés fejlesztésére, addig hazánkban a szabadidő hasznos eltöltése és a klasszikus, hagyományos műveltség elsajátítása kerül fókuszba. A szakképzés egyaránt elérhető mindkét országban, finanszírozása azonban más-más forrásból valósul meg. Míg Magyarországon pályázatok segítségével az adott intézetek helyi sajátosságait figyelembe véve, addig a német rendszerben szorosan a munkaerőpiac igényeihez igazodva a hiányszakmák területére képeznek új, szakképzett munkaerőt. A börtöntanárok tekintetében is eltérés mutatkozik. Kalocsán részben az import,

részben a szerződéses modell valósul meg, Aichachban pedig önellátó modell működik, mely intenzívebb, személyesebb kapcsolat kialakítására ad lehetőséget. Azonban jelenleg egyik vizsgált országban sincs képességbeli felmérés. A börtön által biztosított tanulási környezetről és a fejlődési színterekről teljes körű, viszont a populáció életútját, végzettségét, iskolai tapasztalatait érintően felszínes információkkal rendelkezünk. Mindkét ország az elítéltek társadalmi szerepvállalását preferálja, oktatásuk-képzésük a sikeres reintegráció érdekében történik. A tanulási eredmények, a tanítás hatékonyságának mérése ezzel szemben nem valósul meg.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A vizsgálat során induktív módon a megfigyelés, valamint a tapasztalati társadalomtudomány adatgyűjtési módszerei közül, a félig strukturált interjú módszerét alkalmaztam. Az összefoglaló komparatív szemléletmódban megközelítve képet ad a kiemelt szempontok alapján a hazai és a német börtönoktatás jelenlegi gyakorlatáról.

Kulcsszavak (5 db):

börtönoktatás, andragógia, büntetés-végrehajtás, női elítéltek

Education in Special Space and Time Educational Features of Hungarian and German Female Prison Service

Purpose:

The research introduces a special segment of the adult education and training concerning the female inmates. My presentation gives a cultural comparison based on my experiences I gained through my visits to Aichach JVA in Germany and Kalocsai Fegyház és Börtön in Hungary thanks to 2017/18 ÚNKP scholarships. Its aim is to introduce characteristics, features, structure and possibilities of the female department's education from the prospective ideological function of comparative education.

Strategy and methods:

In the course of the study I used the observation and the semi-structured interview method of data collection methods of experiential social sciences. The comparative approach gives an overview of current practice in Hungarian and German prison education.

Main results and conclusions:

It is a common fact that domestic prisons are overcrowded. Over the period under investigation, over 170% of overcrowding in Kalocsa, with four to eight people in the larger community, which gives little room for manoeuvre and the lack of intimate sphere. Inmates have limited freedom of movement, there are continuous system-level changes, there are no community spaces for prisoners. This is a heavy burden on staff, which can be seen as a major downturn. The listed factors have a negative impact not only on the state of the inmates but also on their participation in education and training activities and their success. In Germany, the principle of normalization, openness and responsibility is actually realized. Prisoners, under more favourable conditions, typically live in one-person cells, spend their days on convicts with community spaces, free movement facilities, and same-sex staff. The experiences of institutional visits have made it clear that typically continental models of education differ from one point to another. During the implementation in Germany, it is important to practice-oriented training, to develop communication skills and artistic expression, while in Hungary the focus is on spending free time and acquiring classical, traditional education. Vocational training is available in both countries, but its funding comes from different sources. In Hungary, with the help of tenders and taking into account the local characteristics of the institutes, they train a new skilled workforce in the German system in the field of shortages and adjust to the needs of employers.

There is also a difference in prison teachers. In Kalocsa part of the import and partly the contract model is realized, and in Aichach there is a self-supporting model, which provides an opportunity for more intense and personal contact. However, there is currently no capability assessment in any of the countries examined. We know the learning environment and the development stages of the prison, but we have superficial information about the life, education and school experiences of this population. Both countries prefer the social role of the convicts, and their education is aimed at successful reintegration. Conversely, learning outcomes and the effectiveness of teaching are not measured.

Theoretical:

The purpose of prison education is two-fold: resocialization and decarceration; namely, to promote reintegration into society on the one hand and reducing the harms of prison on the other. Unlike the Hungarian practice, this is implemented in the German institute based on the artistic interaction. They use a pedagogical method where they have a great significance for their emotional development. Hungarian theory states that the aim is not to transform the personality of the detainee, but to provide employment and specialized training, with which the chance of social reintegration increases (Kőszegi, 2010). Artistic activities contribute not only to the individual's stress management, they have a positive effect on the management of mental problems, and also on the development of knowledge, critical thinking and behaviour, adaptability of the subject, - their transfer effect is of paramount importance (Csépe, 2011). Affecting the whole personality, the individual's sensitivity, imagination and ability to act are developed (Di Blasio, 2016).

Keywords:

prison service, reintegration, andragogy, female prisoner

VINCZE SZILVIA

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

A tanárhiány és a közismereti tanárképzés¹

A kutatás céljai:

Előadásunk célja a tanárhiány nemzetközi, majd magyar helyzetének felvázolása, ezt követően a 10 féléves közismereti tanárképzés 2013-tól 2018-ig terjedő időszakban lezajlott általános felvételi eljárás összesített adatainak elemzése.

A kutatás elméleti háttere:

Az utóbbi években Magyarországon is egyre többször olvashatunk a tanárhiány kérdésköréről, amely valójában kétpólusú világprobléma. Kétpólusú abban az értelemben, hogy míg a Föld egy részét jellemzően az egyetemes köznevelés megvalósításának céljából, más részét leginkább a tanártársadalom elöregedéséből fakadó tanárhiány érinti. Míg az előbbi egyik fő indukálója a növekvő gyermeknépesség, addig a másik kísérőjelensége a csökkenő születésszám.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az UIS adatai szerint az országok mintegy 58%-a nem rendelkezik elegendő tanárral az egyetemes alapfokú oktatás eléréséhez. Becslése szerint az országoknak összesen 68,8 millió: 24,4 millió általános iskolai és 44,4 millió középiskolai tanárt kellene még alkalmazniuk. A fejlettebb országokban kisebb mértékű, ám nem elhanyagolható tanárhiányról lehet beszélni. A tanárok korosztálya hasonló az alap- és középfokú oktatásban: 82% 30 és 59 év közötti. A hazai adatokat elemezve is megfigyelhető a tanári átlagéletkor növekedése. A legnagyobb változást alapfokon, az 50-59 évesek arányának 12 év alatti, csaknem háromszorosára növekedése mutatja. Összességében a 10 féléves közismereti tanárképzés hat évre és a felvételi általános eljárására vonatkozó adatai növekedést mutatnak, de szakonként jelentősek az eltérések.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Megközelítésünk elsősorban mennyiségi szemléletű, nem foglalkozik a tanárképzés rendszerének, a minőségnek, a bérezésnek, valamint a pedagógiai munkát segítő személyzetnek a kérdéskörével. Az adatok elemzése leíró statisztika segítségével történt.

Kulcsszavak (5 db):

Tanárhiány, szakterületi tanárhiány, közismereti tanárképzés

1 Az előadás német nyelven hangzik el.

Der Lehrermangel und die allgemeinbildenden Lehramtsausbildung

Ziel unseres Vortrages ist es, die internationale und die ungarische Situation hinsichtlich des Lehrermangels aufzuzeigen und anschließend die Gesamtdaten des allgemeinen Zulassungsverfahrens von 10 Semestern der Lehrerausbildung im allgemeinbildenden Bereich 2013-2018 zu analysieren.

Nach Angaben fehlen in etwa 58% der Länder die Lehrer, um eine allgemeine Grundschulbildung zu erreichen. Die Länder müssten 24,4 Millionen Primarschullehrer und 44,4 Millionen Lehrer der Sekundarstufe, insgesamt also 68,8 Millionen Lehrer zusätzlich einstellen. In den Industrieländern kann man einen geringeren, aber nicht zu vernachlässigenden Lehrermangel feststellen. Das Alter der Lehrer ist in der Grund- und Sekundarschulbildung ähnlich. Die Analyse der ungarischen Daten weist ebenfalls auf den Anstieg des Durchschnittsalters bei den Lehrern hin. Die größte Veränderung stellt der Anstieg des Anteils der 50- bis 59-Jährigen dar. Insgesamt zeigen die auf das allgemeine Zulassungsverfahren bezogene Daten eine steigende Tendenz, es gibt aber zwischen den einzelnen Fächern erhebliche Unterschiede.

In den letzten Jahren konnte man auch in Ungarn immer mehr über das Problem des Lehrermangels, einem zweipoligen weltweiten Problem, lesen. Während einer der Hauptauslöser des ersteren Problems die steigende Zahl an Kindern und Jugendlichen ist, wird die andere Variante vom Phänomen der sinkenden Geburtenrate begleitet.

Unser Ansatz ist in erster Linie quantitativ, befasst sich nicht mit Fragen des Systems und der Qualität der Lehrerausbildung, mit der Entlohnung und mit dem die pädagogische Arbeit unterstützenden Personal.

Schlüsselwörter: *Lehrermangel, allgemeinbildenden Lehramtsausbildung, die internationale und die ungarische Situation*

KARÁCSONY ILONA

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

A tanári észlelt társas támogatás és az iskola szerepének összefüggés vizsgálata

A kutatás céljai:

Célom volt megismerni gimnáziumi tanulók körében a társas támogatás mértékét, különösen a pedagógus szerepét a tanulók iskolai életére.

A kutatás elméleti háttere:

A HBSC felmérés alapján az iskola megítélése az életkor emelkedésével csökken, a teljesítményszorongás emelkedik, melynek oldását, az adaptív magatartásformák kialakulását a támogató légkör elősegíthetné.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az iskolába a válaszadók, 3/4-e szeretett járni, 2/5-e nyomasztónak érezte a feladatait, főként azok, akiknek nem volt testvérük (χ^2 14,35 $p=0,026$). A tanároktól kapott támogatás mértéke független volt a tanulók életkorától, nemétől, lakhelyétől, családi típusától ($p>0,05$), de a pedagógus mintaadó szerepével (χ^2 10,92 $p=0,007$) együtt járás volt bizonyítható. A tanári támogatás a családtól ($r=0,200$ $p<0,001$), a jelentősen másoktól ($r=0,143$ $p<0,001$) és az osztálytársaktól ($r=0,360$ $p<0,001$) kapott támogatással valamint a tanulók tanulmányi átlagával ($r=0,218$ $p<0,001$) mutatott korrelációt. Az a tanuló, aki az iskolában a tanáraitól magasabb támogatást észlelt pozitívabb attitűddel viseltetett az iskolája iránt ($r=0,447$ $p<0,001$) és a tanulási eredménye tanárok általi megítélését is nagyobbban értékelte ($r=0,314$ $p<0,001$). A társas támogatás egyes dimenziói összefüggtek egymással ezért a szegényesebb kapcsolati hálóval rendelkező tanulók esetében középiskolás fokon is fontos és jelentős tanáraik támogató szerepének növelése, ami hatással lehet a diákok tanulmányi átlagára, iskolája iránt érzett attitűdjére.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Keresztmetszeti kutatásomat 2018-ban, Nyugat-Dunántúlon végeztem kényelmi mintavétellel nappali gimnáziumban tanulók ($n=337$) körében. Saját szerkesztésű és standardizált (MSPSS, HBSC) kérdőívvel gyűjtött adatokat SPSS Statistics 22 programmal elemeztem Pearson és Spearman ($p<0,01$) korrelációs számításokkal valamint χ^2 próbával ($p<0,05$).

Kulcsszavak (5 db):

társas támogatás, tanár, család, iskola

Analyzation of Perceived Social Support of Teachers in Relation to the Role of Schooling

Positive judgement of schooling decreases in accordance with maturity. Besides performance oppression increases, according to the survey of HBSC, which can be unbound by shaping adaptive behavioral forms and creating supportive environment.

My aim was to understand the degree of social support among high school students, particularly the impact of educators on the lives of students.

My cross-sectional research was carried out in 2018 in Western-Transdanubia with convenient sampling method among full time high-school students ($n=377$). The data was obtained by purposely designed (MSPSS, HBSC) questionnaires and was analyzed with the employment of SPSS Statistics 22 software with Pearson and Spearman Correlation Calculation ($p<0,01$) as well as χ^2 test ($p<0,05$).

Three-thirds of the respondents were fond of attending school, two-fifth, however felt pressurized by the tasks given, mainly those without siblings ($\chi^2 14,35 p=0,026$). The degree of support from teachers were unrelated to age, sex, location, family type of the students ($p>0,05$), but it was proved that there was a correlation with role-modeling of teachers ($\chi^2 10,92 p=0,007$). Teacher support from the family ($r=0,200 p<0,001$), significantly others ($r=0,143 p<0,001$) and the classmates ($r=0,360 p<0,001$) is correlated with grade point averages ($r=0,218 p<0,001$). The student who received a higher degree of support showed a more positive attitude towards schooling ($r=0,447 p<0,001$) and his/her grade point average judged by the teacher is evaluated higher ($r=0,314 p<0,001$).

Certain dimensions of social support are correlated with each other therefore for students with poorer social network the supportive role of teachers is significant and required, even in the course of high school studies. It may also have an impact on the grade point averages and attitude felt towards schooling.

Keywords: *social support, teacher, student, school*

SÁROSI TÜNDE

*Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola,
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet*

Iskolai Közösségi Szolgálat a fenntartók tükrében

A kutatás célja:

Az előadás az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által 2018-ban készített online felmérés (N=19.075) másodelemzésén keresztül mutatja be az Iskolai Közösségi Szolgálat (továbbiakban: IKSZ) program sajátosságait az intézményfenntartók tükrében. Megvizsgálja az állami és egyházi fenntartású iskolák IKSZ programjaiban előforduló különbségeket és jellegzetességeket, és felhívja a figyelmet a megszervezés során felmerülő buktatókra.

A kutatás elméleti háttere:

Magyarországon 2011-ben vezették be az Iskolai Közösségi Szolgálatot, melynek elvégzése az érettségi vizsga megkezdésének feltétele. A bevezetés célja a fiatalok szemléletformálása az önkéntesség, a másokért való felelősségvállalás és az aktív állampolgárságra nevelés területén.

A törvény 8 tevékenységi területet határoz meg a szolgálat teljesítésére. A közösségi szolgálat keretei között egészségügyi, szociális és jótékonsági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelmi, katasztrófavédelmi területen valamint az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős és egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési területen folytatható tevékenység.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A szolgálatot minden iskola saját maga szervezi meg a tanulók számára nagyon különböző módon, bizonyos esetekben részben vagy egészen az intézmény jellegéhez igazítva. A előadás feltárja a különböző fenntartású iskolákban megszervezett szolgálati programok jellemzőit és felhívja a figyelmet a megszervezés során felmerülő buktatókra.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az előadás az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által 2018-ban készített online, önkéntes alapon kitöltött kérdőív (N=19.075) másodelemzésén keresztül mutatja be az eredményeket.

Kulcsszavak (5 db):

Iskolai Közösségi Szolgálat, élménypedagógia, önkéntességre nevelés, szociális érzékenyítés, fenntartó

School Community Service in the Light of the Maintainers

School Community Service (SCS) was introduced in Hungary in 2011. The aim of the introduction was to educate young people for volunteering, for active citizenship and for taking responsibility for others. The law defines 8 areas of activity for the service. Within the framework of the Community Service, activities can be done in health, in social and charitable fields, education, culture and community, environmental and nature protection, disaster management, and the provision of sports and leisure activities for children with special educational needs, pupils, elderly people, children of pre-school age, activities and some police tasks in the area of crime and accident prevention.

The service is organized by each school on its own in a very different way for pupils, in some cases partially or entirely tailored to the nature of the institution.

The lecture presents the features of the program in the mirror of the institutional supporters through the second analysis of the online survey (N = 19.075) by the Institute for Educational Research and Development of Eszterházy Károly University in 2018. It examines the differences and features that occur in the SCS programs of state and church-maintained schools and draws attention to the pitfalls of organizing.

Keywords: *Social Community Service, experience pedagogy, educating for volunteering, social sensitization, maintainer*

FODOR RICHÁRD

*Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
Vitéz János Tanárképző Központ*

Nézőpontok. A multiperspektivikus történelemszemlélet megjelenése a történelemtankönyvekben

A kutatás céljai:

Kutatásom során az újtípusú fejlesztési mechanizmus eredményeként az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatási és Fejlesztési Intézetének kiadásában megjelent újgenerációs történelem-tankönyveit vizsgálom. Az elemzés vizsgálati szempontrendszere egy szakdidaktikai célkitűzés gyakorlati megvalósulásán alapszik, középpontjában a multiperspektivikus, azaz többnézőpontú történelemszemlélet áll, amelyet globális oktatással és történelem didaktikával foglalkozó szervezetek mellett nemzetközi és magyar kutatók, valamint a Nemzeti alaptanterv is fontosnak tart. A kutatás legfontosabb célja, hogy feltárja, miként érvényesül a multiperspektivikus szemlélet a 2015 és 2018 között kiadott középiskolai történelemtankönyvekben.

A kutatás elméleti háttere:

Kutatásom elméleti megalapozottságát egyrészt a történelem 21. századi, új típusú értelmezése adja, mely különleges hangsúlyt fektet a párhuzamosan rendelkezésre álló történeti narratívák létezésére és vizsgálatára, másrészt ezen párhuzamos nézőpontok érvényesítése az oktatásban. A multiperspektivizmushoz kapcsolódó szakmai diskurzus 2000-ben, a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság oslói konferenciáján kezdődött, ahol kiemelt célként fogalmazódott meg ezen szemléletmód gyakorlati alkalmazásának erősítése. A konferenciát követően több magyar és szlovák tankönyvkutató foglalkozott a kérdéssel, mint F. Dárdai Ágnes, Kaposi József, Vajda Barnabás, Kratochvíl Viliam.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A vizsgálat konklúziója alapján a tankönyvek teljesítik a kutatás fókuszában szereplő szakdidaktikai célkitűzéseket, szerzői törzsszövegükben, kapcsolódó forrásaikban és didaktikai apparátusuk segítségével változatos formában, minden esetben motiválják a soknézőpontúság szemléletét. A kutatás szerepet játszhat a multiperspektivizmus köznevelési alkalmazásának gyakorlati megvalósulásában.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás során az EKE-OFI Újgenerációs történelemtankönyveit és munkafüzeteket, valamint a kapcsolódó Digitális tananyagot vizsgáltam, amelyhez előzetesen egy saját szempontrendszert állítottam össze, amely a mintát több aspektusból értékeli.

Kulcsszavak (5 db):

történelem, didaktika, multiperspektivizmus, tankönyvkutatás, iteratív

Viewpoints. Multiperspectivic Approach in History Textbooks

The research investigates the new generational history textbooks published by the Eszterházy Károly University Educational and Developing Institution. The aspects of the research are based on practical implementation of a didactic aim, the multiperspectivic history approach, which educational importance is supported by international and Hungarian educational institutions, experts and the Hungarian National Curricula as well. The ultimate aim of the research is to identify the appearance of multiperspectivism in the textbooks issued for secondary educational institutions between 2015 and 2018.

According to the conclusion of the research, the textbooks implement the requirements of the multiperspective approach in their authorial text and their supplementary sources. As a consequence, the introduction of the theme may also support the spread of education based on multiperspective views. The fundament of the research is the new interpretation of history. Recent theories highlight the importance of parallel historical narratives and their role in education.

The academic discourse of multiperspectivity in education was proposed by the International Society for History Didactics' (ISHD) conference in Oslo, 2000. The approach is an important field of research in Hungary and Slovakia as well, well-known academics, like Ágnes F. Dárdai, József Kaposi, Barnabás Vajda and Kratochvíl Viliam also study it.

The inquiry investigates the new generational history textbooks of EKE-OFI on the basis of a previously created set of research aspects.

Keywords: *history, didactics, multiperspectivity, textbook research, iterative*

SÜTŐ ÉVA

Pécsi Tudományegyetem "Oktatás és Társadalom" Neveléstudományi Doktori Iskola

"Kisötösök összegyűltek..." Célstruktúrák vizsgálata szakképzős iskolások aspektusából

A kutatás céljai:

A tanulási motiváció kulcsszerepet játszik az egyén tanulási folyamatában, a tananyag elsajátításában. A szakképző iskolások körében a tanulási motiváció alacsony szinten áll, ebből következik, hogy a szakmai végzettséget mégis megszerző pályakezdő fiatalok a szakmai tudás alacsony szintjével rendelkeznek, a munkáltatók viszont a szakmájukat magas színvonalon művelni tudó szakembereket várnak a szakképző iskolákból. Felvetődik kérdés, hogy az osztálytermi környezet hogyan hat a tanulási motivációra, a pedagógusok milyen módszerekkel tudják bevonni a diákokat az osztálytermi történésekbe, milyen egyéb eszközök szükségesek, hogy a tananyag elsajátítása váljon döntő motívummá a diákok iskolában eltöltött éve alatt.

A kutatás elméleti háttere:

Az iskolában eltöltött évek folyamán fokozatosan csökken a diákok tanulási motivációja, különösen jelentős az átmeneti időszakban, általános iskolából középiskolába való átlépéskor (Józsa, 2009). A tanulási környezet motivációs hatásait leíró központi konstruktumokat nevezzük célstruktúráknak (Fejes, 2005:54). A célstruktúrák a tanulási környezetben lévő üzenetekre vonatkoznak (pl. az osztályterem vagy iskola), amelyek bizonyos célokat kiemelkedővé tesznek bizonyos diákok számára (Ames, 1992).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás arra keresi a választ, hogy a szakképző iskolában tanulók, milyennek ítélik meg az iskolai klímát, az osztálytermi történések, hogyan befolyásolják a tanulók tanulás iránti attitűdjét; a tanárok elvárásai és a tanulók céljai, mennyire kongruensek. Az eredmények tükrében konkrét javaslatok fogalmazhatók meg a tanulási motiváció fejlesztésének lehetőségét illetően.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás bázisát Kozéki (1985) kérdőíve szolgálja. A kérdőíveket a szakközépiskola/szakgimnázium 9. évfolyamán tanuló diákok töltik ki. Az adatokat leíró statisztikák, korreláció-analízis, stb. révén elemzem az SPSS 25 szoftver segítségével.

Kulcsszavak (5 db):

tanulási motiváció, célstruktúrák, szakképző iskola, osztálytermi környezet, iskolai klíma

„Little fives came together...” Analysis of Goal Structures from the Aspect of Secondary Vocational School Students

Learning motivation plays a key role in the individual's learning process and acquirement of the material. Learning motivation is at a low level among students learning at vocational schools. Therefore young graduates, who managed to pass a professional exam successfully after all, have low-level professional knowledge, while employers expect to receive experts with high quality knowledge from vocational training schools. The question arises how the classroom environment affects motivation, what methods can teachers apply with the students in the classroom, what other tools are required so that the learning material would be a decisive motivation during students' school years.

The research seeks to find the answer to the questions of how the students learning in a vocational school evaluate the classroom climate; how the classroom events affect the students' learning attitude; how congruent the teachers' expectation and the students' goals are. In the light of the results, proposals can be formulated referring to the possibility of developing learning motivation.

The students' learning motivation is sinking increasingly in the years spent at school. It is especially significant during the transitional period, from primary school to secondary school (Józsa, 2009). The core constructs of the motivational effects of the learning environment are called goal structures (Fejes, 2005:54). Goal structures refer to messages in the learning environment (classroom or school) which make certain goals dominant for certain students (Ames, 1992).

The research is based on the questionnaire of Kozéki (1985). The questionnaires are filled in by students learning in the 9th school year of vocational school/vocational secondary school. Data are analysed with descriptive statistics, correlation analysis, etc. using SPSS 25.

Keywords: *learning motivation, goal structures, vocational school, classroom environment*

Nevelés és oktatásügy térben és időben II.

Szekcióvezetők:

Bencéné Dr. Fekete Andrea – Dr. Patyi Gábor

BENCÉNÉ FEKETE ANDREA

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar

Délutáni tanulás előnyei és hátrányai a tanodában

A kutatás céljai:

Empirikus kutatásom célja, hogy rámutassak arra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek számára a tanoda, vagy az egésznapos iskola biztosítja-e jobban az esélyegyenlőséget. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy milyen módon segíti az esélyegyenlőséget a két hátránykompenzációs forma.

A kutatás elméleti háttere:

Az előadás során bemutatásra kerül a szakirodalom alapján, hogy a köznevelési intézményekben milyen keretek közt folyik a hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, a tanítás-tanulás folyamatának irányítása, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás. A 2013-ban bevezetésre került egésznapos iskola lehetőséget biztosít a tanórák arányos elosztására a délelőtti és délutáni tevékenységek során. Emellett és a napközi otthonos rendszerrel párhuzamosan működik a tanoda, ahol a nehéz helyzetben élő gyerekek iskolán kívüli foglalkozás keretében történő fejlesztése, felzárkóztatása, tehetséggondozása folyik.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Kutatásom során arra az eredményre jutottam, hogy az egésznapos iskolai keretek között a gyerekek elsikkadnak a többség között és nem kapnak egyéni sajátosságaiknak megfelelő segítséget. A tanodában kis csoportokban foglalkoznak velük a pedagógusok eredményesen, de emiatt az iskolában sokszor hátrányos megkülönböztetésben részesülnek.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Mélyinterjút készítettem tanodai és egésznapos iskolai programban résztvevő pedagógusok körében. Megkérdeztem, hogy eredményesnek tartják-e a tanodában folyó oktatási-nevelési tevékenységet, illetve, hogy gondot okoz-e a jelenlegi rendszerében, hogy a délutáni foglalkozások idejében a gyerekek a tanodában vannak. A gyerekekkel fókuszcsoporthoz interjút készítettem, arra a kérdésre kerestem a választ, hogy szeretnek-e a tanodai foglalkozásokra járni, vannak-e az iskolában hátrányai annak, hogy délután a tanodában tanulnak.

Kulcsszavak (5 db):

egésznapos iskola, tanoda, napközi, délutáni tanulás, hátrányos helyzet

The Positive and Negative Side of Afternoon Learning in Special Schools

The aim of my empirical research is to discover whether special schools or all-day schools are the ones, which provide more equal chances for handicapped children. I aimed to find out how these two forms of education support equal chances. During my research I found that in all-day schools handicapped children merge into the majority and do not receive the help necessary for their special needs. In special schools pedagogues are successful in helping these children, but they are often prejudiced at school due to the other classes they take. During my lecture I introduce how educational institutions cope with the education of handicapped children, how they direct the teaching-learning process, talent support and catch-up programs based on the literature. 2013 was the year to introduce all-day school, which provides an opportunity to distribute the activities in the morning and afternoon periods reasonably. Parallel with all-day school and daycare system there are special schools as well, where underprivileged, prejudiced children, receive after-school opportunities for catching-up and talent support programs. I carried out interviews with pedagogues participating in special- and all-day school education and asked whether they find the educational activities of special schools efficient and whether it causes any problems from the perspective of all-day schools that these children are in special schools in the afternoon. I also asked the children in focus group interviews, whether they like to participate in the special school sessions, and whether they experience any prejudices in school concerning the fact that they participate in a special school as well.

Keywords: *all-day school, special school, afternoon learning, handicapped situation*

PATYI GÁBOR

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

A tanító- és óvónőképzés egyesítésének terve az 1950-es években Magyarországon*

A kutatás céljai:

A kormány 1956-ban kezdte meg a tanító- és óvóképzés felsőfokúvá tételezését célzó reformok előkészítését. A kidolgozott javaslatokban, koncepciókban, illetve a kibontakozó szakmai vitában megfogalmazódott az addig elkülönült két képzés egyesítésének terve is. Kutatásunk célja annak feltárása, hogy milyen történeti előzményei voltak a terv létrejöttének, korszakunkban mely javaslatokban, koncepciókban és milyen módon merült fel az egyesítés gondolata. Vizsgáljuk továbbá, hogy a kormányzati szándék nyilvánossá válását követő szakmai vitában milyen érvek-ellenérvek fogalmazódtak meg.

A kutatás elméleti háttere:

A kutatás során vizsgált problémakör (a két képzés egyesítése) a neveléstörténeti, pedagógusképzés-történeti szakirodalomban kevésbé vizsgált terület. Kutatták már az egyesítési törekvések múltját (Gábris József), vizsgálták a tanító- és óvóképzés felsőfokúvá emelésének oktatáspolitikai hátterét főképp a tanítóképzés szemszögéből (Donáth Péter).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az egyesítés gondolata megjelent abban a javaslatban, melyet 1956. nyarán két soproni pedagógus, Kelényi Ferenc tanulmányi felügyelő és Major László általános iskolai tanár (később mindketten a soproni felsőfokú óvónőképző oktatói) készítettek a „nevelőképző akadémiák” szervezése tárgyában. Markánsan jelen volt a Köznevelés című folyóiratban 1957. március 1-én közzétett kormányzati tervekben is. A kormányzati álláspont nyilvánossá válását követő szakmai vita egyik fontos témaköre volt. A szakemberek többsége támogatta az elképzelést, 1959-ben mégis különálló felsőfokú óvó- és tanítóképző intézetek létesültek.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás alapvető módszere a dokumentumelemzés. Reformjavaslatokat, hivatalos reformkonceptiót, és a korabeli szakmai sajtóban megjelent írásokat elemzünk az említett módszer segítségével.

Kulcsszavak (5 db):

óvóképzés, tanítóképzés, egyesítés, történet, 1950-es évek

* Az előadás német nyelven hangzik el.

Der Plan der Vereinigung der Ausbildung von Lehrerinnen und Kindergärtnerinnen in den 1950-er Jahren in Ungarn

In 1956 begann die Regierung die Vorbereitung der Reformen, deren Zweck die Erhöhung der Ausbildung von Kindergärtnerinnen und Lehrerinnen auf Oberstufe (Hochschulniveau) war. In den Vorschlägen, Konzeptionen, beziehungsweise im Laufe der fachlichen Diskussion wurde der Plan der Vereinigung der bis dahin isolierten zwei Ausbildungen formuliert. Das Ziel unserer Forschung ist, um aufzudecken, was für eine Vorgeschichte der Geburt des Planes hatte, in unserem Zeitalter in welchen Vorschlägen, Konzeptionen, und in welcher Weise die Idee der Vereinigung aufgetaucht wurde. Ferner untersuchen wir, dass nach der Veröffentlichung der Absicht der Regierung, in fachliche Diskussion welche Argumente und Gegenvorschläge formuliert wurden.

Die Idee der Vereinigung finden wir in dem Vorschlag über die Organisation der Erzieher(in)bildenden Akademien. Dieser Vorschlag wurde durch zwei Pädagogen von Sopron geschrieben: Ferenc Kelényi Schulinspektor und László Major Grundschullehrer (beide waren später Lehrer in Oberen Ausbildungsinstitut für Kindergärtnerinnen in Sopron). Die Idee erschien in den Plänen der Regierung, die in Zeitschrift „Köznevelés“ 1. März 1957. veröffentlicht wurde. In der fachlichen Diskussion nach der Veröffentlichung des Standpunktes der Regierung war die Idee ein wichtiges Thema. Die Mehrheit der Fachleuten hat die Idee befürwortet, dagegen in 1959 wurden isolierte höhere Lehrerbildungsanstalten und Bildungsanstalten für Kindergärtnerinnen etabliert.

Unter der Forschung geprüfetes Problem (Die Vereinigung der zweierlei Ausbildung) wurde in der Fachliteratur von Erziehungsgeschichte, Bildungsgeschichte der Pädagogen nur wenig geprüft. Die Vergangenheit der Vereinigungsbestrebungen wurde schon untersucht (József Gábris). Der unterrichtspolitische Hintergrund der Erhöhung auf Oberstufe der Ausbildung von Kindergärtnerinnen und Lehrerinnen wurde schon geprüft, hinsichtlich der Lehrerbildung (Péter Donáth).

Die grundlegende Methode der Forschung ist die Dokumentanalyse. Mit dieser Methode untersuchen wir die Reformvorschläge, die offizielle Reformkonzeption, und die in den zeitgenössischen Fachzeitschriften veröffentlichte Schriften.

Schlüsselwörter: *Reformen, Plan der Vereinigung, Ausbildung von Lehrerinnen und Kindergärtnerinnen, 1950-er Jahren*

LANGERNÉ BUCHWALD JUDIT

ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézet – Szombathely

Ingázó magyar tanulók helyzete az ausztriai iskolákban*

A kutatás céljai:

A kutatás célja feltárni, hogy Ausztriában a migráns háttérű tanulók integrációjára és nyelvi fejlesztésére vonatkozó elvek megvalósulnak-e az osztrák iskolában tanuló ingázó magyar gyerekek esetében, és milyen speciális integrációs és nyelvi fejlesztési intézkedések azonosíthatók esetükben.

A kutatás elméleti háttere:

A 2017/2018-a tanévben kb. 2000 magyar anyanyelvű gyermek tanult osztrák iskolában, melyek közül a többség naponta ingázik magyarországi lakhelye és az ausztriai iskola között. Ausztriában a bevándorlási státusztól függetlenül az iskolalátogatás fontos kritériuma az oktatás nyelvének, a német nyelvnek a megfelelő szintű ismerete. A nem német anyanyelvű migráns háttérű tanulók integrációjára és nyelvi fejlesztésére vonatkozó elveket az osztrák kormány szövetségi szinten meghatározza, de a magyar gyerekek helyzete ebből a szempontból sajátos, mivel többségük nem Ausztriában él, tehát ebben az értelemben nem bevándorló, nyelvi értelemben és „migráns háttérű” meghatározás definíciója értelmében viszont a tanulók ezen csoportjához tartoznak.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás eredményei rávilágítottak arra, hogy a magyar gyerekek státusza az osztrák iskolákban egyedi, a nem német anyanyelvű gyerekek integrációjára és nyelvi fejlesztésére vonatkozó elvek csak részben érvényesülnek az esetükben, melynek formája és mértéke szoros összefüggésben áll az iskola és a tanárok magyar gyerekekkel szembeni viszonyulásával.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kérdések megválaszolására egyrészt az osztrák oktatási törvényeket, tanterveket és iskolai programokat elemeztük dokumentumelemzés módszerével, másrészt az integrációra és a nyelvi fejlesztésre vonatkozóan interjút készítettünk 60 olyan családdal, ahol a gyermekek Ausztriában járnak iskolába.

Kulcsszavak (5 db):

Külföldi tanulás, integráció, nyelvi fejlesztés

* Az előadás német nyelven hangzik el.

Die Situation der ungarischen pendelnden Schüler in den österreichischen Schulen

Im Schuljahr 2017/2018 sind rund 2000 Schüler mit ungarisch als Erstsprache in Österreich zur Schule gegangen. Unabhängig vom Migrationsstatus des Kindes ist in Österreich die Kenntnis der Unterrichtssprache beim Schulbesuch ein wichtiges Kriterium. Die Integration und die Sprachförderung der Schüler mit anderer Erstsprache als Deutsch sind auf Bundesebene gesetzlich geregelt. In dieser Hinsicht ist die Situation der ungarischen Kinder in den österreichischen Schulen eigenartig, da die meisten von ihnen nicht in Österreich leben, aber in sprachlichem Sinne zu den Schülern mit Migrationshintergrund gehören, da sie eine österreichische Schule mit anderer Erstsprache als Deutsch besuchen und der in Österreich gültigen Definition der SchülerInnen mit Migrationshintergrund entsprechen.

Das Ziel der Untersuchung ist die Fragen zu beantworten: ob die gesetzlichen Vorschriften und Empfehlungen bezüglich der Integration und Sprachförderung der Schüler mit Migrationshintergrund auch im Fall der ungarischen Schüler zur Geltung gebracht werden, und welche spezielle Integrations- und Sprachförderungsmaßnahmen werden im Fall der ungarischen Schüler verwendet?

Die Forschungsfragen wurden einerseits anhand der Analyse österreichischen Unterrichtsgesetze und Lehrpläne beantwortet, andererseits wurden Interviews bezüglich der Integration und der Sprachförderung mit 60 Familien gemacht, in der die Kinder eine österreichische Schule besuchen.

Die ungarischen Schüler haben einen besonderen Status und sie werden nicht für Schüler mit Migrationshintergrund gehalten. Dementsprechend werden die Integrationsmaßnahmen und die Sprachförderung nur teils zur Geltung gebracht und ihre Umsetzung steht in einem engen Zusammenhang mit dem Verhältnis der Schule zu den ungarischen Schülern und der Haltung der LehrerInnen gegenüber ihnen.

Schlüsselwörter: *ungarischen pendelnden Schüler, Integration, Sprachförderung, österreichischen Unterrichtsgesetze und Lehrpläne*

GÓSI ZSUZSANNA* – FARAGÓ BEATRIX**

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest

**Széchenyi István Egyetem, Győr

Az egész életen át tartó tanulás a sport szektorban

A kutatás céljai:

A folyamatosan változó környezetben elengedhetetlen a folyamatos képzés, fejlesztés. Az egész életen át tartó tanulás (life-long-learning) minden szektorban fontos kérdéssé vált. A kérdőíves kutatásunk célja, hogy felmérje a sporttudományi területen különböző képzési szinteken lévő hallgatók tanulási, továbbtanulási motivációját.

A kutatás elméleti háttere:

A tudásalapú társadalom egyik jellemzője, hogy nem elég a képzettség megszerzése, hanem a kompetenciák folyamatos fejlesztésre is szükség van. A szervezett képzésben résztvevők esetében a cél a végzettség pótlása, a megfelelő munkahely megszerzésének érdekében. A tanulás azonban nem feltétlenül a szervezett keretek közötti képzést jelenti, hanem annál sokkal tágabb kategória.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A terület hallgatóira általános jellemző, hogy korábban rendszeres sporttevékenységet végeztek. Az OKJ-s képzésben tanulók esetében a képzésben való részvétel indokaként egyaránt megjelent a munkahely megtartás, és a törvényi előírás is. Ennek oka, hogy a javuló sportfinanszírozási környezetben ma már elvárás a megfelelő képzettség a sportszakemberektől. Az alapképzésen készített kérdőíves kutatásunk azt mutatja, hogy a hallgatók nagyrésze továbbtanulást tervez. A továbbtanulás részben magasabb végzettségi szintet, részben a már meglévő tudás, képzettség kiegészítését célozta meg.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kérdőíves kutatásunk során két eltérő képzési formát, két eltérő felépítésű kérdőívvel vizsgáltunk. A sporttudományi területen felsőfokú képzésben résztvevő hallgatók továbbtanulási terveit, valamint a sportolói kettős karrier kérdéskörét vizsgáltuk. Az OKJ-s sportedző és sport-szervező képzésen pedig a résztvevő hallgatók tanulási motivációjára fókuszáltunk.

Kulcsszavak (5 db):

felőttképzés, egész életen át tartó tanulás, sportolói kettős karrier

Lifelong Learning in the Sports Sector

Continuous training and development are indispensable in a constantly changing environment. Lifelong learning has become an important issue in all sectors. The purpose of our questionnaire survey is to assess the motivation for learning and further education of students at different levels of education in the field of sports science.

In the case of students attending a training providing qualification listed in the National Qualification Register, both keeping the job and statutory requirements appeared as the reason for participation. The reason for this is, that in an improving environment supporting sports, the proper training for sports professionals is also required. Our questionnaire survey with undergraduate students shows that the majority of students are planning further education. Further education was partly aimed at a higher level of education and partly at supplementing existing knowledge and qualifications.

One of the characteristics of the knowledge-based society is that it is not enough to have a qualification, but the competencies need to be continuously developed. In the case of participants in organized training, the aim is to complete the qualification in order to get a suitable job.

In our questionnaire survey, we examined two different forms of training with two questionnaires of different structure. In the field of sports science, we studied further education plans for students participating in higher education and the dual career of athletes. At the NQR training of Athletic Training and Sports Management, we focused on the learning motivation of the participating students.

Keywords: *adult education, life-long learning, dual career of athletes*

TÚRI IBOLYA

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

Szinergizmusok a konduktív nevelésben

A kutatás céljai:

Az előadás célja a konduktív nevelésben megjelenő szinergizmusok bemutatása révén felhívni a figyelmet mindazon jó gyakorlatra és tapasztalatra, amely a többségi nevelésben és oktatásban integrált nevelésben résztvevő gyermekek esetében is eredményesen alkalmazható mintát jelent.

A kutatás elméleti háttere:

A konduktív nevelési rendszer alapvetése a személy egészére történő fókuszálás, a személyiség teljes körű, pedagógiai alapú megközelítésének középpontba helyezése, így a központi idegrendszeri eredetű sérülésre nem orvosi problémaként, részfunkciók zavaraként, hanem mint a tanulás folyamatának zavarára tekint (Feketéné Szabó, 2011; Földesi, 2014). A Pető András által kidolgozott konduktív nevelés olyan pedagógiai válaszok megfogalmazását teszi lehetővé, amely eredményesen befolyásolja a központi idegrendszeri sérülés által bekövetkezett állapotot (Túri, 2018).

Kutatásokból tudjuk, hogy a tanulásban résztvevő agyféltekék eltérő módon üzemelnek és vesznek részt a megismerő és feldolgozó funkciókban és folyamatokban. Amíg a bal agyfélteke az analitikus, racionális gondolkodásért, az irányításért és szabályozásért felel, addig a jobb agyfélteke támogatja a kreatív és holisztikus gondolkodást, az érzékek bekapcsolásával történő feldolgozást, az érzelmek, intuíciók segítségét összefüggések felismerésében. A vizsgálatok arra is rámutattak, nem a jobb, vagy a bal agyfélteke működésének hangsúlyozása, hanem a két agyfélteke közötti együttműködés egyensúlyának támogatása, fennmaradásának segítése fontos.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Minden bonyolultabb tanulási feladat több képesség együttes használatát, a két agyfélteke összhangját és együttes működését feltételezi. Az agy plasztikus hatású, képes a megújulásra, az alkalmazkodásra, képes a rugalmas újraszerveződésre. A konduktív nevelés adta keret biztosítja, hogy az agyféltekék közötti kereszthatások pozitív hatásait kihasználjuk. A többségi nevelésben integrált nevelésben résztvevő gyermekek vonatkozásában eredményesen hasznosítható lenne a konduktív nevelés során felhalmozott jó gyakorlat és tapasztalat.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A konduktív pedagógiai program elemzése (dokumentumelemzés, programelemzés)

Kulcsszavak (5 db):

konduktív nevelés, szinergizmus, kereszthatás, központi idegrendszeri sérülés, plaszticitás

Synergies in Conductive Education

The aim of the presentation is to draw attention to all the good practices and experiences that can be successfully applied to children involved in mainstream education and education through the presentation of synergies in conductive education.

Each of the more complex learning tasks requires the combined use of multiple capabilities, the harmony and co-operation of the two hemispheres. The brain has a plastic effect, is capable of regeneration, adaptation, capable of flexible reorganization. The framework provided by conductive education ensures that the positive effects of crosstalk cross-effects are exploited. Good practice and experience accumulated during conductive education could be useful for children involved in mainstream education.

The basics of the conductive education system are focusing on the whole person, focusing on the full, pedagogical approach of the personality, thus looking at central nervous system injury not as a medical problem, as a disturbance of sub-functions, but as a disturbance of the learning process (Feketéné Szabó, 2011; Földesi, 2014). Conductive education developed by András Petó allows for the formulation of pedagogical responses to effectively affect the condition of the central nervous system (Túri, 2018).

From research, we know that the hemispheres participating in learning operate and participate in different ways in cognitive and processing functions and processes. While the left hemisphere is responsible for analytical, rational thinking, control and regulation, the right hemisphere supports creative and holistic thinking, the processing of senses by engagement, the recognition of emotions and intuitions in the context. Studies have also shown that it is important not to emphasize the function of the right or left hemisphere, but to support the balance between the two hemispheres, and to support their survival.

Keywords: *conductive education, synergy, cross-effect, central nervous system, plasticity*

PÁSZTOR ENIKŐ

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Nemzeti nevelés az óvodákban a megváltozott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szellemében

A kutatás céljai:

Napjainkban a globalizáció térhódításával párhuzamosan szükségserű a különböző népek nemzeti jellegeinek felerősödési hulláma. A jelenlegi magyar kormány eltökélt a tekintetben, hogy erősítse a felnövekvő nemzedékekben a magyarságtudatot, a haza szeretetét és a nemzeti értékeinkben való hitet és azok feletti büszkeséget. A 2018/19-es nevelési év kezdetén az óvodapedagógusokat egyik leginkább érdeklő téma az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosítása volt. A változtatások egyik leginkább vitatott része a nemzeti és keresztényi nevelés hangsúlyosabbá tételére irányul. Kutatásomban arra kerestem a választ, miként reagáltak az óvodapedagógusok az alapprogramba bekerült kiegészítő rendelkezésekre.

A kutatás elméleti háttere:

A nemzeti nevelés szakirodalmi háttere széleskörű. Kutatásaim során elsőként megvizsgáltam a nemzettudat, a nemzeti hovatartozás kérdéskörével foglalkozó szakirodalmakat, majd a nevelési, oktatási intézmények nemzeti identitásformálásban betöltött szerepét tanulmányoztam.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A nemzeti nevelés méltánytalanul háttérbe szorult az óvodapedagógusok munkáját segítő eddigi dokumentumokból. Ugyanakkor az is igaz, hogy az óvodapedagógusok mindig is sokat tettek a magyar gyermekek nemzeti szellemben történő nevelése terén. Eddig azonban főként a lelkiismeretükön, meggyőződésükön, hitükön, neveltetésükön, szokásaikon, valamint számos egyéb tényezőkön múlt, hogy mennyire és milyen igényességgel vitték be a nemzeti nevelést a mindennapi munkájukba. Szerencsére sokan vannak, akik az egyik legfőbb értéknek gondolják a magyar kultúrát, a magyar hagyományokat, és azok átörökítését kiemelt feladatuknak tartják. Kutatásaim eredményei motivációt jelenthetnek az óvodapedagógusoknak az eddigi munkájuk újragondolásához, az alapprogramban megfogalmazott új elvárásoknak való sikeres megfeleléshez.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kutatásomba magyarországi óvodákat vontam be. Online kérdőíves kutatást végeztem.

Kulcsszavak (5 db):

óvodai nemzeti nevelés, nemzettudat, hazaszeretet, nemzeti identitás formálás, nemzeti jelképek

National Education in Kindergartens in the Light of the Modified National Curriculum of Kindergarten Education

Recently, in parallel with the rise of globalisation, the wave of emphasizing the national characteristics of different nations is a necessary process. The present Hungarian government is determined in the aspect of making the upcoming generations strong in national identity, love their country, be faithful to national values as well as being proud of them. At the beginning of the 2018/19 educational year, one of the most interesting topics for kindergarten teachers was the modification of National Base Curriculum of Kindergarten Education. One of the most controversial parts of this change is the emphasis on the national and the Christian education. In my research I was trying to get an answer to the general reaction of the kindergarten teachers to the additional provisions now included in the basic curriculum.

So far, in the documents of national education kindergarten teachers have not received much support. At the same time it is true, that kindergarten teachers have always done much for the national education of Hungarian children. So far, however, the measure and quality of including national education in their everyday work depended upon their conscience, convictions, belief, habits and several other characteristics. Fortunately, there are many who consider Hungarian culture and traditions as most important values, and transmitting them is a highly important responsibility for them. The results of my research could give motivation for kindergarten teachers to reconsider their foregoing activities in order to successfully meet the new requirements engrossed in the new curriculum.

The literature background for national education is quite widespread. During my research I started with the investigation of literature dealing with the questions of national identity and affiliation, and then I examined the role of educational institutions in shaping national identity.

In my research I interviewed kindergarten teachers from Hungary. It was an online query with the help of a questionnaire.

Keywords: *national education in the kindergarten, love of the homeland, national identity, national symbols*

Életkorok pedagógiája és pszichológiája

Szekcióvezetők:

Prof. Dr. Józsa Krisztián – Dr. Zsubrits Attila

**JÓZSA KRISZTIÁN – CSIMA MELINDA – NYITRAI ÁGNES –
PODRÁ CZKY JUDIT**

Szegedi Tudományegyetem, Kaposvári Egyetem

**A sikeres iskolai tanulás előfeltételei:
A Kaposvár Vizsgálat**

A kutatás céljai:

Az előadás egy longitudinális kutatás elméleti háttérét és elindítását mutatja be. A vizsgálat célja, hogy empirikus adatokkal szolgáljon arról, milyen koragyermekkorai tényezők jelzik előre leginkább az iskolai tanulás sikerességét.

A kutatás elméleti háttere:

A nemzetközi szakirodalomból ismert, hogy a különböző koragyermekkorai jellemzők (mint például születés körülményei, egészségi mutatók, kognitív, affektív, szociális és motoros fejlettség, családi és intézményes nevelés) befolyásolják az iskolai tanulás sikerességét. Hazai empirikus kutatásokban azonban nem vizsgálták még, hogy ezeknek a koragyermekkorai jellemzőknek milyen az előrejelző ereje.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Nagy mintás vizsgálatunktól azt várjuk, hogy a sok változót egyszerre magában foglaló elemzések alapján azonosítani lehet a fejlődés legfontosabb segítő és gátló faktorait. Feltárul majd, hogy hazai viszonyok között az egyes koragyermekkorai tényezőknek mekkora súlya van a gyermekek fejlődésében. A longitudinális elemzések megmutatják az egyéni fejlődési utakat: a többekre jellemző tendenciákat és a szélsőséges eseteket. Az eredmények alapján várhatóan javaslatokat lehet megfogalmazni a koragyermekkorai fejlesztő programok számára.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A longitudinális adatgyűjtés 2018 tavaszán indult, az összes olyan kaposvári gyermek részt vesz benne, aki 2019 szeptemberében lép első osztályba. A város teljes lefedését megvalósító mintát több mint 600 gyermek alkotja. Mérőeszközök között vannak egyéni vizsgálati módszerek (pl. DIFER, Raven IQ), számítógépes mérési módszerek (pl. FOCUS), óvónői és szülői kérdőívek (pl. DMQ, CHEXI, HOME), sztenderdizált képességmérő tesztek (pl. olvasás, matematika), továbbá a védőnői dokumentációból származó egészségügyi vizsgálati adatok.

Kulcsszavak (5 db):

longitudinális kutatás, gyermeki fejlődés, kutatási terv, koragyermekkor, iskolai tanulás

Prerequisites for School Success: The Kaposvár Study

The presentation describes the theoretical framework and the launch of a longitudinal study. The aim of the study is to provide empirical evidence on which early childhood factors predict school success.

It is well-known from the literature that certain characteristics of early childhood (such as the conditions of child birth, the health indicators of infancy and early childhood, the characteristics of the parenting style as well as of institutional education, and the characteristics of the cognitive, affective, social and gross motor development) have an important role in later school success. However, no Hungarian empirical research has been conducted on the predictive role of these characteristics.

The large-scale study, which includes analyses with a lot of independent variables, is expected to help identify the most important factors that facilitate or hinder child development. The role of the various early childhood factors will be explored in a Hungarian context. Longitudinal analyses will show individual developmental routes: the tendencies that describe the majority as well as the extreme cases. Results are expected to provide early childhood developmental programs with valuable suggestions.

The longitudinal data collection started in spring 2018. The sample consists all the children who start primary school in Kaposvár, Hungary, in September 2019. That is, the full population of the city, more than 600 children are included in the sample. The instruments include individual tests (e.g. DIFER, Raven IQ), computer-assisted methods (e.g. FOCUS), questionnaires for nursery teachers and parents (e.g. DMQ, CHEXI, HOME), standardized competence tests (e.g. reading, mathematics) as well as medical records from the database of the residential nursing service.

Keywords: *longitudinal research, child development, research plan, early childhood, school learning*

MAKKOS ANIKÓ – FEHÉR ÁGOTA – BENYÁK ANIKÓ

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Tanácsadói készségek emberi erőforrás szakos hallgatók érzelmi intelligenciája és kommunikációs készségei tükrében *

A kutatás céljai:

Kutatásunk során a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar emberi erőforrás tanácsadó mesterképzés hallgatóinak körében vizsgáltuk kommunikációs eszköztárukat, vágyott kommunikációs készségeiket és a területhez kapcsolódó fejlődési lehetőségeiket önreflektív beszámolóikon keresztül. Emellett megvizsgáltuk érzelmi intelligenciájukat, majd a két területet összevetve a hasonlóságokat kívántuk azonosítani.

A kutatás elméleti háttere:

A Humánerőforrás Menedzsment Társaság az emberi erőforrás tanácsadókra vonatkozóan kiemeli pl. a vezetés és irányítás, a konzultáció, a kapcsolatmenedzsment, a kommunikáció kompetenciáit, ez utóbbin belül többek között a személyközi kommunikáció, az aktív, figyelmes hallgatás képességeit. Mindezen kompetenciák a személyiség teljességén keresztül bontakozhatnak ki, főként az érzelmi készségek tükrében. Munkánk során Bar-On érzelmi intelligencia-modelljére építettünk, ami intrapszichés és interperszonális készségek összhangját is középpontba helyezi.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Vizsgálataink során összefüggéseket tapasztaltunk a kommunikáció önreflektív jellemzése, valamint empátia, önbecsülés, alkalmazkodóképesség és stresszkezelés-érzelmek kezelése között. Összefüggés mutatkozott továbbá az életkori jellegzetességek tekintetében is, rávilágítva az élettapasztalatok feldolgozásának fontosságára a hatékony tanácsadóvá válás folyamatában.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Vizsgálatunk során a hallgatók (32 fő) önreflektív kommunikációs fejlődési terve alapján arra kerestük a választ, hogy milyen kommunikációs szükségleteiket tudják beazonosítani és milyen problémáikat akarják leküzdeni a sikeresebb kommunikáció érdekében jelen- és jövőbeli szakmai helyzetekben.

Emellett Bar-On modelljét alapul véve érzelmi intelligencia-vizsgálatot is végeztünk (44 fő). A kirajzolódó közös tendenciák nyomán a vizsgálatunk további összehangolását tervezzük, s célunk meghatározni azokat a készségterületeket, amelyeknek célzott segítése az emberi erőforrás tanácsadás eredményességéhez is hozzájárulhat.

Kulcsszavak (5 db):

kommunikációs készségek, érzelmi intelligencia, emberi erőforrás tanácsadás, önreflexió, mesterképzés

* Az előadás angol nyelven hangzik el.

Consultancy Skills in the Light of Emotional Intelligence and Communication Skills of Students Specialised in Human Resources Consultancy

In our research we examined students specialised in human resources studying at Széchenyi István University. We looked at their present communication tools and the communication skills they wish to have through self-reflective narratives. Besides we assessed their emotional intelligence and after comparing the two areas we wanted to identify the similarities.

We could identify relations between self-reflective description of communication and empathy, self-esteem, adaptability and handling stress and emotions. There are also links with age-related characteristics, and it points at the importance of learning through life experience while becoming an effective consultant.

The Society for Human Resource Management highlights some skills of human resources consultants, like leadership and navigation, consultation, relationship management and communication. All of these competencies can evolve through an integrated personality, especially through emotional skills. We built on the emotional intelligence model of Bar-On which focuses on the harmony of both intrapsychic and interpsychic skills .

When looking at the self-reflective communication developmental plans of 32 students we wanted to learn which communication needs they could identify and are ready to overcome. We also looked at the emotional intelligence of 44 students drawing on Bar-On's model. It is clear that there are common tendencies, thus we are planning to unite our research and define the areas the development of which could contribute to successful HR consultancy.

Keywords: *communication skills, emotional intelligence, human research consultancy, self-reflection, Master's degree*

SZÉLESNÉ FERENCZ EDIT

Pannon Egyetem MFTK Neveléstudományi Intézet

Nevelők bölcsessége

A kutatás céljai:

A kutatás célja, hogy megvizsgálja, hogy a fejlődő személyiségek életében adódott-e olyan nevelő, aki rendelkezett a bölcsességet alkotó a képességekkel.

A kutatás elméleti háttere:

Az lélektani alapokon nyugvó nevelői munka középpontjában a személyiség fejlesztése áll. A fejlődő személyiségnek szüksége van olyan modell-értékű, mintaként szolgáló nevelőkre, akiket elfogad, tisztel, akiktől tanulhat, akikben megbízhat, akik érzelmi támaszt jelenthetnek az életfeladatokra való felkészülésben. Így válhat lehetővé, hogy olyan kompetenciákra tegyen szert, melyek az önkitaljesedéséhez, a társakkal, közösséggel való együttműködéshez, az önállóság kialakulásához vezethetnek.

A nevelő szakmai kompetenciái közül érdemes kiemelni a bölcsességet. A pszichológia vizsgálati területei közé került a bölcsesség kutatás. Az implicit és explicit elméletek értelmezési keretei közül a berlini bölcsesség paradigma szerint, a bölcsesség alatt olyan szakértelemszerű tudásrendszert értünk, mely az élet fundamentális pragmatikájában, az emberi élet eszenciájával, a tervezéssel, szervezéssel és a jó élet megértésével kapcsolatos tudást és nézetet jelenti.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az eredményekből kiemelt terület a felsőoktatásban dolgozó tanárokról kialakított kép értelmezése. Az egyetemi oktató 6% -ban jelentek meg "bölcsként", a vizsgált mintában.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kérdőíves vizsgálat, 100 fő egyetemista körében.

Kulcsszavak (5 db):

személyiségfejlődés, modell-szerep, kompetencia, bölcsesség

Wisdom of Educators

The development of personality is at the heart of psychology based education. Developing personality needs model-value educators who can serve as models, can be accepted, honored, someone from whom to learn, who can be relied on, who can be emotional support in getting prepared for life tasks. This makes possible to gain competencies that can lead to self-fulfillment, to collaboration with peers and community, and to the development of autonomy.

It is worth highlighting wisdom among the professional competencies of the educator. Wisdom research became one of the research fields of psychology. Within the framework of the interpretation of implicit and explicit theories, according to the Berlin Wisdom Paradigm, by 'wisdom' we understand an expertise-like system of knowledge that means knowledge and vision about the essence of human life, planning, organizing and understanding of good life in the fundamental pragmatics of life.

The question arises whether there was an educator in the lives of the developing personalities who possessed these abilities. A questionnaire survey conducted among students (sample of 100 people) sought to analyse this problem. The highlight of the results is the interpretation of the image of teachers working in higher education.

Keywords: *personality development, model, competency, wisdom*

RÉVÉSZ JÓZSEF

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

A zene hatása*

A kutatás céljai:

Napjaink gazdasági nehézségei a kulturális életre is hatással vannak. A zeneiskolákra fordított támogatások csökkennek, zenekarok egyesülnek, vagy szűnnek meg teljesen, a zeneiskolákban megüresedett állások vannak. A zeneoktatás már nem olyan fontos. Szükség van egyáltalán a zenére? Megéri-e a legszebb művészeti ágba társadalmilag befektetni? Számos kutatás igazolta (Pléh, Kokas, Bastian), hogy összefüggés mutatható ki a muzikalitás és az intelligencia között. Kutatásunk célja, hogy az agykutatás szempontjából vizsgálja meg azt a kérdést, hogy az intelligencia emelhető-e a zenélés segítségével. A kutatási eredmények azt mutatják (Gruhn, Behne), hogy a zenei nevelés és a szolfézsztanulás az agykéregben az agy aktivitására, valamint az idegsejtek közötti hálózat kiépülésére egyértelműen pozitív hatással van. A zene emberi szükséglet, életünk része. Segítségével fejleszthetjük a hallásunkat, a motoros funkciókat, testünk érzékelését és érzelmeinket.

A kutatás elméleti háttere:

Hans Günter Bastian, Bathia Strauss, Pléh Csaba és Kokas Klára munkássága

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás elméleti eredményeket felhasználva, az óvodai zenei nevelés sajátos módját, a koncertpedagógia egy lehetséges gyakorlatát kívánja bemutatni.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Szakirodalmi feldolgozás, évi 300-350 óvodai hangverseny tapasztalatai, megfigyelése.

Kulcsszavak (5 db):

zenei nevelés, pedagógiai módszerek, koncertpedagógia, érzelmi intelligencia, értelmi intelligencia

* Az előadás német nyelven hangzik el.

Musik und ihre Wirkung

In Zeiten finanzieller Gründe wird gerade das Kulturleben nicht verschont. Streichungen von öffentlichen Zuwendungen an Musikschulen sind an der Tagesordnung, Orchester müssen fusionieren oder gar schließen, vakante Musiklehrerstellen an den Schulen werden nicht besetzt. Die Musikerziehung ist heute nicht mehr so wichtig. Braucht man Musik? Lohnt sich eine gesellschaftliche Investition in die schönsten Künste? In vielen Untersuchungen konnte nachgewiesen werden (Pléh, Kokas, Bastian), dass dennoch ein Zusammenhang zwischen Musikalität und Intelligenz besteht. Ziel dieses Aufsatzes ist es, aus der Sicht der Hirnforschung eine Bestandsaufnahme zur Frage zu liefern, ob Musizieren die Intelligenz fördert. Die Ergebnisse zeigen (Gruhn, Behne), dass Musikerziehung und Gehörbildung ganz offenbar die Hirnaktivierung und die Nervenzellvernetzung der Großhirnrinde spezifisch beeinflussen kann. Musik ist eine menschliche Notwendigkeit und ein Teil unseres Lebens. Gehörsinn, Motorik, Körperwahrnehmung und Emotionen verarbeiten werden gleichzeitig beansprucht.

Schlüsselwörter: *Musik, Musikerziehung, Gehörbildung, gesellschaftliche Investition, Musikalität und Intelligenz*

ZSUBRITS ATTILA

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Az óvodai neveléslélektan helye és szerepe a pszichológiai tudományok rendszerében

A kutatás céljai:

Az előadás azt mutatja be, hogy az óvodapedagógiai pszichológiának milyen kapcsolata van a többi lélektani tudományterülettel.

A kutatás elméleti háttere:

Az óvodapedagógiai neveléslélektan témaköreit több korszerű pedagógiai pszichológiai tankönyv is ismerteti, ezek bemutatása szintén sor kerül az előadáson.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Felelevenítjük a lélektan által vizsgált jelenségköröket, a nagyobb irányzatokat, az alap és alkalmazott ágakat. A neveléslélektani ismeretek a személyiségfejlődés életkori szakaszait figyelembe vevő fejlődési változásokhoz kapcsolódnak a legerősebben. A sikeres pedagógiai beavatkozásokhoz, a neveléshez, a gyerekek fejlődésének segítéséhez, valamint a személyiségfejlesztés eredményességéhez ezeket a fejlődéslélektani vonatkozásokat ismerni kell, hiszen a pedagógiai feltételeknek, a nevelőhatásoknak mindig igazodniuk kell a gyerekek érési programjához, a mindenkori fejlődési szükségletekhez.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A felvállalt téma bemutatására oly módon kerül sor, hogy az elméleti ismeretek mellett képet kapunk a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karon zajló óvodapedagógus képzésben megvalósuló releváns gyakorlati vonatkozásról.

Kulcsszavak (5 db):

pszichológia, pedagógiai pszichológia, neveléslélektan, óvodapedagógus képzés, korai gyermekkor

The Place of Kindergarten Educational Psychology in the System of Psychological Sciences

The lecture presents the place of kindergarten education psychology in the system of psychological sciences. The presentation includes the phenomenons of psychology, the basic psychological disciplines, and the applied psychological science. The psychology of education is closely linked to the developmental psychology. The basis for successful education is the possession of developmental psychological knowledge.

On the one hand the lecture presents the theoretical phenomena, on the other hand this presentation includes a practice, which is realized at the Benedek Elek Faculty of Pedagogy of the University of Sopron.

Keywords: *psychology, educational psychology, kindergarten teacher training, early childhood*

GÁTAS-AUBELI KATALIN

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógia Kar

Diszlexiás hallgatók helyzete a felsőoktatásban

A kutatás céljai:

A vizsgálat célja a magyar felsőoktatásban tanuló diszlexiás hallgatók helyzetének feltárása, különös tekintettel a speciális tanulástámogatás megvalósulási lehetőségeinek, a személyi és tárgyi feltételeknek, a felsőoktatásban dolgozó szakemberek (oktatók, dolgozók, fogyatékosügyi koordinátor) felkészültségének megismerésére. Továbbá felhívni a figyelmet a diszlexiás fiatal felnőttek tanulási nehézségeire, valamint a felsőoktatásban tanulók helyzetére, és az oktatásban történő segítségükre.

A kutatás elméleti háttere:

Az élethosszig tartó, felnőttkori tanulásban való részvétel napjaink fontos eszménye, társadalmi-gazdasági követelménye, azonban nem minden társadalmi csoport számára egyformán adott lehetőség. Számos társadalmi csoport – így a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - számára nehezen elérhető lehetőség. Ilyen csoport a tanulási nehézségekkel küzdő felnőttek csoportja, közöttük a diszlexiás felnőttek nem jelentéktelen létszámú köre, ugyanis számuk az Európai Unióban eléri a lakosság 10 %-át. (Laki, 2010), így Magyarországon mintegy egy millió embert érinthet.

A diszlexiás személyek számának növekedése, a tanulási nehézségek, ezen belül is az olvasás terén jelentkező problémák gyakoriságának emelkedése, valamint a pedagógiai gyakorlatban a sajátos nevelési igény fogalmának megjelenése miatt Magyarországon is egyre nagyobb figyelem irányul a diszlexiára. Az iskolarendszertől kikerült diagnosztizálatlan diszlexiás felnőttek nagy része nem kapott útmutatást, segítséget az önálló és hatékony felnőttkori tanuláshoz, gyakran nincsenek tudatában gyengeségeik melletti erősségeiknek, pedig a diszlexiára nem szabad pusztán hátrányként tekinteni (Morgan, Klein, 2000). A növekvő számú diszlexiás hallgató megjelenése a felsőoktatási intézményekben indokoltá teszi, hogy az intézmények fokozottabb figyelmet fordítsanak a diszlexiás hallgatók tanulmányainak sikeres elvégzéséhez.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A felsőoktatásba felvett diszlexiás fiatal felnőttek korábbi tanulási nehézségeik, kudarcaik és diszlexiájuk miatt a felsőoktatásban is tanulási nehézségekkel küzdenek, és speciális tanulástámogatásra lenne szükségük. A felvetés tesztelésére összeállított kérdőívben több olyan kérdés is szerepel, amely a korábbi és a jelenlegi tanulási nehézségekre, a pályaválasztás alakulására kérdez rá. A kérdésekre adott válaszokból kiderült, hogy a hallgatók pályaválasztását a középiskola által szervezett pályaorientáció, tanácsadás, a tanárok ilyen irányú segítségnyújtása nem befolyásolta. A diákok 13,8%-a szerint egyáltalán nem, 11,9%-uk szerint pedig teljes mértékben segítette a középiskola a továbbtanulásukat. Az felsőoktatási intézményválasztásnál leginkább a szülők javaslata, a közelség és a személyes motiváció alapján döntöttek a felvételizők. A felsőoktatásban való részvétel és bennmaradás szempontjából azonban lényeges a hallgatók számára, hogy milyen kedvezményeket tud igénybe venni, mégis a hallgatók közel 40%-a nem él ezekkel a lehetőségekkel.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás alapját képező kérdőív az érintett hallgatók körében, online önkitöltős formában került használatra. A kérdőív nyitott és zárt kérdéseket tartalmaz, három témacsoportban. A kérdőívek feldolgozása az SPSS módszerrel történt. A vizsgálatához 649 kérdőív került kiküldésre, amiből 241 érkezett vissza. A kérdőíves vizsgálat célcsoportja a 2010 – 2014 között felsőoktatási intézménybe beiratkozott nappali és levelező tagozatos diszlexiás hallgatói csoport volt.

Kulcsszavak (5 db):

diszlexia, felsőoktatás, sajátos tanulási igény, fogyatékoság, felnőtt tanuló

Position of Dyslexic Students in Higher Education

The aim of the research is to reveal the position of dyslexic students in higher education paying special attention to the realisation of additional support provided to them. The research also aims to examine the personnel and material resources and the preparedness of academics (lecturers, personnels and coordinators) working in the higher education system.

Raising attention to the learning difficulties of young dyslexic adults especially of the condition of students in higher education and of their special support in the education system is also a key focus of the research.

Young dyslexic adults in the higher educational system are still struggling with learning difficulties due to their previous difficulties and failures in the learning process arising from their dyslexy. Therefore special support would be necessary to enhance their learning potential.

In order to examine the necessity of special support the questionnaire contains questions regarding the current and former learning problems of the recipients and also deals with their career orientation. The answers of the recipients reveals that - despite the career orientation support provided by the secondary school and the related individual support of the school teachers- the support provided regarding their career orientation has not got a decisive effect on choosing their career path. According to 13,8% of the recipients the career opientation support provided by the secondary school has not been helpful while only 11,9% of the recipients shared the opinion of having received a helpful and positive support during the career orientation process. The reasons for choosing a higher education institution was mainly based on the preferences of the parents of the applicants also on the proximity of the higher education institution and on the individual motivation of the applicants. The available benefits in higher education is of crucial importance for the applicants however almost 40% of the students do not benefit from these. The questionnaire as the basis of the research has been completed by dyslexic recipients studying in higher education. The questionnaire contains open and closed ended questions in 3 topics. The evaluation of the questionnaires will be completed by using the SPSS method. The number of questionnaires provided was 649. The number of completed questionnaires were 241. The target group of the research: dyslexic students enrolled in higher education institution between 2010-2014 pursuing their studies full time and also part time (remotely).

Keywords: *dyslexy, higher education, special learning needs, deficiency, adult learner*

Fenntarthatóság és környezettudatosság

Szekcióvezetők:

Dr. Molnár Katalin – Dr. Huszár Zsuzsanna

CSENGER LAJOSNÉ

Széchenyi István Egyetem

Testi és lelki egészségre nevelés az idegen nyelvi órákon*

A kutatás céljai:

Az idegen nyelvek tanítása-tanulása során a tantárgyközi integráció megvalósítása érdekében építhetünk a tanulók más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre ugyanakkor az idegen nyelvek tanítása-tanulása lehetőséget kínál arra, hogy olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagodjanak, amelyeket más tantárgyak tanóráin is hasznukra válhat.

A kutatás elméleti háttere:

A testi és lelki egészségre nevelés 1995 óta egyike a Nemzeti alaptanterv fejlesztési területeinek, nevelési céljainak. E terület fejlesztése nem köthető csupán egyetlen tantárgyhoz, bármely tárgy tananyagtartalmához kapcsolható és a tanórán kívüli foglalkozásokon is nyílik lehetőség e terület fejlesztésére. az idegen nyelvek tanítása keretében feldolgozott témakörök kiválóan alkalmazhatók arra, hogy e nevelési cél elérését támogassák.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A gyerekeknek meg kell érteni, hogy az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet kapcsolatban áll testi-lelki egészségükkel. Egészséges környezetben egészségesek lehetünk, de az egészségtelen környezet megbetegíthet bennünket.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A tanulók körében végzett kérdőíves kutatás többek között rávilágított arra, hogy a tanulók milyen ismeretekkel rendelkeznek, mit tesznek környezetük és egészségük védelme érdekében, és vajon tudják-e, hogy a környezet ártalmi hatást gyakorolhatnak egészségükre.

Kulcsszavak (5 db):

környezet, egészség, idegen nyelvek tanítása, tantárgyközi szemlélet, pedagógiai kultúra

* Az előadás angol nyelven hangzik el.

Physical and Mental Health Education in Foreign Language Classes

While learning foreign languages we can build on the knowledge acquired by other subjects in order to achieve cross-curricular integration, while teaching and learning foreign languages offers the opportunity to gain the knowledge and experience that can be used in the lessons of other subjects.

Children need to understand that the surrounding natural and social environment is related to their physical and mental health. We can be healthy in a healthy environment, but the unhealthy environment can get us sick.

Physical and mental health education has been one of the developmental areas and educational goals of the National Core Curriculum since 1995. The development of this area cannot be linked to just one subject, it can be linked to the curriculum of any subject and it is possible to develop this area in extra-curricular activities. Topics taught in the teaching of foreign languages are an excellent way to support this educational goal.

Student questionnaire research has highlighted, among other things, what kind of knowledge the pupils have, what they do to protect their environment and health, and whether they know that environmental damage can affect their health.

Keywords: *environment, health, teaching foreign languages, cross-curricular approach, pedagogical culture*

MESTERHÁZY HELGA

Soproni Egyetem

Vadászat- vadgazdálkodási ismeretek pedagógusok/pedagógusjelöltek körében

A kutatás céljai:

A kutatás célja felmérni a gyakorló óvodapedagógusok ismereteit a vadászat, vadgazdálkodás, főbb vadfajok tárgykörben.

A kutatás elméleti háttere:

Időszerű a vadászat- és vadgazdálkodás témájában kutatást végezni gyermekek, szülők és pedagógusok/jelöltek között, hiszen megfelelő ismerettel rendelkező tudás közvetítőkre van szükség ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék e témában jártasságot, készséget, képességet szerezhessen. Ez lesz az alapja annak is, hogy a természettudományos érdeklődés megalapozása már kis kortól megtörténjen, s a felnövekvő nemzedék megfelelő ismerettel, szemlélettel rendelkezzen a környezettudatos életvitel szokásainak kialakításában és a bioszféra megőrzésében.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A gyermek világ-megismerési folyamatában, a családban és az óvodában folyó környezeti nevelésnek döntő szerepe van. Napjainkban a gyermekek keveset tartózkodnak a szabadban, így ismereteik az erdőről, az erdei állatokról, a vadászatról, vadászokról, vadgazdálkodásról hiányosak. Vajon mennyit tud egy gyakorló óvodapedagógus a vadról, vadászatról, illetve a vaddal való gazdálkodásról? A külső világ tevékeny megismerése/környezeti nevelés műveltségterületen belül, ad-e át ismeretet/tudást a pedagógus e területekről?

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kérdőíves módszer, óvodapedagógusok és leendő óvodapedagógusok körében.

Kulcsszavak (5 db):

vadászat, vadgazdálkodás, erdő, vadász, vad

Hunting and Game-Management Skills among Teachers/Teacher Candidates

It plays a crucial role in the cognition process for the child getting to know the world. Nowadays children spend a short time outdoors, so they lack knowledge about forest, forest animals, hunting, hunters, game management. How much does a practising kindergarten teacher know about wildlife, hunting and game management? Does the teacher transfer information/knowledge about the areas of getting active knowledge about the outside world/environmental education within the education area?

It is time to conduct a research regarding hunting and game management among children, parents and teachers/would-be teachers, since knowledge-based intermediaries with the right knowledge are needed so that the growing generation could acquire skills, capabilities and ability in this area. This will also be the basis for arousing interest regarding science from a young age and make it possible for the upcoming generation to acquire the appropriate knowledge and attitude to develop the habits of an environmentally conscious lifestyle and to preserve the biosphere.

The aim of the research is to assess the knowledge of the practising kindergarten teachers in the field of hunting, game management, main game species.

Keywords: *hunting, game management, forest, hunter, wildlife*

MOLNÁR KATALIN

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Környezeti nevelés – élmény

A kutatás céljai:

A környezeti nevelés eredményességét legjobban feltételező élményalapú oktatás prezentációja a környezeti nevelés kurzusok feladatai kapcsán.

A kutatás elméleti háttere:

A környezeti nevelés olyan folyamat, amely lehetővé teszi, hogy az egyének/tanulók megismerkedjenek a környezetvédelmi kérdésekkel, részt vegyenek a problémamegoldásban, és lépéseket tegyenek a környezetük javítása érdekében. Ennek eredményeként az egyének/tanulók készségei, képességei, fejlődnek, tájékozott és felelősségteljes döntéseket meghozatalára lesznek képesek.

A környezeti nevelés összetevői:

- A tudatosság és érzékenység a környezet és a környezeti kihívások iránt;
- A tudás és a megértés a környezet és a környezeti kihívások aspektusában;
- Attitűdök és motiváció a környezeti gondok javítása, illetve megőrzése, a környezet minőségének megőrzésére és javítására;
- Környezeti nevelés óvodapedagógus hallgatóknak, tanulási módok, formák, a tervezés tanulás-módszertani alapjai.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Több féléves oktatói tapasztalat eredményeinek prezentálása, új tanulási módok bevezetésének lehetséges útjai.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Curriculumok bemutatása, elemzése. Hallgatói munkák beillesztése a külső világ tevékeny megismerése műveltségterületbe.

Kulcsszavak (5 db):

fenntartható fejlődés, környezeti nevelés, környezettudatos magatartásformálás, tervezés, szervezés

Environmental Education – Experience

Environmental education is a process that allows individuals to explore environmental issues, engage in problem solving, and take action to improve the environment. As a result, individuals develop a deeper understanding of environmental issues and have the skills to be informed and make responsible decisions.

The components of environmental education are:

- Awareness and sensitivity to the environment and the environmental challenges
- Knowledge and understanding of the environment and the environmental challenges
- Attitudes of concern for the environment and motivation to improve or maintain environmental quality

Keywords: *sustainable development, environmental education, environment-conscious behaviour, planning, organizing*

NMARNÉ KENDÖL JUTKA

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Neveléstudományi és Pszichológiai Intézet

A környezetvédelem oktatásának jelentősége

A kutatás céljai:

Kutatásunk elsődleges célja a hallgatók környezeti ismereteinek bővítése volt. A hallgatók megismerkedtek az ökológia főbb fogalmi területeivel, a környezetvédelem kialakulásával, a globális problémákkal. A témákat az óvodai élet szemszögéből vizsgáltuk, mert hallgatóink végzett óvodapedagógusként a rájuk bízott gyermekek környezetkultúráját alakítják majd ki. Célunk volt továbbá, hogy a hallgatók alkalmazható módszertani ismeretek birtokába jussanak. Szemléletformálásukkal azt kívántuk elérni, hogy igényük legyen a környezeti problémák megoldásának keresésére, hogy akarjanak tenni környezetük védelmében.

A kutatás elméleti háttere:

A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia kimondja, hogy növelni kell a környezeti nevelés hatékonyságát és a környezeti nevelők felkészültségét, mert csak így lehet elérni, hogy a természeti és emberi környezet állapotában tartós és megalapozott javulás következzen be. A Stratégia legfontosabb alapelve, hogy a környezet is és a nevelés is minden egyes embert érint, azaz a jövőre irányuló tanulási folyamatban minden állampolgár érdekelt.

Az óvodapedagógusoknak kiemelt szerepe van a nevelésben, ezért fontosnak tartjuk, hogy biztos szakmai alapot, másrészt jól használható módszertani ismereteket szerezzenek a képzés során, mivel a jövőben a rájuk bízott gyermekek környezetkultúráját fogják irányítani, alakítani. Javasoljuk, hogy kapjon nagyobb hangsúlyt az ökológia, természet- és környezetvédelem az oktatásban. Az „energia, vízhasználat, hulladékkezelés, újrahasznosítás, pazarló életmód” témakörök hangsúlyosabb szerepe utat mutatna mindennapi cselekvéseikhez, a környezettudatosabb gondolkodáshoz. Továbbá javasoljuk, hogy minden diplomás részesüljön környezetvédelmi nevelésben.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Kérdőíves felmérést végeztünk három különböző képzést adó egyetem első évfolyamos hallgatói között. Felmértük és összehasonlítottuk a hallgatók környezettudatos magatartását, az energia-, és vízhasználatra, vásárlási szokásaikra, a hulladékgyűjtés módjára kérdeztünk rá. Feltételeztük, hogy a környezetvédelmet tanult hallgatók értékrendjében, mindennapi cselekvéseikben környezettudatosabban gondolkodnak, mint azok a hallgatók, akik nem tanultak környezetvédelmet.

Az eredmények mind a három felmérésben részt vett egyetem esetében azt mutatták, hogy a hallgatók nagy részénél, a témával kapcsolatos tudásuk erősítést, jelenlegi életmódjuk fejlesztést igényel a vásárlási szokásaik és az energiahasználat terén. Környezetünk védelme szempontjából fontos, hogy lokális, és egyéni szinten is lássák a problémákat, és azt, hogy milyen megoldási lehetőségek vannak. A vízhasználati és hulladékgyűjtési szokásaik alapján azt a következtetést vontuk le, hogy megvan bennük a hajlandóság a környezettudatosabb életvitel irányába.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Vizsgálatunkat 2018/2019 tanév 2. félévében végeztük, a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar 1. évfolyamos óvodapedagógus hallgatóival. Kontroll csoportnak a vizsgálatba bevontuk a Pécsi Tudományegyetem 1. évfolyamos gyógyszerész szakos hallgatóit, valamint a Gödöllői Szent István Egyetem 1. évfolyamos vadgazda mérnök alapszakos hallgatóit.

A felméréssel próbáltunk átfogó képet kapni a hallgatók környezetvédelmi viszonyulásairól. A vizsgálatok során a mondatkezdemény módszerét választottuk. A hallgatóktól a kérdőív mondatainak befejezését kértük, mint például: „A szelektív hulladék gyűjtésre (nincs időm, próbálok odafigyelni, mindig szelektíven gyűjtök)....”

A felmérés eredményeire alapozva célként fogalmaztuk meg egy új tantárgyi program kidolgozását, melyben nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk, a gyakorlati feladatokra, a személyes élményekre, tapasztalatokra, az egyéni felelősségvállalásra, a környezetvédelmi problémák befolyásolásának lehetőségeire.

A vizsgálat módszere: online kérdőív, önkitöltés - instrukciók alapján.

A kérdőív a környezettudatos viselkedésmintákat tárta fel, 1-3 fokozatú Likert skálán. (1 a legkevesebb, 3 a legnagyobb érték.)

A vizsgálatról a kutatást végző tanárok összesítő diagramot készítettek.

Kulcsszavak (5 db):

ökológia, környezetvédelem, műveltség, ismeretek alkalmazása, felelősségvállalás

The Significance of Teaching Environmental Protection

The students of the Benedek Elek Faculty of Pedagogy at the University of Sopron have "Ecology and Environmental Protection in Preschool Education" as a compulsory course. The objective of teaching this subject was to expand the environmental knowledge of the students, increase their sense of responsibility, and develop their environmental awareness.

All these topics were viewed from a preschool education perspective, namely, how the above-mentioned topics could be brought into preschools so that the students could implement them in the everyday life at preschools. In order to achieve this, they have to develop a rich methodological repertoire so that the children in their care could be taught sustainability and environment protection according to their ages and needs.

Developing environmental awareness, saving energy, water, and electricity, avoiding wasting, waste management got priority during the training. The students were prepared to create the foundation of sensitivity to environmental issues, a proper value system, nature and eco-friendly behaviour at preschools as graduate childhood educators.

According to the "National Standard Program of Preschool Education" the aims and tasks of environmental education are that children should get to know the values of their immediate surroundings; the childhood educators' task is to make the children like these values, form a positive emotional relationship to nature and society, and let them see the most important correlations of the animate and inanimate environmental factors using local features.

Keywords: *ecology, environment protection, education, applying knowledge, taking responsibility*

HUSZÁR ZSUZSANNA

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet

Múzeumpedagógiai megközelítések a fenntarthatóságra nevelésben

A kutatás céljai:

Az előadás azt vizsgálja, hogy a fenntarthatóságra nevelés területén milyen szerepe van, ill. lehet a múzeumoknak, s hogy a múzeumpedagógia segítségével mely tanári kompetenciák fejleszthetők.

A kutatás elméleti háttere:

A fenntarthatóságra nevelés terminusa a Föld eltartó képességének, a gazdasági növekedés háttérainak és a jövő generációk szükségleteinek figyelembevételével, egy többlépcsős fogalmi változás során, a természetismereti oktatás, a környezeti nevelés és a globális nevelés értelmezéseire, ill. ezek integrációjára épül, s jellemzően problémaorientált, multidiszciplináris jellegű. Gyakorlatában ötvöződik a preventív és a válságkezelő, stratégia, A környezeti nevelés elmélete és gyakorlata a huszadik század hetvenes éveiben angolszász nyelvterületen bontakozott ki. Máig tetten érhető benne a századforduló életreform-törekvéseinek továbbélő hatása. A múzeumpedagógia nemzetközi intézményesülése ugyancsak a huszadik század hetvenes évekre tehető, kibontakozása Magyarországon az ezredforduló után vett nagy lendületet. A két terület összekapcsolásában kiemelendő Vásárhelyi Tamás úttörő munkássága.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Míg a fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletformálásban és ismeretterjesztésben a természettudományi múzeumok jelentősége a számos direkt tartalmi kapcsolódás okán könnyen belátható, addig a fenntarthatóságra nevelés lehetőségeinek értelmezése más gyűjtőkörű múzeumok, ill. az oda látogató pedagógusok számára kevésbé nyilvánvaló. Hasonló különbség az egyes tantárgyak szerepének megítélésében is tetten érhető. A fenntarthatóságra nevelés eredményes köznevelési gyakorlatához szükségesnek látszik a tanári kompetenciák tartalmi kiegészítése

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás elemző szakirodalmi tájékozódáson és hazai és külföldi múzeumi tapasztalatokon alapul.

Kulcsszavak (5 db):

fenntarthatóság, környezeti nevelés, múzeumpedagógia, tanári kompetenciák

Education for Sustainability from Museum Pedagogical Point of View

The lecture examines the role of museum pedagogy in education for sustainability and describes which teacher competencies can be developed through museum education. The research is based on analysis of literature and on experiences in domestic and foreign museums. While the importance of natural history museums for sustainability, awareness-raising and dissemination is easy to understand due to the numerous direct content links, it is less obvious to the visiting teacher in the case of other types of collection. A similar difference can be seen in judging the role of different subjects in schools. The teachers' competencies seem necessary to renew for the sake of successful sustainability education.

The term "education for sustainability" takes into account the holding capacity of the Earth, the boundaries of economic growth and the needs of the future generations.

It is a multi-stage conceptual change, based on the integration of education, environmental education, and global education, and typically has a problem-oriented, multidisciplinary character. Practice combines preventive and crisis management strategy. The theory and practice of environmental education emerged in the Anglo-Saxon area in the 1970s. We can recognize the influences of the life-reform movements until nowadays.

The international institutionalization of museum education started in the 70s of the 20th century. Its development in Hungary gained momentum after the turn of the millennium. The pioneer work of Tamás Vásárhelyi must be emphasized in connection with these two areas.

Keywords: *sustainability, environmental education, museum education, teacher competencies*

KÓNYA GYÖRGY

Soproni Egyetem

Az iskola hatása a középiskolások környezeti attitűdjére

A kutatás céljai:

A kutatás célja, hogy a környezeti attitűd három összetevőjét (környezettudatos magatartás, érzelmi hozzáállás, környezeti ismeret) milyen mértékben befolyásolják az alábbi befolyásoló tényezők: középiskolások továbbtanulási szándéka, versenyeken való részvétele, tanulmányi átlaga, valamint az iskola légköre.

A kutatás elméleti háttere:

Korábbi vizsgálatok ellentmondó eredményeket közöltek a tanulmányi átlag és a környezeti attitűd kapcsolatáról. Varga (2006) kutatása szerint a környezeti attitűd és a tanulmányi átlag szignifikánsan korrelál, míg Major (2017) vizsgálatában nem tudott kimutatni szignifikáns kapcsolatot az alsó tagozatos diákok környezeti attitűdje és a tanulmányi átlag között.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Eredményeink szerint a vizsgált tanulók közül azok a középiskolások viselkednek környezettudatosabban, akik egyetemen szeretnék folytatni tanulmányaikat. Akik tanulmányi versenyen többször is részt vettek, környezettudatosabban viselkednek, az érzelmi hozzáállásuk pozitívabb és környezeti ismereteik is jobbak bizonyos környezetvédelmi állítások esetében a kevesebb versenyen résztvevőkhöz képest. A jobb tanulmányi átlaggal rendelkező tanulók a környezeti attitűd mindhárom területén jobb eredményeket értek el. A jobb iskolai légkör pozitívan hat a vizsgált középiskolások környezettudatos viselkedésére, érzelmi hozzáállására és környezeti ismereteire egyaránt.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A vizsgálat módszere a kérdőíves felmérés volt. A környezeti attitűdre és a háttértényezőkre vonatkozó kérdőíveket négy miskolci középiskola 1328 tanulója töltötte ki. Az eredmények feldolgozása az SPSS 17.0 statisztikai program (klaszteranalízis – TwoStep Cluster Analysis, keresztábra-elemzés, Mann-Whitney teszt, Kruskal-Wallis teszt) segítségével történt.

Kulcsszavak (5 db):

Középiskola, környezeti attitűd, tanulmányi átlag, iskola légköre, klaszteranalízis

The School's Effect on Secondary School Students' Environmental Attitude

The aim of our research was to examine the extent to which the three components of environmental attitude (environmentally conscious behaviour, emotional attitude and environmental knowledge) are affected by the following influencing factors: secondary school students' intention to continue their studies in higher education, their participation in competitions, their school grades, and the school's atmosphere.

Our results suggest that from the students examined the ones who wish to continue their studies at a university are the ones who behave in a more environmentally conscious way; those who have participated in multiple educational competitions, who behave in a more environmentally conscious way, whose emotional attitude is more positive, and whose environmental knowledge concerning certain environmental assertions is better than that of students who have participated in fewer competitions. Students with higher school grades achieved better results in all three fields of environmental attitude. Better school atmosphere has a positive effect on the environmental attitude, emotional attitude, and environmental knowledge of the secondary school students examined.

Previous studies have reported controversial results about the relationship between school grades and environmental attitude. According to Varga's (2006) research, environmental attitude and school grade show a significant correlation whereas Major (2017) was unable to prove a significant correlation between junior primary school students' environmental attitude and average school grade.

The method of investigation was a questionnaire survey. The questionnaires about environmental attitude and background factors were completed by 1328 students of four secondary schools in Miskolc. Analysis of the results was performed using the SPSS 17.0 statistical programme (Cluster analysis – TwoStep Cluster Analysis, cross-tabulation analysis, Mann-Whitney test, Kruskal-Wallis test).

Keywords: *secondary school, environmental attitude, average school grade, school atmosphere, cluster analysis*

KISS ANDREA TÜNDE

Soproni Egyetem

Megújuló energiaforrások az óvodai környezeti nevelésben

A kutatás céljai:

A jelenlegi felméréssel arra szeretnék rávilágítani, hogy a soproni Bánfalvi Óvodában hogyan, milyen részletességgel próbálják megismertetni a gyerekekkel a megújuló energiaforrásokban rejlő lehetőségeket.

A kutatás elméleti háttere:

A környezeti nevelés az óvodai tevékenységek fontos részét képezi. A mai modern kor gyermekei tömérdek, számukra ismeretlen jelenséggel kell, hogy szembesüljenek. Ahhoz, hogy ezeket meg tudják ismerni és be tudják építeni a mindennapjaikba, egy lelkes és tájékozott óvodapedagógusra van szükség, aki kalauzolja őket. Milyen hatékonysággal tudják végezni ezt a feladatot? Milyen nehézségek, akadályok merülnek fel? Kapnak-e elegendő szakmai támogatást pedagógiai/módszertani és környezetvédelmi oldalról? Többek között ezekre a kérdésekre kerestem a választ.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatásom során előnyben fogom részesíteni a személyes látogatást. Bár a gyerekek számára részben még ismeretlenek ezek a lehetőségek, némelyik megújuló energiaforrásról már nagy valószínűséggel hallottak. A kutatásom eredményét a partner intézményekben felhasználhatják, egyben szakmai támogatást, segítséget kaphatnak a továbbfejlesztéshez.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Vizsgálataimban kvalitatív és kvantitatív módszerekkel mértem fel az óvodai ismeretterjesztési nevelés hatékonyságát. A kutatásom egy beszélgetőkörben teljesedik ki, amely során képeket is felhasználok. Ezek segítségével a gyerekek jelenlegi tudása jól megfigyelhető. Továbbá, új információ átadására is lehetőségem nyílik.

Kulcsszavak (5 db):

megújuló energiaforrások, környezeti nevelés, globális problémák, tudásátadás, Bánfalvi Óvoda

Renewable Energy Sources in Preschool Environmental Education

In my current study I'd like to present what way and how much detailed are the possibilities of the renewable energy sources introduced to the children of the kindergarten in Sopron-Bánfalva.

Although these possibilities are partly unknown to the children, they've probably heard about some of the renewable energy sources. They can use the result of my research in the partner institutions, and can get support and help for the enhancement at the same time.

Environmental education is a really important part of the preschool activities. The children of today have to face unknown phenomenon. To get to know these phenomenon and to be able to integrate them into their everyday life, children need a really enthusiastic and well informed preschool teacher, who can guide them. How efficiently can he/she do this job? What kind of difficulties and drawbacks may come up? Does he/she get enough professional pedagogical/methodological and environmental support? These were the questions - among others - I wanted to get an answer to.

I tested the efficiency of preschool education with qualitative and quantitative methods.

A conversation circle with pictures was developed. The children's knowledge can be well observed with the help of these devices. Furthermore, the delivery of new information is also advanced.

Keywords: *renewable energy sources, environmental education, global problems, transfer of knowledge, kindergarten in Sopron-Bánfalva*

BÉRCZY DÓRA JUDIT

Soproni Egyetem Roth Gyula Doktori Iskola
szakovicsne.berczy.dora@gmail.com

„Fertő-táj a határ mentén projekt” – mint tantárgy

A kutatás céljai:

A kutatásunk célja az volt, hogy a 2016-ban bevezetésre került új tantárgyra, a Komplex Természettudományos tantárgyra szakmaspecifikus és helyi megoldást tudjunk nyújtani. A kiválasztott iskola a Porpáczy Aladár Szakképző Iskola Fertődön. Az intézményen belül a turisztikai szakot választottuk kutatásunkhoz. A kihívás az volt, hogy a Fertő-táj megismerésére hogyan alkalmazható a projektmódszer úgy, hogy az egy éves Komplex Természettudományos Tantárgyat lefedje.

A téma elméleti háttere:

Kováts-Németh Mária Erdőpedagógia Projekt munkája adta a támpontot az éves anyag megalkotásához. A Fertő-táj megismeréséhez szaklapokat, szakkönyveket, internetes oldalakat, helyi szakácskönyveket, egyéb fellelhető írásokat használtunk.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A Kerettantervi ajánlásokat figyelembe véve készült el a projekt a tantárgyra. A tanulókat megfigyeltük a projektmunka közben, valamint interjúkkal kérdeztük ki a véleményüket a munkafomáról és a tananyagról.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Önreflexióval és az adott tanév végén megtartott nyílt konferenciára meghívott szakmai vendégek véleményei után, további tervezéssel kialakult a tantárgy helyi, szakmaspecifikus tanmenete és tananyagtartalma.

Kulcsszavak:

környezetpedagógia, projekt, tantárgy, Fertő-táj, gyakorlatorientált feladatok

Fertő Neusiedlersee Cultural Landscape Project – As a Part of Our Curriculum

The aim of our research was to provide a local professional solution to a newly introduced school subject called Complex Science. The selected institute was the Porpáczy Aladár Vocational School in Fertőd with its tourism specialization classes. We found it challenging how to cover a one-year-term of this new subject by the project method examining the Fertő/Neusiedlersee Cultural Landscape.

The basis of our work was the Wood Pedagogy Project by Kováts-Németh Mária. Several articles, books, websites, local cookery books and other sources were applied.

The project was built on the references of the Hungarian Framework Curricula. The students were observed during the project and they were interviewed of the method and the content of the programme.

After several self-reflections and comments of our specialist guests on the end-term conference, the final version of the syllabus was completed.

Keywords: *environment pedagogy, project, subject, Fertő/ Neusiedlersee Cultural Landscape, practice oriented exercises.*

Média, nyelv és kommunikáció

Szekcióvezetők:

Dr. Molnár Csilla – Kövérné Nagyházi Bernadette PhD

KISS HEDVIG – PIKÓ BETTINA

Neveléstudományi Doktori Iskola, Szegedi Tudományegyetem

Okostelefonok a kézben – valóban probléma?

A kutatás céljai:

Kutatásunk célja, hogy megvizsgáljuk azokat a faktorokat, melyek megmagyarázhatják a problémás okostelefon- és a közösségimédia-használat kialakulását.

A kutatás elméleti háttere:

Az okostelefonok univerzális elérhetősége nem csupán soha nem látott információs forradalmat hozott magával, hanem a számos alkalmazás és a közösségi média térnyerése által új viselkedési mintázatok is megjelentek. A fiatalok különösképpen érintettek, mivel számukra megkerülhetetlen ezek használata, életkori sajátosságaik miatt pedig fokozottan hajlamosak új, kockázatos magatartásformák kialakítására, melyek interferálhatnak a napi teendőkkel, iskolai feladatokkal, családi kötelezettségekkel, így aktuálissá válik a téma kutatása.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Regresszióelemzés által a közösségimédia-függőséget ($\beta=0,57$) és az okostelefon-használat időtartamát ($\beta=0,24$) jelölhetjük meg az okostelefon-függőség legerősebb prediktoraiként, melyek a variancia 47%-át magyarázták, továbbá, az életkor negatívan korrelált a használattal és függőséggel egyaránt. Mintánk 2,5%-át sorolhatjuk a problémás okostelefon-használók közé az átlag-, valamint a szórásértékek segítségével kialakított ponthatárok alapján. Eredményeink alapján a használat időtartama és a közösségi oldalak gyakori látogatása növeli az addikció esélyét. A korrallal való negatív összefüggés alátámasztja a szakirodalmat, miszerint a fiatalabbak számára alapszükséglet az okostelefon, egyre fiatalabban találkoznak a médiával, mely indokolttá teszi, hogy az iskolában médiatudatosságot és biztonságos internethasználatot tanuljanak a pszichoedukáció mellett.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Keresztmetszeti vizsgálatunkban 244, 14-30 éves fiatal vett részt (lányok–66,0%), átlagéletkoruk 23,1 év. Adatainkat online felületen, 2018 tavaszán gyűjtöttük össze. Kérdőívünkben szociodemográfiai adatokra és használati szokásokra kérdeztünk rá, illetve tartalmazta az Okostelefon-függőség skála és a Problémás közösségimédia-használat skála magyar változatait.

Kulcsszavak (5 db):

problémás okostelefon-használat, problémás közösségimédia-használat, regresszióanalízis, fiatalok, egészségnevelés

Smartphones in Hands – Is This a Problem?

Universal availability of smartphones has brought not just only an unprecedented information revolution but also new behavioral patterns have appeared because of the expansion of mobile applications and social media. Young people are especially affected; they cannot avoid using them, they are predisposed to develop new, risky behaviors that can interfere with daily chores, school tasks and family obligations; therefore, research of this field is relevant.

We aimed to examine variables that can explain the development of problematic smartphone and social media use.

244 participants (females–66.0%), between the ages of 14 and 30 (mean age: 23.1 years) attended our cross-sectional study. We collected data via Internet in the spring of 2018. Our questionnaire consisted of survey of sociodemographic data, used patterns, and the Hungarian versions of Facebook Addiction Scale and Smartphone Addiction Scale.

Regression analysis results show that the strongest predictor of smartphone addiction was social media addiction ($\beta=0,57$) and duration of smartphone usage ($\beta=0,24$). These factors explained 47% of total variance. Age is negatively correlated with usage and addiction. 2.5% of our sample is classified as problematic smartphone user based on scores calculated by mean and standard deviation values.

Duration of usage and frequent visit of social media raise the chance of addiction. Negative correlation with age supports the literature that says smartphone is a basic need for youth; they use social media from a very young age; hence, there would be a strong need to teach media literacy and safe Internet use beside of psychoeducation.

Keywords: *problematic smartphone use, problematic social media use, regression analysis, youth, health education*

FARAGÓ LÁSZLÓ

Kaposvári Egyetem

Felszólító közlés: Télapó és a kisgyermek-kommunikáció zavarai

A kutatás céljai:

Vannak felszólító közlések, amelyeket a szülők nem vagy nem szívesen mondanak ki a kisgyermeknek. Ezeket az üzeneteket időnként tanárok, rokonok vagy ismeretlen ismerősök fogalmazzák meg helyettük. Ilyen kommunikációs aktus a Mikulás ünnepe. Az elemzés azokra a szövegekre összpontosít, amelyeket egy felsőoktatási intézmény rendezvényére küldtek maguk a szülők. A vizsgálat során a kommunikációs zavarokat elemzem és kísérletet teszek azok feloldására.

A kutatás elméleti háttere:

A közlés és befogadás, mint kommunikációs aktus vizsgálata, különös tekintettel a felszólítás hatására, zavaraira kisgyermekkorban. Az ünnepe, mint társadalmi rituálé hatása a re-szocializációra.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A Mikulás, mint ajándékot hozó, de fegyelmező és didaktikai szerepet játszó személyiség hatással lehet a gyermek személyiség fejlődésére, legalább is vélik a gyermekek szülei. A tapasztalat azonban az, hogy olyan szerepet is eljátszatnak a Télapóval, amelyet nekik kellene bemutatniuk. Vagyis az elemzés, a példákon keresztül egyfajta nevelési tanács is lehet.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás szövegelemzést takar, másrészt pedig személyes megfigyelés alapján mutatja be kapcsolatdefiniált kommunikációt elemeit.

Kulcsszavak (5 db):

felszólító közlés, kommunikáció zavar, szövegelemzés, kisgyermek

Formal Communication: Santa Claus and the Disorders of the Communication of Small Children

There are formal communication types. These are the ones that the parents are reluctant to say to their young children. These messages are occasionally formulated by teachers and friends. Such a communication act is the celebration of Santa Claus. The paper focuses on the texts, which were sent by the parents on a programme in a higher education institution. In my study I analyse the communication disorders and will attempt to solve them.

Santa Claus has a disciplinary as well as a didactic role. Santa Claus may effect the development of the personality of the child. At least the parents think it this way. Notification and reception, and inclusion of communication is a communication instrument. Disturbances in infancy are analysed.

The research method is primarily text analysis. On the other hand, the research shows the relationships on the basis of personal observation-communication elements.

Keywords: *formal communication, disorders of communication, text analysis, small children*

MOLNÁR CSILLA

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Mediatizáció napjainkban

A kutatás céljai:

Egyrészt azt vizsgálom, van-e alapja, hogy a képet ontológiai és ismeretelméleti szempontból a szövegtől különbözőnek tekintjük, másrészt azt a folyamatot próbálom nyomon követni, amikor a mediatizált én a képi perfekcionizmus búvkörében a technológia örvényébe kerül.

A kutatás elméleti háttere:

Napjainkra a személyes én is egyre inkább mediatizálódik, de míg korábban a mediatizáció elsősorban szövegek révén valósult meg, addig ma a képi közvetítés dominanciájáról beszélhetünk.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Következtetésem szerint a kép jelentése olyasféle értelmezésigényre utal vissza, amelyet a szövegszerűség foglal magába, és amelynek következményeit a kép esetében is szükséges érvényesíteni.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A mediatizáció az itt használt értelemben azt a jelenséget írja körül, amikor a magunkra, másokra, a külvilágra vonatkozó reprezentációk és értelmezések döntően az audiovizuális médiák színterein zajlanak.

Kulcsszavak (5 db):

mediatizáció, képiség, technológia, hermeneutika, szövegszerűség

Mediatizing in Our Time

Mediatizing in this sense describes the phenomenon, when representations and interpretations related to ourselves, others and the outside world mostly take place in the scenes of audiovisual media. Nowadays, the personal self is more and more mediatized. However, in the past mediatization primarily happened through texts, these days we can state the dominance of visual streaming. In the text I analyse whether it has a principle to consider a picture different from a text from an ontological and epistemological point of view. I try to follow the process when a mediatized self, in the light of visual perfectionism, meets technology. According to my conclusion, the meaning of the picture refers back to a need for interpretation, which is included in textuality, and the consequences of which need to be validated in case of the picture, too.

Keywords: *mediatization, imagery, technology, hermeneutics, textuality*

FRANG GIZELLA

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Anyanyelvfejlesztés nyelvjárási háttérrel

A kutatás céljai:

A nyelvjárási háttér alkalmazása a kisgyermeknevelők képzésében.

A kutatás elméleti háttere:

Az anyanyelvi nevelés legfőbb forrása a magyar néphagyomány, annak nyelvi jellemzőivel. A kisgyermek fülébe jutó első hangok a környezet hangjai – nyelvjárási környezetben az élő hangejtési és szókészleti sajátosságok. Az intézményi kisgyermeknevelés során a népi mondókák, mesék során részben a köznyelvi, részben a különböző nyelvjárási formák jelennek meg. Ezek a jellemzők segítik őt saját nyelvi képességeinek gyarapodásában. A jelentéstartalom feltárása a kisgyermeknevelő számára alapvető a hiteles tolmácsoláshoz. Ebben segít többek között az antropológiai nyelvészet módszere.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A saját nyelvjárási jellegzetességek erősítése, a más nyelvjárási jellemzőinek felismerése.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A megközelítési mód a nyelvészeti antropológia.

Kulcsszavak (5 db):

magyar hagyományrendszer, nyelvjárási, kisgyermeknevelés, nyelvészeti antropológia, anyanyelvi fejlesztés

Language Tongue Development by Dialect Background

The main source of language development is Hungarian folklore with its linguistic characteristics, common phrases, folk songs and folk tales. For this reason Hungarian dialects are examined and anthropological linguistics is chosen as a method to approach the subject.

Keywords: *Hungarian traditions, dialect, early childhood education, anthropological linguistics, mother tongue development*

KÖVÉRNÉ NAGYHÁZI BERNADETTE

Kaposvári Egyetem

Egy magyar mint idegen nyelvi nyelvpedagógia szükséges voltáról

A kutatás céljai:

A magyar mint idegen nyelv oktatását támogató írásokból több, a magyartanítást segítő tankönyv született már. Ezek jellemzően felnőtt nyelvtanulókat vesznek figyelembe. Ma már a közoktatásban is nagy számban jelennek meg gyermekkorú magyartanulók, akiknek oktatásához hiányoznak a pedagógusokat, nyelvtanárokat felkészítő, biztos elméleti háttérrel rendelkező, de gyakorlati szempontot is megvizsgáló módszertanok.

A kutatás elméleti háttere:

Elméleti alapként az előadás felsorakoztatja azokat az összefoglaló műveket, amelyeket a magyar mint idegen nyelv tanárai a mindennapi munkában segédkönyvként alkalmazhatnak Hegyi Endre 1967-es egyetemi jegyzetétől (Hegyi 1967) a 2006-ban megjelent Magyar nyelvmesterig (Hegedüs–Nádor 2006).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az előadásban azt veszem sorra, mit kell tartalmaznia egy, a gyermekek tanításában is alkalmazható nyelvpedagógiának. Így szó esik a magyar idegen nyelvként történő tanításához nélkülözhetetlen pedagógusi szemléletváltásról, a nyelvtanítás külső és belső feltételeiről és tényezőiről, kiemelten arról a motivációról, amely a tanítás minden területét áthatja, továbbá a nyelvi közvetítés szintjeiről, mint a kiejtés és olvasás tanításáról, a szókincs- és kommunikációs kompetencia fejlesztéséről, illetve a nyelvtan tanításáról.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az előadás azokat az elméleti és gyakorlati tapasztalatokat összegzi, melyeket a szerző közel 25 éve tartó magyar mint idegen nyelv tanári munkája során szerzett. A cél egy, a gyermekek tanításában alkalmazható komplex tanári segédkönyv megalapozása.

Kulcsszavak (5 db):

nyelvpedagógia, magyar mint idegen nyelv, pedagógusképzés, segédkönyv, nyelvtanítás

The Necessity of a Teaching Methodology in Hungarian as a Foreign Language

There are a lot of textbooks for teaching Hungarian as a foreign language. They have adult language learners as a target group. Nowadays, more and more young language learners are appearing in the Hungarian education system but language teaching methodology for them that is based on theory and contains good practices as well is still missing.

In this presentation, the main elements of a future methodology are highlighted such as the necessary change of teachers' approach which is the main issue in teaching HFL, as well as the external and the internal components of the language teaching process, especially focused on motivation and the different levels of language transmission.

The relevant theories of HFL teaching will give the theoretical basis of the presentation, for example the methodologies of Hegyi (1967), Giay (1998), Szili (2004) and Hegedűs–Nádor (2006).

In this presentation, I will summarise my experiences as a teacher of Hungarian as a foreign language over the past 25 years. The goal of this summary is to create a future methodology for teaching Hungarian for children.

Keywords: *language pedagogy, Hungarian as a foreign language, teacher training, handbook, teaching languages*

KLOIBER ALEXANDRA

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Az emlékezhelyek pedagógiai lehetőségei. A Páneurópai Piknik oktatásához készített segédanyag fókuszai

A kutatás céljai:

A téma kutatási kereteinek kitágítása, a történeti és narratív elbeszélések újabb szempontú megvilágítása és oktatásba illeszthetőségének ösztönzése.

A kutatás elméleti háttere:

Az emlékezetkutatás néhány évtizede került a tudományos vizsgálódás előterébe. Pierre Nora munkássága nyomán beszélhetünk emlékezhelyekről. A francia szerző az emlékezetet azonosítja az élettel, amit élő csoportok hordoznak, s ekképpen folyamatos fejlődésben áll és "védtelen minden használat és manipuláció ellen". A történelem tehát, folytatja Nora, "problematikus és tökéletlen rekonstrukciója annak, ami már nincs." Az emlékezet ugyanakkor kötődés a jelenhez. Az emlékezhelyeket Nora maradványoknak tekinti, amelyeket a az emlékezetmegőrző tudat életre kelt, mert már nem ismeri őket. 1989. augusztus 19-én a Sopronhoz közeli Piuszpusztán zajlott le a Páneurópai piknik eseménye, amelyen több száz keletnémet turista lépett át a szabadságot megtestesítő Ausztriába. A határáttörés pillanatai és helyszín is a kollektív emlékezet részévé vált. Még él és emlékezik az a generáció, amelyik ennek aktív vagy passzív részese volt, de az utána következő nemzedékek már csak a visszaemlékezésekből, az emlékezet lenyomatai jelentő filmekből, szövegekből, művészi alkotásokból tudja megismerni az akkor történeteket.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A nemzeti múlt hatékonyabb megértését segítheti, előmozdíthatja a téma újabb aspektusú, pl. nevelési-oktatási célzatú feldolgozását. Ezáltal újabb tereket nyithat a rendszerváltás korának megértési, megértetési módszereiben, eszközeiben.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Pierre Nora fogalmából kiindulva egy elméleti háttér felvázolása a cél. A magyarországi emlékezhelyek kutatásának a felvázolása is szükséges. Majd mindezt egy 2009-es oktatási segédanyag felépítésén, módszerein keresztül az emlékezet és az emlékezhelyek kontextusainak a felvázolása követi, konklúziókkal, lehetséges alternatívákkal lezárva.

Kulcsszavak (5 db):

Nora, emlékezhely, emlékezet, pedagógia, 1989, Sopron

Pedagogical Opportunities of Sites of Memory

Examining memory started to take a prominent part of scientific research only in the past decades and Pierre Nora was the first to mention the term „sites of memory”. The French author identifies memory with life that is the reason why it is in continuous development and is unprotected against manipulation. Memory has a connection to the present and is in contrast with history, which is a problematic and unperfect reconstruction of something what does not exist any more. Nora believes that sites of memory are remains called into life by the memory-conserving mind. The Pan-European Picnic was originally meant to be a peace demonstration held on the Austrian-Hungarian border near Sopron, Hungary on 19 August 1989. The temporary opening of the border during the demonstration offered an opportunity for several hundreds citizens of the German Democratic Republic to flee across the Hungarian border to the West, the event of which is referred to as the beginning of the the destruction of the Iron Curtain. The moments and the location of the breakthrough became a part of collective memory. The generation playing an active or passive role in this historic event still lives and remembers. But the next generation will only get to know the breakthrough from different recalls, texts, books and artworks.

Keywords: *Nora, site of memory, memory, pedagogy, 1989, Sopron*

Pedagóguskutatás, pedagógusképzés, szakmai tanárképzés

Szekcióvezetők:

Dr. Reho Anna – Dr. habil Reisz Terézia PhD

BUKTA KATALIN

Szegedi Tudományegyetem Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

Élményalapú nyelvtanulás és nyelvtanár-képzés

A kutatás céljai:

Bemutatni a szemléletváltás lehetőségeit a nyelvtanár-képzésben, így képviselni a megváltozott igényt a hasznos nyelvtudásra, amely mind itthon mind külföldön eredményes kommunikációt tesz lehetővé. Ezen kívül a hangsúly a nyelvtanulás élményalapúvá tétele, azaz értelmesen és élményszerűen tanulni.

A kutatás elméleti háttere:

A cél a nyelvtanárképzésben is megvalósítani az élményalapú oktatásban rejlő lehetőségeket. A tanárjelöltek szakmódszertan órákon is felfedező, élményalapú feladatokon keresztül ismerkednek a nyelvtanítás alapelveivel, így saját tanulási folyamatukon keresztül ismerik meg és sajátítják el az élményalapú szemléletet.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az élményalapú nyelvtanulás bevezetésére kiválóan alkalmas a tanórán kívüli foglalkozások szervezése, amelyek több lehetőséget biztosítanak a tanárjelölteknek a kísérletezésre és a képzésük során elsajátított ismeretek gyakorlására.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Prezentációm célja példákon keresztül ismertetni a szemináriumokon alkalmazott módszereket, valamint a tanórán kívüli szakkörökön használt anyagokat.

Kulcsszavak (5 db):

élményalapú tanulás, nyelvoktatás, nyelvtanárképzés

Experience Based Language Learning and Language Teacher Education

The presentation focuses on the paradigm shift in language learning and language teacher education. Application of experience based methods in both fields seems to enhance not only the quality of language teacher education, but learners' performance in the given language as well. I would like to describe the way teacher trainees acquire the different language teaching methods. In addition, I would like to present ways of realizing experience based language teaching methods in afternoon classes where teacher trainees feel free to experiment with methods they learnt in language pedagogy seminars at the training institution.

Keywords: *experience based language learning, language teaching, language teacher training*

SZABÓ IMRE GÁBOR

*Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar „Oktatás és Társadalom”
Neveléstudományi Doktori Iskola*

A tanulmányi teljesítmények értékelésének szubjektivitását növelő környezeti hatások

A kutatás céljai:

A tanulói teljesítmények szándékosan szubjektív értékelésére és minősítésére irányuló külső hatások fajtáinak és mértékének feltárása a középfokú szakképzésben. Eddigi kutatások és eredmények hiányában a téma feltárásának megkezdése, pilot-kutatás.

A kutatás elméleti háttere:

A pedagógiai mérés-értékelés-minősítés helye, szerepe és jelentősége az oktatási-képzési folyamatban, funkciói, jellemzői, az objektivitását rontó külső és belső tényezők

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás pillanatnyi állapotának bemutatása: elméleti háttér, kutatási kérdések és hipotézisek, kutatómódszertan, mérőeszköz, részeredmények.

Részeredmények: a befolyásolási kísérletet tapasztaló tanárok aránya, befolyásolási módszerek előfordulási gyakorisága, befolyásolási okok gyakorisága, az érintett tanulók aránya, a befolyással próbálkozók köre, befolyásolási kísérletek eredményessége.

Alkalmazhatóság: A szándékosan szubjektív értékelésre irányuló külső hatások, mint az oktatási rendszerhibák indikátorai.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Empirikus kutatás: induktív, primer adatokat alkalmazó leíró stratégia. Feltérési módszerek: online kikérdezés részben strukturált interjúval kiegészítve. Feldolgozási módszerek: kvantitatív és kvalitatív elemzés.

A vizsgált sokaság: a hazai középfokú szakképzésben dolgozó, informatikai tárgya(ka)t tanító tanárok az egész országban. A vizsgált időszak: a 2016-17. és 2017-18. tanév.

Kulcsszavak (5 db):

Pedagógiai értékelés, tanulói teljesítmény, szubjektivitás, szakképzés, szándékos

Environmental Effects That Increase Subjectivity of Learning Performance Evaluation

The aim of the study is to explore the types and the extent of external influences on the intentionally subjective assessment and qualification of student performance in secondary vocational education.

The current state of the research and the partial results are presented i.e. the proportion of teachers experiencing the influence experiment, frequency of influencing methods, frequency of influencing causes, proportion of pupils involved, scope of attempts to influence, effectiveness of attempts to influence.

The theoretical background refers to the place, role and significance of pedagogical measurement and evaluation in the educational process, its functions and characteristics. External and internal factors that reduce objectivity of pedagogical measurement and evaluation are introduced.

It is an empirical research of an inductive descriptive strategy that uses primary data. Exploration methods is online interview with partially structured interview. Processing methods are quantitative and qualitative analysis. The survey is aimed at teachers of the national secondary vocational education (IT subject (s)) throughout the country. The period under review is school year 2016-17 and 2017-18.

Keywords: *assessment, learning performance, subjectivity, vocational training*

BERNHARDT RENÁTA

Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus

„Káosz vagy puzzle” – „Elvárás vagy elkötelezettség?” – avagy tanítók nézete a kooperatív módszer és csoportmunka tekintetében

A kutatás céljai:

A kutatás fókuszra irányul, hogy milyen célból és hogyan tekintenek tanítójelöltek és gyakorlók tanítók a tanulói együttműködés osztálytermi gyakorlatára. A kutatás célja, hogy feltárja a metodikai kultúrára vonatkozó gyakorlatot, tekintettel a csoportmunkára, mint munkaformára és a kooperatív módszer alkalmazására.

A kutatás elméleti háttere:

A társadalmi változások, a munkaerőpiaci igények egyre inkább egyértelművé teszik, hogy a köznevelési intézményekben elengedhetlenné válnak a - hagyományos és korszerű - együttműködésen alapuló metodikai lehetőségek (H. Molnár, 2012). Mindezek nem csupán a hatékonyabb és élvezetesebb tanulási folyamat érdekében nyernek prioritást, de a tanulók személyes- és szociális kompetenciafejlesztésének is alapjául szolgálnak (K. Nagy, 2012). A tanulás-szervezési eljárások során a pedagógusok többsége variábilisan használja az oktatási módszereket (Falus, 2001; Radnóti, 2007), de emellett meghatározó aspektust jelent a pedagógusok nézete is (Gatbonton, 2008; Golnhofer-Nahalka, 2011).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az interjúkutatás eredményei bizonyítják a kooperativitást igénylő módszerek előtérbe kerülését, ugyanakkor a bizonytalan és megosztó pedagógiai vélemények is felszínre kerülnek. A csoportmunkára irányuló eredmények plasztikusan igazolják a hallgatók és gyakorlók pedagógusok által képviselt nézeteket. Az adatok hozzájárulnak és innovatívan kiegészítik az osztálytermi kutatások eddigi eredményeit.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás kvalitatív módszereket alkalmaz, a szóbeli kikérdezés (interjú) tanítók és tanítószakos hallgatók metodikai kultúráját tárja fel a csoportmunka és kooperatív módszerek alkalmazását tekintve. A spontán metaforavizsgálat során a hiányos mondat kiegészítésével („A csoportmunka olyan mint..., mert...”) létrejött fogalmak és magyarázatok vizsgálata alapján történik a konceptuális tartományok létrehozása és következtetések levonása.

Kulcsszavak (5 db):

csoportmunka, kooperatív módszer, interjú, metaforavizsgálat, tanító

"Chaos or Puzzle"
– "Expectation or Commitment?" –
Teachers' View Regarding Cooperative Method
and Groupwork

The focus of the research is of what purpose and how primary school teachers and student teachers view classroom practice concerning student collaboration. The aim of the research is to explore the practice of methodological culture regarding group work and the use of the cooperative method. The results of the interview research prove the importance of methods requiring co-operation, while the uncertain and divisive pedagogical opinions also appear. The consequences of the research show plastically the views of the student teachers and primary school teachers. The data innovatively contribute to the results of the classroom research described so far. Social changes and labour market demands make it increasingly well-defined that methodological methods based on co-operation are essential in public education institutions (H. Molnár, 2012). Not only do they gain priority for a more efficient and enjoyable learning process, but they also serve as a basis for students' personal and social competence development (K. Nagy, 2012). In the course of learning organization procedures, the majority of teachers use varied educational methods (Falus, 2001; Radnóti, 2007), but the opinion of teachers is also a determining aspect (Gatbonton, 2008; Golnhofer-Nahalka, 2011). The research uses qualitative methods, the interview explores the methodological culture of primary school teachers and student teacher considering group work and cooperative methods. In the spontaneous metaphor research, the conceptual domains were created by examining the concepts and explanations given by completing the sentences ("Group work is like..., because...").

Keywords: *group work, cooperative method, interview, metaphor research, teacher*

KISVÁRINÉ KELEMEN ÁGNES

Zuglói Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola, EGYMI,
Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

A gyógypedagógus képzés átalakulásának folyamata, a képzési struktúrák összehasonlítása a hazai gyógypedagógus képzésben

A kutatás céljai:

A kutatás célja annak feltárása, hogy milyen hasonlóságok és különbségek jellemzik a gyógypedagógusokat képző felsőoktatási intézmények képzési struktúráit az alapképzésben. A gyógypedagógus alapképzésben a hasonló alapozó tárgyakon túl, milyen képzési többlettartalmak jelennek meg az egyes felsőoktatási intézményekben? Az elméleti képzés során milyen pedagógus kompetenciák fejlesztésére kerül sor? A képzés időszakának másik fontos tényezője a szakmai gyakorlat. Ennek óraszám, tartalma. Itt történik a gyakorlati tapasztalatok megszerzése. Milyen formában jelenik meg a mentorálás, a pedagógus jelöltek felkészítése az általános pedagógus szerepre, a szaktanári szerepre a hivatali szerepkörre. A kutatás elméleti háttéréül az erről az időszakról készült tanulmánykötet szolgál, a tanárrá válás és a tanárság kutatása témakörében (Major É. - Veszelszki Á. szerk., 2015). A magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelvek és a művészetek műveltségi területen végzett gyakorlatokba enged bepillantást. A bevezető tanulmány a pedagógushallgatók pályaszocializációját befolyásoló tényezőket mutatja be a tanítási gyakorlatokon. A tanárrá válás szempontjából a szerzők a gyakorlat nyolc összetevőjét értékelték. A kutatás során a dokumentumelemzés módszerét alkalmaztam. Gyógypedagógus képzési dokumentumok, valamint a képzési követelmények és az óratervi hálók elemzésére került sor. A kutatás várható eredménye annak feltárása, hogy a képzési tartalmak milyen mértékben befolyásolják, illetve segítik a gyakornok gyógypedagógusok pályakezdését.

A kutatás elméleti háttere:

A kutatás elméleti háttéréül az erről az időszakról készült tanulmánykötet szolgál, a tanárrá válás és a tanárság kutatása témakörében (Major É. - Veszelszki Á. szerk., 2015). A magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelvek és a művészetek műveltségi területen végzett gyakorlatokba enged bepillantást. A bevezető tanulmány a pedagógushallgatók pályaszocializációját befolyásoló tényezőket mutatja be a tanítási gyakorlatokon. A tanárrá válás szempontjából a szerzők a gyakorlat nyolc összetevőjét értékelték.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás várható eredménye annak feltárása, hogy a képzési tartalmak milyen mértékben befolyásolják, illetve segítik a gyakornok gyógypedagógusok pályakezdését.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás során a dokumentumelemzés módszerét alkalmaztam. Gyógypedagógus képzési dokumentumok, valamint a képzési követelmények és az óratervi hálók elemzésére került sor.

Kulcsszavak (5 db):

gyógypedagógus, képzési struktúrák, elméleti képzés, tanítási gyakorlat, pályakezdés

The Process of Transformation in the Training of Special Needs Teachers, the Comparison of Training Structures of Hungarian Special Needs Teacher

The aim of the research is to find out what similarities and differences characterize the training structures of the higher education special needs teacher institutions. In addition to similar basic subjects, what the additional training contents of higher education are in basic education? What kind of teacher competencies will be developed during the theoretical training? Another important factor in the training period is the teaching practice, the number of hours and the content. Students can gain practical experience. In what form to do the mentoring, the preparation of the teacher candidates for the general role and the role of a specialist teacher appear. The theoretical background of the research is the study focusing on the period of becoming a teacher or a research teacher, which offers an insight in the training (Major É. - Veszelszki Á. Ed., 2015). The introductory study (Hercz, 2015) describes the factors influencing the socialization of pedagogue students in teaching practice. The authors evaluated eight components of the practice from the point of view of becoming a teacher. During the research I used the method of document analysis.

Teacher training documents as well as training requirements and timetables were analyzed.

The expected result of the research is to find out to what extent the training content influences or helps the trainee's career start-up.

Keywords: *special needs teacher, training structures, theoretical training, teaching practice, career start-up*

REHO ANNA* – REHO ALEXANDRA**

*Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet

**Ungvári Nemzeti Egyetem

A kárpátaljai óvodapedagógusok érzelmi „kiégésének” elemzése

A kutatás céljai:

Kivizsgálni a különböző szolgálati idővel rendelkező kárpátaljai óvónők érzelmi „kiégés” szindrómájának fő összetevőit.

A kutatás elméleti háttere:

Felhasználtunk az adott probléma kutatásával foglalkozó tudósok (kutatók) tanulmányait: V.Bojkó, M.Boriszov, N.Vodopianov, S.Jackson, O.Znanetszka, G.Kaplan, L.Karamushka, T.Koltunovicz, S.Makszimenko, K.Maszlacz, V.Orel, G.Roberts, O.Rukavishnikov és mások.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az érzelmi „kiégés” szindróma kialakulását legjobban az oktatói poszton töltött munkatapasztalat hossza befolyásolja. Azonban, az érzelmi „kiégés” tünetei már a pedagógusi munka kezdeti szakaszaiban is kezdenek megnyilvánulni.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Beszélgetés, megfigyelés; pszicho-diagnosztikai technikák komplexuma: Petróci Erzsebet érzelmi „kiégés” önvizsgáló teszt; szakmai „kiégés” diagnosztikája (K.Maslach, S.Jackson az N.Vodopianova adaptációjában); O.Rukavishnikov módszertana „A mentális „kiégés” meghatározása”; V. Bojko „Érzelmi „kiégés” diagnosztikájának módszere”.

Kulcsszavak (5 db):

Érzelmi „kiégés” szindróma, pedagógusok, óvodai intézmény, diagnosztikai módszer, szolgálati idő.

Research on Emotional Burnout of Kindergarten Teachers in Sub-Carpathia

The purpose of our study was to identify the main components of emotional burnout syndrome among preschool educators in Sub-Carpathia, who have different length of service. On the basis of interviews, observations and a set of psycho-diagnostic techniques, we came to the conclusion that the formation of emotional burnout syndrome is influenced by the length of service of the kindergarten teachers. However, despite the short length of service in a preschool, the symptoms of emotional burnout begin to appear at a rather early stage.

Keywords: *emotional burnout syndrome, kindergarten teachers, preschool institute, diagnostics techniques, length of service*

HORVÁTH SZILÁRD – BERTALAN PÉTER TAMÁS

Kaposvári Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Lehet-e versenyképes a Pedagógus életpályamodell a versenyszférával szemben?

A kutatás céljai:

Az előadás során ismertetett kutatásnak köszönhetően választ kapunk arra, hogy milyen mértékben motiválja a pedagógusokat az életpályamodell. Megnézzük, hogy van-e visszatartó ereje arra vonatkozóan, hogy a pedagógusok ne hagyják ott hivatásukat és keressenek másik munkahelyet a versenyszférában. Arra kívánunk választ kapni, hogy a versenyszférában jelenlevő fizetések mértéke hatással van-e a pedagógus közérzetére, motiváltságára.

A kutatás elméleti háttere:

A Pedagógus életpályamodell bevezetésének célja az volt, hogy az anyagi megbecsülésen túl erkölcsi megbecsülést nyújtson a pedagógusoknak. Kiszámítható, biztos, stabil jövőkép, mely a pedagóguspályára vonzza a jól tanuló fiatalokat, és pályán tartja a jó szakembereket.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kapott eredmények vizsgálatának fényében láthatjuk, hogy a Pedagógus életpályamodell nem váltja be a hozzá fűzött reményt. Nem motiválja megfelelően a pedagógusokat, nem ösztönzi őket a magasabb szintű munkavégzésre, továbbá nem tartja a katedra mellett a szakembereket. Ugyanakkor elmondhatjuk, hogy továbbra is kimagasló szerepe van a béreknek. Egyértelmű összefüggés mutatható ki a vizsgált területeken jellemző bérek nagysága és az életpályamodell motiváló erejének megítélése között.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A pedagógusok motiváltságát online anonim kérdőívek segítségével térképeztem fel. A kitöltés önkéntes volt. Próbáltam az ország minden megyéjéből és a fővárosból is válaszokat kapni, országosan 6 124 darab kérdőív került kitöltésre. A kérdőív kérdéseire adott válaszok értékeit használtam fel arra, hogy megvizsgáljam a területi eltéréseket. Ezeket az értékeket vettem össze a megyék bérszínvonalával, vizsgálva ezzel azt, hogy például egy átlagon aluli jövedelmi szinttel rendelkező megyében mennyire motiváltak a pedagógusok.

Kulcsszavak (5 db):

életpályamodell, motiváció, minőség, bérszínvonal

Can the Educational Career Model be Competitive with the the Private Sector?

Thanks to the research presented in the lecture, we get an answer to what extent does the career model motivate teachers. Let's see whether there is a deterrent factor for teachers leaving their profession and looking for another job in the private sector. We want to know whether the level of salaries in the private sector has an impact on the well-being and motivation of the teacher.

Based on the analysis of the results obtained, we can see that the Pedagogical Career Model does not replace the hope attached to it. It does not motivate teachers properly, does not motivate them to work at a higher level, and does not keep professionals at the department. At the same time, we can say that wages continue to play an outstanding role. There is a clear correlation between the size of wages in the areas studied and the judgement of the motivational power of the career model.

The purpose of introducing the Pedagogical Career Model was to give moral respect to the teachers besides material appreciation. A predictable, secure, stable vision that attracts well-educated young people to the educational path and keeps good professionals on track.

Teachers' motivation was mapped using online anonymous questionnaires. The filling was voluntary. I tried to get answers from all the counties and the capital as well. 6,124 questionnaires were completed at national level. I used the values of the answers to the questions in the questionnaire to examine territorial differences. I compared these values with the wage level of the counties, examining, for example, how motivated the teachers are in a county with a lower income level.

Keywords: *career model, motivation, quality, income level*

REISZ TERÉZIA

*Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet*

Pedagógusjelöltek a múzeumpedagógiáról

A kutatás céljai:

A kutatás célja az volt, hogy megismerjük a pedagógusjelöltek múzeumi tapasztalatait, a múzeumpedagógiai módszerekről szerzett ismereteiket, valamint az ilyen irányú képzési, tanítási, pedagógiai terveiket.

A kutatás elméleti háttere:

A hazai pedagógusok körében végzett múzeumpedagógiai kutatás a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központja EFOP-3.3.3/VEKOP-16-00001 azonosítójú, "Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek" elnevezésű kiemelt projekt keretében és támogatásával készült. A „Pedagógusok és pedagógusjelöltek körében lebonyolítandó kutatások” vezetői Koltai Zsuzsa és Kocsis Mihály egyetemi docensek voltak, a hallgatók körében végzett kutatás kapcsolódott a projekthez. A tervezés szakaszában felmerült annak az igénye, hogy pedagógusjelöltek körében megvizsgáljuk a fiatal felnőttek múzeumpedagógiai tapasztalatait és a kompetenciáik fejlesztésének pedagógiai igényeit. A munka megszervezésére az a lehetőség adódott, hogy akkor a PTE KPVK, ma a PTE BTK közösségszervezés alapszakos hallgatóival a 2017/2018. tanévben választható kurzuson kutatás-módszertani szeminárium keretében végezzük el a kutatást.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A korábbi életszakaszok múzeumi tapasztalatait megvizsgálva kitűnt, hogy 65%-uk járt, 27%-uk nem járt múzeumban, 8%-uk pedig nem nyilatkozott aktivitásáról. Az első találkozásuk múzeumpedagógiai programmal ennél is kedvezőtlenebb részvételi arányt mutat, mert a fele (53%-a) még nem vett részt ilyen eseményen. A jelöltek átlagosan félévente jutottak el múzeumokba, a havonta múzeumba járók vannak a legkevesebben, de köztük találjuk az óvodások kisebb csoportját és a középiskolás korosztály diákjait. Az általános iskolások átlagos látogatási gyakorisága éves és féléves időszakok közé tehető. Nem jutott el múzeumokban óvodásként a megkérdezetteknek egyharmada és egyetemistaként sem a megkérdezetteknek több mint a fele. Mindkét korosztályra szocializációs kockázati csoportként tekinthetünk. A múzeumlátogatás céljai a családi, szabadidős kirándulás, valamint az iskolai tanórai tanulás. Várakozásainkkal ellentétben nem a közösségi média áll a múzeumokról és programjaikról való tájékozódás fő helyén. A leggyakrabban az ismerősök javaslatára, egyetemista társaik tanácsára jutnak el a hallgatók a múzeumok híreihez. A látogatottak megnevezésekor általánosságban múzeumlátogatás kifejezéssel jelölték a program nevét. Néhányan általánosságban múzeumi foglalkozást, vagy ünnepkörhöz kapcsolódó, tanóra, kurzus látogatását jegyezték meg. A megismert múzeumpedagógiai módszerek említése kapcsán a legtöbben a közelebről nem azonosított tanulmányi, tanulási módszerre emlékeztek, illetve a tárlatvezetés is az ismertebb módszerek között maradt meg. Az egyes korosztályi élmények értékelésekor azzal a tendenciával találkoztunk, hogy az óvodás, kisiskolás és felső tagozatos korban látott múzeumi programokat az átlagosra, vagy annál alacsonyabbra értékelték. Ezekben az életkori csoportokban összességében nem hagytak egyértelműen pozitív nyomot maguk után a múzeumi programok. A középiskolás és egyetemista életkori korosztályok múzeumi élményeinek értékelése meghatározóan jó és nagyon jó minősítéseket kaptak. A kutatás eredményeit a hazai pedagógusképzés fejlesztésében és a múzeumpedagógiai módszer hatékony oktatásában és terjesztésében hasznosulhatnak.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A szeminárium előkészületi munkáit, valamint a PTE BTK és a PTE KPVK karain tanuló pedagógusjelölt hallgatók körében az interjú és személyes lekérdezésen alapuló kérdőíves vizsgálatot 13 fő nappali tagozatos hallgatóval együtt bonyolítottuk le. A mérőeszköz és a kutatási minta sajátossága, hogy az alkalmazott kérdőív hatvan kérdést tartalmazott, amelyet öt munkafázisban szerkesztettünk meg, majd három kis elemszámú személyes lekérdezés során validáltuk, illetve ezt követően véglegesítettük. A mérőeszköz szerkesztésekor arra törekedtünk, hogy a kortárs hallgató kérdezőbiztosok a lekérdezést egy órán belül teljesíthessék. A kutatás véletlenszerűen kiválasztott mintájába azt a 100 fő hallgatót kerestük meg, akik a Pécsi Tudományegyetemen a 2018. évi tanév őszi szemeszterében pedagógiai pályára készülődő nappali tagozatos egyetemisták voltak. Adatainkat SPSS adatbáziskezelő segítségével rögzítettük és dolgoztuk fel.

Kulcsszavak (5 db):

pedagógusjelöltek, múzeumpedagógia, kompetenciafejlesztés, tananyagfejlesztés, kortárs kutatás

Pedagogy Students on Museum Education

As part of a seminar on research methodology, community organizers performed a survey on 100 pedagogy students at the University of Pécs. The goal of our research was to gain information on the students' museum experiences, their knowledge of museum education methods, and their pedagogic planning. 65% of the respondents has visited a museum previously, while 27% has not. On average they visit museums semiannually, only few engage in monthly museum visits. We also asked the respondents on their museum visiting habits: in elementary school they used to visit museums between once and twice a year on average. One third of the people we surveyed had not yet been to a museum by the time they finished preschool, and one quarter of them did not visit a museum by their university years. Both age groups can be classified as at risk of childhood socialization difficulties. Even fewer have experiences with museum education programs, as over half of the teachers-to-be have not yet participated in any program like these. The most mentioned reasons for museum visits are family or leisure time trips, and school programs. Most respondents' primary source of information on museum programs isn't social media, but rather word of mouth from acquaintances and fellow university students. When asked about which museum programs they participated in, most indicated "museum visit", while some responded with "museum activity" or "museum course connected to festivities". The best-known museum educational methods are those connected to study and touring of exhibitions. Museum programs visited in the respondents' preschool or/and elementary school years were graded average or lower. Museum programs experienced by these age groups were not reported as having left positive impressions. The experiences of high school and university student age groups were graded good or very good. The outcomes of the research can be used in the improvement of teacher education and the development of museum education.

Keywords: *teachers-to-be, museum pedagogy, competence development, contemporary research*

Testnevelés és sportpedagógia

Szekcióvezetők:

Herpainé dr. Lakó Judit – Dr. Simon István Ágoston

ÓRY ESZTER* – KAJTÁR GABRIELLA –
SIMON ISTVÁN ÁGOSTON*****

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar

**Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

***Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Gyógytestnevelők motivációja a továbbképzések terén

A kutatás céljai:

A kutatásunk célja, hogy feltérképezzük a hazai gyógytestnevelők továbbképzésekkel kapcsolatos tapasztalatait és motivációit, továbbá megvizsgálni, hogy a pedagógusok milyen típusú és időtartamú továbbképzéseken vettek eddig részt és milyen témájú képzések iránt érdeklődnek közeljövőben.

A kutatás elméleti háttere:

A gyógytestnevelés szemléletében, szakmaiságában megújul, amelyet számos publikáció, konferencia bizonyít. A megújulási folyamat meghatározó eleme az új eljárások, módszerek megismerése, bevezetése, adaptálása. Szükség van olyan kutatásokra, amelyek elősegítik a gyógytestnevelés területén meglévő elméleti tudás bővítését, kiegészítését, az innovatív eszközökkel és módszerekkel kapcsolatos ismeretek elsajátítását, s azok gyakorlati alkalmazhatóságát. Kutatásunkban ezt az igényt szeretnénk kielégíteni.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A gyógytestnevelők évente kb. 2-4 napot töltenek továbbképzéssel, rendszeresen részt vesznek országos konferenciákon és helyi szakmai napokon egyaránt. Leginkább szakmai kíváncsiságuk, a megszereshető tudás gyakorlati alkalmazhatósága motiválja őket a képzéseken való részvételben. Az új eszközök és módszerek közül a gyógyúszás, a fitball és a Schroth terápia képzések a leglátogatottabbak, ezek gyakorlati alkalmazhatósága változó. A továbbiakban a legtöbb gyógytestnevelő a gerincstabilizációs tréning, Schroth terápia, gyógyúszás és TRX képzéseken venne részt.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kutatásunk módszerének az írásbeli kikérdezést, nyílt és zártvégű kérdéseket tartalmazó online kérdőívet választottuk, amelyhez az alapsokaságot a Magyarországon dolgozó, gyógytestnevelést tanító pedagógusok adták. A mintavételt véletlen kiválasztással végeztük el. Az adatok gyűjtéséhez és feldolgozásához a Qualtrics és SPSS programot alkalmaztuk.

Kulcsszavak (5 db):

gyógytestnevelés, motiváció, továbbképzés, alkalmazhatóság, innováció

Motivation of Adaptive Physical Education Teachers towards Postgraduate Trainings

It has been demonstrated through multiple publications and conferences, that views and professional approaches of Adapted Physical Education (APE) are changing in Hungary.

Key components of the reform process are information, implementation and adaptation of the new methods.

It's necessary to run research projects, that can assist in broadening and supplementing the existing knowledge; assist with theoretical and practical implementation of new, innovative tools and methods.

Our aim is to support this requirement through the present research project.

Our goal is to get a full picture of experiences and motivation towards postgraduate education of Hungarian Adaptive Physical Educators. We would like to investigate the type and length of postgraduate education already completed and their topics of interest for future trainings.

Our research method consists of online questionnaires with open- and closed-ended questions for the Adaptive Physical Educators currently working in Hungary. Sample was chosen through randomised selection.

Qualtrics and SPSS Programs were used for data collection and processing.

Adaptive Physical Educators spend 2-4 days a year in further education, regularly attend national conferences and local professional gatherings. They are motivated by professional curiosity and practical benefits of the acquired knowledge. Hydrotherapy, Fitball and Schroth therapy are the most popular choices amongst the latest tools and methods. Their practical adaptability is varied.

Most Adaptive Physical Educators are interested in gaining further training in topics of spinal stabilisation, Schroth therapy, hydrotherapy and TRX.

Keywords: *Adapted Physical Education (APE), motivation, postgraduate courses, adaptability, innovation*

HEGEDŰS RENÁTA ILDIKÓ

Szegedi Tudományegyetem

Megtanulhat-e úszni az autista gyermek? Pro és kontra egy gyógypedagógus úszásoktató tapasztalatai alapján

A kutatás céljai:

A kutatás célja, hogy pozitív bizonyítékot nyújtson arra a dilemmára, hogy az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek képesek-e olyan időtartamig feladathelyzetben maradni, hogy megtanulják az úszás alapjait olyan szinten, hogy az életveszélyes helyzeteket elkerüljék, ezáltal vízbiztonságot szerezzenek.

A kutatás elméleti háttere:

Az úszásnak – mint minden más sport- és szabadidős tevékenységnek – számos jótékony hatása van az emberi szervezetre nézve, ezáltal több funkciót is betölt. Fontos azonban kiemelnünk az első és egyben alapvető funkcióját, az életmentést: manapság aki nem tud úszni, az könnyen életveszélybe kerülhet. Az autizmus spektrumzavarral élők tekintetében ez az első funkció – vagyis az életmentés – kardinális szerephez jut, mivel esetükben nagyon gyakori a vízbefulladás. Mivel nagyon szeretik a vizet és vonzza őket minden, ami vízzel kapcsolatos, ezért felettébb tanácsos lenne kiemelten kezelni a vízbiztonság kialakítását és az úszásoktatást ebben a fokozottan veszélyeztetett csoportban.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A megfigyelésbe bevont két gyermek fejlődése eltérő kimenetelű, annak ellenére, hogy az oktatás feltételei azonosak voltak, ezáltal egy negatív és egy pozitív példát is lehetőségünk nyílik megismerni. A kutatás bemutatása támpontokat adhat mind a szülőknek, mind a szakembereknek, akik autizmus spektrumzavarral élő gyermekek oktatásával foglalkoznak. A kutatást érdemes lenne szélesebb körben tovább folytatni, azonban ez nehezített a szakemberhiány és bizonyos tárgyi feltételek miatt.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az esettanulmányozás módszerét alkalmazva longitudinális vizsgálat által átfogó kép bemutatására nyílt lehetőség az autizmus és az úszás kapcsolatáról.

Kulcsszavak (5 db):

autizmus spektrumzavar, úszás, sport, gyógypedagógia, pervazív fejlődési zavar

Can an Autistic Child Learn How to Swim? Pros and Cons from a Swim Instructor for Children with Special Needs

We aim to give positive evidence for the doubt if an autistic child is able to stay in study situation to learn the basics of swimming, in addition to avoid life-threatening situations and to acquire water safety. Despite the fact that the two children who were involved in our study got the same education, their development was different; therefore, we can present a positive and a negative example. Our research can give ideas and suggestions both for parents and for experts who deal with children with autism spectrum disorder. Swimming – as every other sport and leisure activity – has several benefits for the human body; hence, it has more functions. However, we have to highlight its first and most important function that is lifesaving: nowadays if someone cannot swim, easily can get into a life-threatening situation. This function – lifesaving – has an essential role for people with autism spectrum disorder because drowning is frequent among them. They love water and everything, which is connected to it; therefore, it would be necessary and helpful to support swimming training and to develop water safety. This is a longitudinal study in which we used the method of case-report to present a broader picture of the connection between autism and swimming.

Keywords: *autism spectrum disorder, swimming, sport, special education, pervasive developmental disorder*

HEGEDŰS RENÁTA ILDIKÓ

Szegedi Tudományegyetem

A magyarországi Siketek Sport Klubja: a megalapítástól a II. világháborúig

A kutatás céljai:

Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa a magyarországi Siketek Sport Clubjának (SSC) történetét a megalakulástól a II. világháborúig, ezzel betekintést nyerve a siket sport történetének egy nagyobb korszakába. Továbbá, a célok között szerepel a siket sport és sportolók eredményeinek népszerűsítése és az információáramlás javítása.

A kutatás elméleti háttere:

A testkultúra fontos szerepet tölt be az emberiség életében. A testkultúrához szorosan kapcsolódik a mozgás és a sport, ezáltal az egészséges életmód megőrzése is. Természetesen ezek a tevékenységek nem csak a hallók körében terjedtek el, hanem a hallássérültek körében egyaránt. Magyarországon a siketek számára is fontos a testkultúra a sport és az egészség megőrzése, azonban számukra neheztelt a különböző sportokban való részvétel. A nehezítettség ellenére számos sikert értek el ép sportolók között is. Hazánkban azonban egy „rejtett” közösségnek is tekinthetjük őket, mert a híráramlás róluk és az ő támogatásuk sokkal szerényebb, mint a para- vagy ép sportolóké.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás során számos siket sportoló bemutatására sor kerül, akik a hallók és a hallássérültek versenyein is kimagasló eredményeket értek el, ezáltal gazdagították hazánk sport sikereit. Azonban az akkori sajtóhírek mennyisége és tartalma is azt bizonyítja, hogy már abban a korszakban is alulbecsülték a siket sport jelentőségét és a sportolók eredményeit. A jövőben érdemes lenne ezt a jelenleg alulfinanszírozott rendszert átalakítani és népszerűsíteni a siket sportolási lehetőségeket és az eddigi szép eredményeket bemutatni.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával és főként dokumentumelemzéssel került sor a siket sport történetének és siket sportolók eredményeinek bemutatására.

Kulcsszavak (5 db):

testkultúra, siket, sport, Siketek Sport Clubja

Deaf Sport Club in Hungary: from the Beginning until the 2nd World War

We aimed to present the history of the Hungarian Deaf Sport Club (SSC) from the very beginning until the 2nd World War, thereby we can get an insight into a great era of deaf sport. Furthermore, promoting the results of deaf sports and athletes, and improving information flow were also our goals.

In our research, we introduce deaf athletes who reached outstanding achievements on competitions among deaf and hearing-impaired athletes, thus enriched Hungary's sport success. However, the amount and the content of press releases of the examined period proves that the significance of deaf sport and the results of deaf athletes were underestimated. In the future, we suggest to transform this underfunded system; to promote sport opportunities for deaf people; and finally, to present the great results of deaf sport.

Body culture has an essential role in the life of mankind. Physical education and sport, moreover, maintaining healthy lifestyle are strictly connected to body culture. These activities are common among deaf people as well. In Hungary, sport, physical exercise and healthy lifestyle are important for the deaf people; however, practising these activities are much more difficult for them. Despite of this fact, they achieved a lot of success among able-bodied athletes. In Hungary, deaf athletes belong to a hidden community because news about them and financial support for them are far more modest than in the case of disabled or able-bodied athletes.

We used qualitative research methods, principally documentary analysis to present the history of deaf sport and the results of deaf athletes.

Keywords: *body culture, deaf, sport, Deaf Sport Club*

ERDÉSZ ÁKOS

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Intézet

Sportoló és nem sportoló szülők elvárásai a testnevelő tanárok felé

A kutatás céljai:

Kutatásom célja, hogy feltárjam a testnevelőkről alkotott jelenlegi képet. Azt vizsgálom, hogy a szülők, milyen mértékben várják el a testnevelőtől, hogy egészséges életmódra nevelje a gyermekeiket, illetve milyen elvárásokat tűznek ki a közoktatásban, társadalomban, a testnevelők felé. Feltételezem a szülők és gyermekeik sportolási szokásaiból, hogy a rendszeresen sportoló szülőknek nagyobb elvárásai lesznek a testnevelés óra és a testnevelő felé, illetve akik rendszeresen sportolnak idősebb korukban is, azoknak a gyerekei is gyakrabban fognak járni sportolni és kevesebb lesz köztük az inaktív. Vizsgálom azt, hogy hogyan viselkedjen és nézzen ki egy ideális testnevelő vagy éppen, hogyan épüljön fel egy tökéletes testnevelés óra a szülők szemszögéből. Hogyan függenek össze a közoktatási elvárások az intézményi vagy szülői elvárásokkal.

A kutatás elméleti háttere:

Borbély és Fónai (2016) a mindennapos testnevelés bevezetését követően vizsgálták a pedagógusok, testnevelők presztízsét, és a testnevelés tantárgy megítélését. Elbert (2010) is vizsgálta a testnevelők megbecsülését a tanulók, kollégák, szülők, pedagógusok, intézményvezetők részéről. A megítélés minden részről közepesnek mondható, miközben a testnevelés fontosságát mindenki elismeri. Egy a szülők körében végzett reprezentatív kutatásban (Borbély, 2014), azt vizsgálták a kutatók, hogy a szülők mennyire tartják fontosnak a mindennapos testnevelés bevezetését, hogyan változik meg a testnevelő szerepe a gyerekek sportolási szokásainak kialakulásában, illetve mennyire tartják fontosnak, hogy gyermekeik kedveljék a testnevelés órákat.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Sportoló szülők elvárásai magasabbak a testnevelés órával kapcsolatban, elvárják, hogy magasabb intenzitással dolgozzanak a gyerekek és a tantárgyak rangsorolásánál is fontosabbnak tartják a testnevelést, a nem sportoló szülőkkel ellentétben. Azzal, ha a szülők is valamilyen fizikai aktivitást végeznek, megnő a valószínűsége, hogy a gyerek is sportolni fog. Szülők ösztönzése a mozgásra, kihat a gyerekek sporthoz való hozzáállására, ezzel együtt az életmódjukra. Helyesen ítélem meg, hogy az én elvárásaim tükrözni fogják a szülők véleményeit. A gyerekeknek örömet kell szerezni, rengeteg játékos feladattal a testnevelés órán. A szülők nem szeretnék azt, hogy a felméréseket szigorúan vegyék. Szeretesse meg a sportot a testnevelő és a lehető legtöbb sportágat tanítva, tegye sokoldalúvá és változatosá az órákat. Nem érkeztek olyan válaszok, melyekben a szülő elvárná a testnevelőtől, hogy sportágat ajánljon a gyerekeknek, holott a tehetőség gondozás valamint a sportág választásban való segítség, fontos feladat.

A szülők támogatják a testnevelés érdemjegyekkel történő értékelését, azonban, sajátos műveltség-tartalma és követelményrendszere miatt más osztályozási rendszert kellene felhasználni. Nem értenek egyet a jelenleg fenn álló osztályozási rendszerrel. Kifogásolják azt, hogy minden tanulóknak egyforma követelményrendszernek kell megfelelnie. A jó képességű tanulók könnyedén szereznek kiváló érdemjegyet, a rosszabb képességű tanulók, pedig nagy erőfeszítéssel sem tudnak javítani. Igazságtalannak vélik, hogy nincsen differenciálás.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A válaszadók egy általam szerkesztett online kérdőívet töltöttek ki. A 168 kérdőívből 138 volt értékelhető, így a válaszadási arány 82,14%-os. A kutatásban csak azok vehettek részt, akiknek gyermekei a közoktatásban keretein belül jelenleg is tanulnak.

A kérdőívek kitöltése név nélkül történt, bárki részt vehetett a kutatásban, akihez eljutott az kérdőívhez vezető internetes link (a kérdőívhez tartozó link: <http://goo.gl/forms/4f75IJQyLn>). Az eredményeket az IBM SPSS 22.0 programcsomaggal elemeztem.

Az kérdőívet önállóan készítettem, kizárólag olyan kérdéseket tartalmaz, amelyek a kutatásomra irányulnak. A kitöltőknek összesen 26 kérdésre kellett választ adniuk, amelyek közé bele tartoznak a szülőkre és gyermekeikre vonatkozó általános paraméterek (nem, életkor, stb.)

Kulcsszavak (5 db):

testnevelés, testnevelő tanár, szülői elvárások, sport, sportoktatás

Expectations of Sporting and Non-Sporting Parents towards PE Teachers

Since the introduction of daily physical education, physical education (PE) lessons got into the centre of attention. Borbély's research (2014) has shown that 70% of the parents think that the number of PE lessons should be increased. Kocsis' research (2000) points out that PE lesson is the most popular subject among students. The personality of the teacher and the character of the subject play a crucial role in the development of the students' positive attitudes (Hamar et al., 2012).

I would like to examine if children whose parents do some sport regularly are more sporty, do more physical exercises and do them more regularly than their peers the parents of whose don't do any physical exercise regularly. My aim is to explore the current image for the PE teachers, and reveal the expectations of parents on physical education in public education. I would also like to know whether the parents, who do some sports regularly have greater expectations towards physical education and PE teachers.

138 participants were involved in the survey. Online survey method was used, which examined the habits of parents and their children in sports, students' and their parents' attitudes towards everyday physical education and expectations of parents raised towards PE teachers. I analyzed the results with the program named IBM SPSS 22.0.

Keywords: *physical education, physical education teacher, parental expectations*

HERPAINÉ LAKÓ JUDIT* – SIMON ISTVÁN –
KAJTÁR GABRIELLA*****

**Eszterházy Károly Egyetem*

***Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar*

****Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar*

**A családok értékrendszerének jellemzői a fizikai
aktivitás tükrében**

A kutatás céljai:

Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy a szülők, nagyszülők sportolási mintázata hogyan befolyásolja a gyerekek sportolási szokásait, így a szülők, nagyszülők értékközvetítő szerepe milyen mértékben meghatározó az aktív életmód kialakításában.

A kutatás elméleti háttere:

A családnak az egészségtudatos életmód kialakításában, illetve megalapozásában is döntő szerepe van, melyet az értékközvetítés folyamata és minősége tud kiteljesíteni. Az életmódbeli minták gyermekkorban alakulnak ki, amikor az egészséghez való hozzáállás még kedvező. Ezért a hatékony prevenció érdekében meghatározó szerepe van annak, hogy a pozitív attitűdöket megtartsák a gyermekek, mert később a negatív hozzáállás megváltoztatása sokkal nehezebb (BAK et al., 2004). Az egészséges életmód alaptevékenysége a rendszeres testedzés, mely az egészségnek, mint alapvető értéknek a megtartásához, fejlesztéséhez egyik legfontosabb prevencióeszköz.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az összefüggés vizsgálatok eredményei szerint a rendszeresen, az alkalmanként és az egyáltalán nem sportoló szülők értékrendjében (becsület, boldogság, család, egészség, karrier, sport, szerezetet, szabadidő, tudás, világgép, világnézet) csupán a sportolással kapcsolatos értékrendben van szignifikáns eltérés (anyák: χ^2 próba=37,28, Df=8, P=0,000, apák: χ^2 = 63,99, Df=8, p=0,000). A nagyszülők esetében is hasonló tendencia figyelhető meg, mint a szülőknél, azaz a sportoló nagyszülők inkább fontosabbnak ítélik meg a sportot az értékrendjükben, mint azok a nagyszülők, akik nem sportoltak (χ^2 =22,16, Df=8, p=0,000).

Azonban ha a tényleges tevékenységeket és az értékrendet vetjük össze, megállapíthatjuk, hogy sportoló szülők értékrendjében a sporttevékenység és a játék dominánsabban van jelen a nem sportoló társaikhoz képest (anyák χ^2 =30,36, Df=4, p=0,000, apák χ^2 =87,16, Df=4, p=0,000), fontosabbnak vélik a kirándulást, sétát, mint szabadidős tevékenységet, mint a nem sportolók (anyák: χ^2 =31,7, Df=4, p=0,000, apák: χ^2 =8,25, Df=4, p=0,049). A rendszeres fizikai aktivitást végző nagyszülők fontosabbnak tartják a tanulást, munkát inaktív társaiknál (χ^2 =25,4, Df=4, p=0,000). A sportoló nagyszülők fontosabbnak vélik a sporttevékenységet (χ^2 =49,7, Df=4, p=0,000) és a kirándulást, sétát (χ^2 =32,7, Df=4, p=0,000).

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az Északkelet-magyarországi régióban élő 509 család három generációjának (gyerek, szülők, nagyszülők) kérdőíven adott válaszait elemeztük (n=2036). Az adatokat SPSS 21.0-s statisztikai szoftver segítségével vizsgáltuk, melynek segítségével alapstatisztikát (átlag, szórás) számítottunk, az összefüggések vizsgálatára χ^2 próbát használtunk

Kulcsszavak (5 db):

értékrend, szabadidő, család, szocializáció, generációk

Characteristics of Family Standards in the Light of Physical Activity

In our research, we sought to find the answer to the question on how parents' and grandparents' sports patterns affect children's sports habits, and to what extent do they determine the development of an active lifestyle.

According to the results of the correlation studies, the value system (honour, happiness, family, health, career, sport, love, leisure, knowledge, worldview) of regular, occasional and non-athletic parents has only a significant difference in the values of sport (mothers : $\chi^2 = 37.28$, $Df = 8$, $P = 0.000$, fathers: $\chi^2 = 63.99$, $Df = 8$, $p = 0.000$)

Lifestyle patterns develop in childhood, when the attitude to health is still favourable. Therefore, in order to ensure effective prevention, children have a decisive role in maintaining positive attitudes, because later on changing the negative attitudes is much more difficult (BAK et al., 2004). The basic factor in a healthy lifestyle is regular exercise, which is one of the most important prevention tools for maintaining and developing health as a fundamental value.

The responses of the three generations of 509 families (children, parents, grandparents) living in the region of North-East Hungary were analyzed ($n = 2036$). The data were analyzed with the help of SPSS 21.0 statistical software.

Keywords: *scale of values, free time, family, socialization, generations*

VEZÉR KATALIN

Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Dombóvári Tagintézmény

Kooperatív módszer a mindennapos testnevelésben

A kutatás céljai:

Kutatásunk célja volt megvizsgálni, hogy a 2017-2018-as tanévben bevezetett kéttanáros modell milyen mértékben növelte a gyógytestnevelés óra hatékonyságát.

A kutatás elméleti háttere:

Az iskolai testnevelés-gyógytestnevelés kéttanáros modell gyökerei, visszavezethetők az 1900-as évek elejére. Hodászy Miklós a Budapest Székesfőváros Iskolai és Iskolán kívüli Testnevelésügyének Történeti Fejlődése 1890-1930 című könyvében több helyen megemlíti a kéttanáros modell alkalmazását a testnevelés-iskolai gyógytorna(később gyógytestnevelés órán). „ két - két testnevelést tanítónő működött, akik felváltva tanítottak és míg az egyik tanításával az oktatást vezette, addig a másik a hibás tartásokat javította és segédkezett” (Hodászy, 1930). A nemzetközi és hazai szakirodalmat áttekintve kéttanáros modellt az észak-európai és angolszász országokban alkalmazzák a fogyatékkal élők integrált testnevelés oktatásában. A gyógytestnevelés testnevelés órai integrált megvalósítására azonban nem találtunk utalást Magyarországon a kéttanáros modell alkalmazását a gyógypedagógia valósítja meg az SNI területén.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság

A kutatásunk bizonyította, hogy a kéttanáros modell segítségével sikerült csökkenteni a tanulók iskolai terheit. Ez a változás számtalan további pozitív változással is együtt járt.

A szakorvosi vélemény alapján a mozgásszervi elváltozással rendelkező gyermekek egészségi állapotában pozitív változás állt be.

A szakemberek együttműködése szemléletváltást eredményezett mind a két félnél. Módszertani gazdagodásról számolhatunk be, melyet a közös óratervezés, megbeszélés indukált. Fejlődött kooperatív technikák alkalmazása és az empátias készség.

A 2017/2018-as tanév pozitív eredményei arra sarkalltak minket, hogy a 2018/2019-es tanévben három osztályban (4., 5., 6. osztály) indítsuk el a kéttanáros modell megvalósítását.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás során ortopédiai szűrővizsgálatot illetve a vizsgálatban résztvevők körében írásbeli kikérdezést, zárt végű kérdéseket tartalmazó kérdőívet alkalmaztunk módszerként. A mintát az előző évben gyógytestnevelésre sorolt gyermekekkel együtt, a 2017/2018-as tanévben 16 fő adta, a 3. osztályban 7 fő, 5. osztályban 9 fő.

Kulcsszavak (5 db):

gyógytestnevelés, inkluzív nevelés, kéttanáros modell, együttműködés, testnevelés

Cooperative Method in Daily Physical Education

Our research was to examine how the initiated two-teacher model in the 2017-18 school year increased the effectiveness of adaptive physical education. The roots of the two-teacher model of physical-adaptive physical education at school was introduced at the beginning of the 20th century. Miklós Hodászy mentions the adoption of the two-student model at several places at physical education-school, therapeutic gymnastics (later called adaptive physical education). (Hodászy 1930). The international and national scientific literature shows that the two-teacher model is used in Northern European and Anglo-Saxon countries in integrated physical education for disabled people. Unfortunately, we have not found any references to the integrated implementation of adaptive physical education. The education of handicapped children uses the two-teacher model with special needs children in Hungary.

In the course of our research we used orthopedic screening examination, written interrogation and questionnaires of closed-ended questions among the participants.

Our research has proven that the two-student model has managed to reduce pupils' school burden and on the basis of the report a favourable change occurred in the health condition of children with locomotor disorders. Professionals' cooperation resulted a change of attitude on both sides. Cooperative techniques and empathy have also been developed. The positive results of the 2017/18 school year prompted us to start the implementation of the two-teacher model in three classes (4th,5th and 6th grade) in the school year of 2018/19.

Keywords: *physiotherapy, inclusive education, two-teacher model, cooperation, physical education*

BALOGHNÉ BAKK ADRIENN

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Az óvodapedagógus személyisége és az óvodai mozgásos tevékenységekkel (testneveléssel) kapcsolatos attitűdje

A kutatás céljai:

A civilizáció fejlődésével napjaink egyre nagyobb kihívás a mozgásszegény életmód kapcsán kialakuló betegségek megakadályozása. Az inaktív életmód egyenes következményeinek a megelőzése társadalmi szinten és természetesen óvodai nevelés szintjén is egyre fontosabb feladatok közé tartozik. Az óvodapedagógus nevelési stílusa, személyisége, mint minta és mint érzelmi háttér befolyásolhatja a gyermek életét, fejlődésének irányát és így a mozgásos tevékenységekhez való viszonyát is. A fizikai aktivitási magatartás, mint számos egészségmagatartás a kisgyermekkorú mintákhoz kötődik, ezért már óvodáskorban nyomatékosan foglalkozni kell vele!

Kutatásunk célja megvizsgálni, hogy az inaktivitás kihívásainak mai óvodáskorú gyermek mozgásos tevékenységeit milyen mértékben tudják az óvodapedagógusok befolyásolni, milyen nevelési elveket vallanak, s milyen szakmai felkészültséggel rendelkeznek.

A kutatás elméleti háttere:

A nevelői habitus, a pedagógus magatartás alakulása sok tényező függvénye. Ahogy a pedagóguskutatások mi is próbáljuk ezt több oldalról megvilágítani és szakirodalommal alátámasztani.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A feldolgozás alatt álló kutatás eddigi adatai alapján megállapítottuk, az óvodapedagógusok nagy része a gyermeket középpontba helyező, érzékeny személyiségek. Azonban a szakmai felkészültségükben rendkívül bizonytalanok, melynek elkerülésében talán nagy segítséget nyújthat a megújulásra és a nagyfokú kreativitásra való képesség.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A pedagógiai kutatások közül az írásbeli kikérdezést, zárt végű és attitűd skálát tartalmazó kérdőívet alkalmaztunk, melyhez a mintát a véletlenszerűen kiválasztott óvodapedagógusok adták.

Kulcsszavak (5 db):

óvodapedagógus, testnevelés, nevelési módszerek, attitűd

The Kindergarten Teacher's Personality and Attitude towards Physical Education in Kindergarten

Nowadays, the development of civilization imposes a great challenge on the prevention of illnesses caused by the lack of physical exercise. It is getting even more important to prevent the direct consequences of sedentary lifestyle on social levels, as well as in kindergarten education. The kindergarten teacher's educational style and personality as an example and as an emotional background might influence a child's life, developmental direction and his relation to physical exercise. The physically active behaviour just like many other health behaviours relate to behaviour patterns from the early childhood, therefore it has to be emphasized at kindergarten age as well.

The aim of our research is to examine to what extent can kindergarten teachers influence the challenges of a sedentary lifestyle and the physical activities of kindergartners, and to examine what educational principles and professional know-how they have.

According to the foregoing findings of the research, the majority of kindergarten teachers have a sensitive personality placing the child in the focus of attention. However, they are sometimes uncertain about their professional knowledge, their creativity and ability for renewal might help them.

The improvement of educational habits and pedagogical behaviour depends on multiple factors. As other researches on pedagogy, we also try to shed light on the topic from different angles supported by special literature.

During our research we used a written form of questionnaires including an attitude scale and closed end questions, to which randomly picked kindergarten teachers provided the samples.

Keywords: *kindergarten teacher, physical education, educational methods, attitude*

Innovációk a neveléstudományban és a pedagógiai gyakorlatban

Szekcióvezetők:

Hajdicsné Dr. Varga Katalin – Deákné dr. habil Kecskés Mónika

HAJDICSNÉ VARGA KATALIN

BMSZC Than Károly Ökoiskolája, Budapest

A tízujjas vakírás tanításának tündöklése és hanyatlása – Egy kutatótanári program eredményei –

A kutatás céljai:

A tízujjas vakírás létjogosultságát, tanításának módszereit, eredményeit vizsgálom az ötéves kutatási tervemben (2016-2020), amelyet a több évtizedes tanítási gyakorlatom és az International Federation for information and communication processing (INTERSTENO) konferenciákon tapasztaltak alapján állítottam össze.

A kutatás elméleti háttere:

E kutatásnak nincs előzménye, mivel a gépírástanítás csak Magyarországon zajlott formális keretek között a XX. század közepétől a végéig. A korszak tantervei tanúsítják, hogyan szorultak ki a hazai oktatásból a gépírást alkalmazó szakmák a szövegszerkesztők rohamos fejlődése miatt. Napjainkban csupán az Irodai titkár képzésben tanulják a gépírást magas óraszámban. 4-5 képzésben egy évet szánnak az oktatására, ám van köztük olyan is, ahol 10 órában kívánják megalapozni, de a megszilárdítás hiányzik. Voltak törekvések az általános iskola 5-6. osztályában való tanítására, ezek azonban nem valósultak meg.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A közgazdasági szakmacsoport 9. évfolyamán oktatott gépírás vizsgálatokor két év alatt kb. 900 tanulót kérdeztem meg a kompetencia megszerzésének élményeiről, eredményeiről. A válaszokból kiderült, hogy a vakírás tanulására jelenleg is megvan a szándék, ugyanakkor a tanulók többsége az egy évnél hosszabb tanulás után vissza fog térni az óvodáskortól alkalmazott gépelési technikához. Megállapítottam azt is, hogy ekkor már késő elkezdni a berögzült ujjhasználat miatt a vakírás tanítását, a készségszintre eljuttató ismétlő, begyakorló műveletek a tanulók számára kimondottan monotonok és fárasztóak, kevésbé tudnak koncentrálni (figyelmük terjedelme kicsi, fegyelmélettségük alacsony), és a tantárgynak a fő jellemzői miatt is megkérdőjelezzik annak létjogosultságát.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Szakközépiskolai, gimnáziumi tantervek vizsgálatával, kérdőíves megkérdezéssel, valamint az interneten fellelhető, nem vizsgálaton alapuló néhány írás segítségével végeztem a kutatást.

Kulcsszavak (5 db):

gépírástanítás, szakmai képzés, 10 ujjas vakírás, irodai szakmák megszűnése

The Glory and Fall of Teaching Touch-Typing – The Results of a Research Teacher Program

In my 5 year research plan (2016-2020) I have been examining the justification, teaching methods and results of touch-typing based on my several decades of teaching experience and participation at INTERSTENO conferences.

When examining touch-typing, as taught in the 9th grade within economics subjects, with the help of my questionnaire I asked 900 pupils about their experiences and results while developing this competence. The pupil responses show interest in learning touch-typing, however most students turn back to their old typing habits as soon as the one year course is over. This also shows it is a very late age to start learning touch-typing as the pupils already have their own finger use methods and the long, monotonous practice is tiring for them, they are not able to focus therefore start questioning the necessity of the subject.

The research is unprecedented as touch-typing was taught only in Hungary within formal education from the middle to the end of the 20th century. The curricula of this era show how the development of word editors displaced the professions which required this skill. Nowadays it is taught in a high number of lessons only on Office Administrator courses. There are 4-5 courses where touch-typing is a year long subject, but sometimes only lasts 10 lessons. There were initiatives to introduce this subject in the primary school 5-6th grades, but it has never happened.

My study is based on examining secondary school and grammar school curricula, questionnaires and Internet based research.

Keywords: *teaching touch-typing, vocational education, end of clerical professions*

PACHNER ORSOLYA

*PTE ETK Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet, Klinikai Koordinációs és
Neveléstudományi Tanszék*

A fizikai környezet hatása a bölcsődei csoportra

A kutatás céljai:

A kutatás a fizikai környezet gyermekekre gyakorolt hatását vizsgálja. Célunk, hogy képet kapjunk a gyermekek játéktevékenységéről, viselkedéséről két különböző módon kialakított bölcsődei csoportszobában.

A kutatás elméleti háttere:

A bölcsődei játékeszközök fajtájára és mennyiségére vonatkozóan pontos szakmai irányelvek vannak (Balogh, és mtsai., 2012). A Montessori pedagógia azonban más elveket is előnyben részesít. Napjainkban fokozott hangsúlyt kap a környezeti nevelés, már a bölcsődékben is. A túl sok inger éppannyira lehet negatív hatású, mint a túl kevés inger (Unger, 2017).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A két csoport különbözött a nyugodt légkör érvényesülésének szempontjából ($t=-3,250$, $p<0,01$). Míg a hagyományos csoportban előfordult kevésbé kiegyensúlyozott légkör ($M=2,0$, $SD=0,8$), az alternatív berendezésű csoportban a gyermekeknél szinte minden alkalommal békés, harmonikus játéktevékenység zajlott ($M=2,9$, $SD=0,3$). Mind a két csoportszobában a leggyakrabban a szőnyegen tartózkodnak a gyermekek, viszont a hagyományos csoportban ($M=24,9$; $SD=7,2$) jóval többet játszanak a szőnyegen, mint az alternatív berendezésű szobában ($M=10,2$; $SD=6,0$) ($t=5,698$; $p<0,01$).

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A bölcsőde két eltérő módon berendezett csoportjába járó 16-38 hónapos kor közötti gyermekeket figyeltünk meg. Mindkét csoportban 10-10 alkalommal, alkalmanként 30 perces időtartamban a délelőtti szabad játéktevékenység alatt. Naplószerű adatrögzítési módszer mellett a BOMI TCRU szempontsor módosított értékelőlapját is alkalmaztuk. Emellett ötpercenként lefényképeztük a gyermekek játéktevékenységének a helyét a csoportszobában.

Kulcsszavak (5 db):

bölcsőde, fizikai környezet, játék

Effect of the Physical Environment on Toddler Groups in Early Child Care

Research examines the effect of the physical environment on toddlers. Our goal is to get a picture of children's play activities and behaviour in two differently designed early child care rooms.

The two groups were different in calm atmosphere ($t=-3.250$, $p<0.01$). While in the traditional group there was a less balanced atmosphere ($M=2.0$, $SD=0.8$), in the alternative furnished group, almost every time children play peacefully and harmoniously ($M=2.9$ $SD=0.3$). Children in the two groups are most often on the carpet, but in the traditional group ($M=24.9$; $SD=7.2$) they play much more on the carpet than in the alternative group ($M=10.2$; $SD=6.0$) ($t=5.688$; $p<0.01$).

There are professional guidelines for the type and quantity of toys in early child care (Balogh, et al., 2012). Montessori's pedagogy prefers other principles. Nowadays, there is more emphasis on environmental education, even in early child care. Too much stimulus can be as negative as too little stimulus (Unger, 2017).

Children from 16 to 38 months of age in two differently designed early child care rooms were observed. In both groups 10-10 times, 30 minutes per occasion, during the morning free play period. In addition to the log-like data recording method, we also used the modified BOMI TCRU observation guide. We photographed the location of children's play activities in the room every five minutes.

Keywords: *day nursery, physical environment, play*

DEÁKNÉ KECSKÉS MÓNIKA

Széchenyi István Egyetem

Zenei ízlésformálás alsó tagozaton: kellenek-e a nyugati minták?*

A kutatás céljai:

Napjainkban egyre népszerűbb téma a könnyűzenei műfajok bevonása az általános iskolai, és középfokú ének-zenei nevelésbe. A nyugat-európai közoktatási gyakorlatban ez már nem újdonság, hanem élő gyakorlat. Hazánkban ezek az irányzatok egyelőre a gimnáziumi énekes-könyvekben kaptak helyet. Egyre gyakrabban merül fel azonban az igény a hasonló anyag alkalmazására. Sajnálatos módon ez a jelenség nem csak felső-, hanem már alsó tagozaton, sőt az óvodai nevelésben is egyre gyakrabban tapasztalható.

A kutatás elméleti háttere:

Kutatásom elméleti hátterét Kodály Zoltán írásai, a Nemzeti Alapterv és az ún. Mozart-effektus kognitív fejlődését tárgyaló tanulmányok adják.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Akár az óvodai foglalkozásokról, akár az alsó tagozatos órákról legyen szó a zenei nevelésnek nagyon fontos, a tantárgyi kompetenciákon túlmutató feladata van. A foglalkozások mellett, hogy a gyermek kognitív fejlődésének a szempontjából számos kulcsfontosságú képességet fejlesztenek nagy jelentőségük van a gyermekek ízlésének, és személyiségének formálásában. A tanulók többségének esetében ez az utolsó olyan négy év, amikor ízlésviláguk – s ennél fogva helyes értékítéletük is – a megfelelő irányba terelhető.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Kutatásom módszere a vonatkozó szakirodalom elemzése mellett két, különböző pedagógiai, földrajzi, és társadalmi háttérrel rendelkező általános iskolában készített kérdőíves felmérés, amelyben a tanítók, és a tanulók komolyzenei-, és könnyűzenei tájékozottságát, és a pedagógiai folyamattal kapcsolatos véleményét vizsgálom a könnyűzenei tantárgypedagógiai integrálhatóságával kapcsolatban.

Kulcsszavak (5 db):

ének-zene, könnyűzene, komolyzene, Mozart-effektus, ízlésformálás

* Az előadás angol nyelven hangzik el.

Development of Musical Taste at Public School Music Education: Do We Really Need Western Trends?

To involve popular music in school music education is not an unknown phenomenon in Western European Countries. Until now in Hungary popular music was accepted only in textbooks in the final years of secondary school level school music education. Unfortunately there is a growing need following the western patterns to integrate this kind of music-listening and music-making already at early ages, at primary school level, or even in the kindergarten education.

Whether it is a group-music activity at a kindergarten, or a music-lesson at a primary school pedagogical activity has multifold aims. Beyond the knowledge required the subject itself develops several important competencies such as musical listening, and music-making. One of them is good taste, which helps us in evaluating several phenomena not only in artistic sense. Education in the first ten years play crucial role in human cognitive development. At the same time the majority of our pupils meet valuable musical materials only at public schools. This is the reason, why popular music should never get an exclusive place in the tuition of primary-school aged children. Theoretical background of my paper are Kodaly's sentences, and related papers about the so called „Mozart-effect”. I intend to support my hypothesis by the means of a questionnaire among primary-school-teachers and pupils coming from different social and geographical background.

Keywords: *music, popular music, classical music, Mozart-effect*

TÁLOS-NEZDEI ADRIENN

PTE Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

A kooperatív módszerek tanórai alkalmazásának nehézségei

A kutatás céljai:

A 2000-es évek elejétől Magyarországon megnőtt az érdeklődés a kooperatív módszerek tanórai alkalmazása iránt. Számos kutatás, tanulmány vizsgálta és méltatta a frontális óravezetéssel szembeni előnyeit. A pedagógus minősítési rendszer elvárja használatukat, kiemelten jelenik meg a pedagógusképzés didaktikai részében, a pedagógusoknak pedig számos elméleti háttérrel és gyakorlati ismereteket is közvetítő továbbképzés áll rendelkezésükre. A szakirodalomban fellelhető, kutatásokkal alátámasztott pozitív hatásai ellenére azonban a tanórán sokkal kevessebbes jelennek meg a frontális óravezetéstől eltérő, kooperáción alapuló technikák

A kutatás elméleti háttere:

A kooperatív technikák tanórai alkalmazása pozitívan befolyásolja a tanulási motivációt, sikeres iskolai teljesítményt eredményez, ösztönzi az élethosszig tartó tanulás iránti igény kialakulását pozitívan hat a társas kapcsolatokra, így a diákok szociális kompetenciái is fejlődnek (Nagy, 2000); segít a testi-lelki egészség megőrzésében (Aszmann, 2001) illetve a munka világában kamatoztatható társadalmi tőke megszerzésében (Czakó, Sík, 1994), illetve a pozitív érzelmek átélésén kívül a frusztráció feldolgozása is fontos tapasztalatként szerveződik (Hunyady, Nádasi, 2011).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Kutatásomban a fenti ellentmondásra kerestem a választ. Különböző tantárgyakat oktató gimnáziumi pedagógusokat kérdeztem meg, mennyire ismerik a módszerek elméleti háttérét, mennyire alkalmazzák ezeket a gyakorlatban. Kutatómtól azt vártam, hogy választ ad arra a kérdésre, hogy mi gátolja az említett módszerek átültetését a tanítási gyakorlatba. A gátló tényezők azonosítása feltárhatja azokat a nehézségeket, amelyek akadályozzák a módszerek alkalmazását.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Mivel célom a probléma azonosítása volt, kutatásomat egyszeri mintavétellel, zárt és nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőívvel végeztem három kaposvári gimnáziumban tanító tanárok megkérdezésével.

Kulcsszavak (5 db):

Kooperatív tanulás, szociális kompetencia, tanulási motiváció, frontális oktatástól eltérő módszerek alkalmazhatósága

Difficulties in the Practise of Cooperative Learning Methods

Since the beginning of the 2000's in Hungary there has been an increasing interest related to cooperative learning on the lessons at schools. A large number of researches and studies examine its advantages compared to the frontal teaching method. According to the requirements of the teacher qualification system these methods are indispensable to apply, as it is important in the didactics of the teacher training, it is present in the practical and the theoretical part of the continuous teacher training. Despite its positive effects documented by many researches, the cooperative learning method is still missing from the lessons compared to the frontal teaching method.

The purpose of my research was to find the answer to the above question. Therefore I asked secondary school teachers about the knowledge of its theory and practice. My expectation was to find the answer for the disuse of those methods in the teaching practice. The identification of the obstructive factors could reveal the difficulties.

The application of the cooperative learning methods in the classroom can motivate students to learn, improve their performance, motivates also their intention to life long learning, affects social relations, therefore improves students' social competencies as well (Nagy, 2000); it helps to retain physical and mental health (Aszmann, 2001), moreover it supports the aquisition of social capital (Czakó, Sík, 1994). Besides the experience of positive emotion it appears also as a possibility to process frustration (Hunyady, Nádasi, 2011).

Since my intention was to identify the controversy, I worked using a questionnaire with questions in open-ended as well as closed-ended format with the teachers in three secondary schools in the city of Kaposvár.

Keywords: *cooperative learning, social competency, learning motivation, methods different from frontal teaching methods*

KOVÁCS IVETT JUDIT – HORVÁTH MÓNICA – BOSNYÁK TAMARA

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskola

Innováció a kora gyermekkori nyelvtanításban – Esettanulmány egy sikeres kétnyelvű óvodai programról

A kutatás céljai:

Az utóbbi évtizedekben egyre nagyobb figyelem helyeződik a kora gyermekkori, azon belül is az iskola előtti intézményes nevelés minőségére és jellemzőire európai és világszinten egyaránt. Amellett, hogy az idegennyelv-tanulás nagyon korai megkezdésének pozitív hatásait feltáró kutatásokat a szakpolitikák megalkotói is érvként sorolják a többnyelvűség elősegítésének ösztönzésére, Magyarországon a nyelvtanulás óvodáskori és kisiskoláskori lehetőségeinek gyarapodása arra enged következtetni, hogy ez sikeresen találkozik a szülői elvárásokkal is. Az esettanulmány kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával egy állami fenntartású óvodában bevezetett kétnyelvű óvodai program nyolc évének sikereit és nehézségeit tárja fel egészen a program bevezetésétől kezdődően.

A kutatás elméleti háttere:

A kutatás elméleti hátterét tekintve egyrészt az oktatási innovációk vizsgálatának irodalmára támaszkodik (többek között: Loránd, 1991, Kotter, 1999, Hargreaves, 2003, Bakacsi, 2010, Halász, 2018, valamint az ELTE Innova kutatásaira), másrészt a kora gyermekkori kétnyelvű nevelés terén feltárt eredményekre (lásd: Krashen, 1981, Bartha, 1999, Vámos, Kovács, 2008, Kovács, 2009, Dolean, 2015).

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás teljes áttekintést nyújt az innováció bevezetése és meggyökeresedése során jelentkező serkentő és gátló tényezőkről – a vizsgálat egyaránt kitér a rendszerszintre, a szervezeti- és egyéni szintre. A mindhárom szintre jellemző, magas szintű innovációs aktivitás következtében a program megvalósítóinak sikerült olyan környezetben elindítani és megszilárdítani innovációjukat, ahol az minden szereplő – szülők, gyermekek, pedagógusok, fenntartó – részéről pozitív visszajelzésekkel találkozott.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az esettanulmány kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával: résztvevő és természetes megfigyeléssel, egyéni és csoportos interjúkkal, valamint dokumentumelemzéssel gyűjtött adatok elemzésével készült.

Kulcsszavak (5 db):

óvodai kétnyelvű nevelés, oktatási innováció, kora gyermekkori nyelvtanítás, kétnyelvű óvodai program, esettanulmány

Innovation in Early Childhood Language Education in Hungary – A Case Study of a Well Established Bilingual Kindergarten Program

In the last decades, increasing attention has been paid worldwide to the characteristics and the quality of early childhood education. The permanent growth of the possibilities of learning a foreign language at a very early age in Hungary indicates that the research results proving the positive effects of the early bilingualism seem to intertwine with the parents' expectations. The case study uses qualitative research methods, namely document analysis, observation and interviews to reveal the 8 year long journey of the innovation: the successes and challenges of launching and operating a bilingual kindergarten program in governmental run institutions in Hungary. The conceptual framework is built on (1) the literature of educational innovation (including Loránd, 1991, Kotter, 1999, Hargreaves, 2003, Bakacsi, 2010, Halász, 2018, and the ELTE Innova Research project) and (2) the research of early bilingual education (including Krashen, 1981, Bartha, 1999, Vámos, Kovács, 2008, Kovács, 2009, Dolean, 2015). The research gives a full overview of the supporting and inhibiting factors of launching and establishing the innovation – equally exploring the conditions, the mechanisms and the macro, meso and micro level processes connected to the innovation.

Keywords: *bilingual kindergarten program, innovation, early childhood language education, case study*

ZAKOTA ZOLTÁN

Pécsi Tudományegyetem

Gimnazisták on-line tanulmányi csoportokban való részvételének elemzése*

A kutatás céljai:

A kutatás elsődleges célja bemutatni a gimnazisták on-line tanulmányi csoportokban való részvételi és használati szokásait, illetve az általuk azokra feltöltött tartalmakat.

A kutatás elméleti háttere:

Az elmúlt évtizedek rohamos ütemű technológiai fejlődése az élet számos területe mellett az oktatásra is jelentős hatást gyakorolt, főként az e-learning elterjedésével, vagyis minden olyan tanulási tevékenységgel, amely információs és kommunikációs eszköz felhasználásával történik. Használata hozzájárul a tudás piac fejlődéséhez oly módon, hogy új és kiegészítő válaszokat ad a felmerülő szükségletek kielégítéséhez. Jelen kutatásban az e-learning oktatásban való használatának vizsgálata zajlik az interaktív tanulási környezetek és a felhasználók által létrehozott tartalom kihívásainak bemutatásán keresztül. A rohamos ütemű technológiai fejlődés és az IKT eszközök egyre szélesebb körű elterjedésével a formális iskolai intézményeket egyre inkább felváltják a nyitott művelődés virtuális környezetei, melynek hatására az interaktív tanulási környezetek és a felhasználók által létrehozott tartalmak az oktatás kiemelkedő kérdésköreivé váltak. Vizsgálatuk emellett azért fontos, mert a tanulásban való használatuk és hatásaik megismerésével átfogóbb képet kaphatunk az e-learning oktatásban betöltött szerepéről.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A bemutatott főbb eredmények által képet alkothatunk a gimnazisták IKT- és Internethasználati szokásairól, az általuk frekvenciált közösségi oldalak használatáról és, ami a legfontosabb, az azokra feltöltött tartalmakról, valamint azok tanulásban betöltött szerepéről.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás alapvetően két eszközt használ: kérdőíves lekérdezéseket a diákok és interjúkat a tanárok esetében. Bár a kutatás jelenlegi stádiumában még nem törekedhetünk reprezentativitásra, de igyekeztünk több nivójú iskolában, különböző évfolyamokban és eredményességű osztályban elvégezni a lekérdezést.

Kulcsszavak (5 db):

információs és kommunikációs technikák, e-learning, gimnáziumi oktatás, közösségi platform, on-line tanulmányi csoport

* Az előadás angol nyelven hangzik el.

An Analysis of Secondary School Students' Participation in On-Line Learning Platforms

The primary objective of the research is to present the habits of participation and the use of on-line study groups by secondary school students, as well as to analyse the contents uploaded and their role in learning. The research basically uses two tools: questionnaire surveys for students and interviews for teachers. Although at the present stage of the research we cannot seek for representativeness, we tried to query students from several schools at different grades and different levels of efficiency. The rapid development of technology over the past decades has also had a significant impact on education, including the spread of e-learning, ie. all learning activities using information and communication tools. Its use contributes to the development of the knowledge market by providing new and additional responses to meet emerging needs. In this research, the use of e-learning in education is explored through the presentation of the challenges of interactive learning environments and user-generated contents. With the rapid development and the widespread use of ICT tools, formal school institutions are increasingly being replaced by virtual environments of open culture, resulting in interactive learning environments and user-generated content is becoming an outstanding issue in education. In addition, their research is important since we can gain a more comprehensive picture of the role of e-learning in education by learning about their use and impact.

Keywords: *information and communication techniques, e-learning, secondary grammar school education, online platform, online learning platform*

VON PUTTKAMER EMŐKE

Többynyelvű Szivárvány Óvoda – Regenbogen Kindergarten – Cuvarnica Duga

Innovatív többynyelvű nevelés a Szivárvány Óvoda – Regenbogen Kindergarten – Cuvarnica Dugában

A kutatás céljai:

Az európai szellemiség, egyetemes keresztény értékek, többynyelvű kompetenciák közvetítése a szomszédos országok nyelvi és kulturális hagyományainak tükrében.

A kutatás elméleti háttere:

„Aki nem ismer idegen nyelveket, semmit sem tud a sajátjáról” Goethe

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Tizenkét éves gyakorlatunk és az iskolák visszajelzései bizonyítják, hogy a „megszemélyesített” idegennyelv-elsajátítási módszer az óvodás kor végére teljes értési szintet biztosít. Nyelvi helyzetben reagálni tudnak a gyermekek. Ismerik a nyelvek kulturális hátterét, hagyományait, ünnepi szokásait, irodalmi, zenei, megfogalmazásokat. A többynyelvűség szociális kísérője, az ismeretlen iránti kíváncsiság, ami később motorjává válik további idegen nyelvek gyors elsajátításának is. A kíváncsiság követője a tolerancia, ami biztosítja az átjárhatóságot, és egyben elülteti az interkulturalitás gyökereit.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Óvodánkban az „Egy személy egy nyelv” módszert alkalmazzuk, amit egy rövidfilm (9perc) segítségével bemutatunk. „Föld, víz, természet a színek tükrében – három nyelven”. Amit hallok, elfelejtem, amit látok, megismerem, amit csinállok, megtanulom. Foglalkozásaink során a délelőtti magyar-német kétnyelvűséget a délutáni egynyelvű ráerősítés követi a korábban használt nyelven. Az értési szint játékos megteremtése után a hét 4. napján ugyanabban a témában ugyanazon vizuális eszközökkel kísérve megérkezik a horvát nyelvet/kultúrát képviselő óvónő. Foglalkozásaink része az élménypedagógiára épülő digitális világ integrálása, az egészséges életmód és a határon átnyúló környezeti nevelés. A hét utolsó napján „három nyelven énekelünk, táncolunk” és elhangzik magyarul a heti témát indító mese.

Kulcsszavak (5 db):

Korai többynyelvűség, interkulturalitás, élménypedagógia, digitális világ integrálása, játékos komplexitás -rövid film

Innovative Multilingual Education in Rainbow-Regenbogen – Cuvarnica Duga Kindergarten

We transfer European spirit, universal Christian values and multilingual competences in the light of the linguistic and cultural traditions of the neighbouring countries.

Our twelve-year-old practice and the feedback from schools show that the "personified" method of foreign language acquisition can guarantee full comprehension by the end of the kindergarten years. Children are able to react in language situations. They know the cultural background, traditions, celebrations, literary and musical pieces of the acquired language. Curiosity about the unknown is accompanied by multilingualism and it generates fast acquisition of other foreign languages later on. Curiosity entails tolerance that endorses transferability and implants its intercultural roots.

In our kindergarten we apply the "one person, one language" approach which will be presented in a 9-minute short film "Earth, water and nature in colours in three languages". I hear and I forget, I see and I remember, I do and I understand. During our sessions Hungarian-German bilingualism in the morning is followed by monolingual reinforcement in the afternoon. After creating comprehension in a playful way, on the fourth day of the week the kindergarten teacher representing the Croatian language/culture appears with the same topic and same visual aids. Our sessions cover the integration of digital world based on experience education, healthy lifestyle and cross-border ecopedagogy. On the last day of the week we sing and dance in three languages and the initial tale of the week can also be listened to.

Keywords: *early bilingualism, interculturality, experience education, integrating digital world, playful complexity-short film*

Culture – Communication – Education

Session Chairs:

Dr. Arianna Kitzinger

ARIANNA KITZINGER

Benedek Elek Faculty of Pedagogy, University of Sopron

Whose Culture Is It Anyway?

Research aims:

The aim of the research is to reveal the changing nature of culture and to show how the contents and forms of teaching culture have changed and are still changing in present-day education, especially in foreign language teaching (FLT).

Theoretical and conceptual framework

For research into this manifold topic interdisciplinary approach was needed. Therefore, different fields of science had to be studied to gain an overall picture about culture with a ‘capital C’ and with a ‘small c’ in education. At the same time, to get an insight into the changes of teaching culture in Central and Eastern Europe a socio-political aspect had to be added.

Strategy, methodology and methods:

Besides an extended literature review of the concepts and characteristics of culture, a cultural textbook is analysed with the method of text and content analysis. Besides, parts of interviews conducted by the researcher in three European countries will be displayed and discussed. On top of all that, related parts of an observation in a multicultural kindergarten will be shared.

Main finding or discussion and implementation:

Main findings unfold existing debates in literature and show teachers’ very special responsibility in teaching culture in our globalised world. It can particularly be noticed in English language teaching (ELT) where the culture behind the target language has become so expanded and complex that teachers may easily find themselves puzzled while mediating “culture”. Whose culture, anyway?

Keywords:

‘Culture’ vs. ‘culture’, foreign language teaching (FLT), textbooks, internationalisation, exchange programmes

EVA SMETANOVÁ

Kostanay State Pedagogical University, Kazakhstan

Communication – The Cornerstone of Education

Research aims:

The article tends to bring a general overview on communication that plays a key role in education; whether in its formal, non-formal or informal forms.

Theoretical and conceptual framework:

It introduces various ways of communication yesterday, today and tomorrow; in the classroom as well as outside it.

Strategy, methodology and methods:

The data is taken from the author's longitudinal research and follow-up case studies.

Main finding or discussion and implementation:

Communication is not just the way people speak. It is also the way they move, or the way they demonstrate something. It is not related only to words and not at all only to new technologies. Predominantly, our actions speak for us – teachers, mentors, coaches, parents – and that is the greatest responsibility towards our future generations.

Keywords:

Communication. Education. Generation. Learner. Teacher.

JOANNA LEEK

University of Lodz (Poland), Faculty of Educational Sciences

International Education in Poland – A Case Study of International Baccalaureate Schools

Research aims:

My study is aiming to find out, (1) what is distinctive about IB programmes from teachers and students perspectives, and (2) what the similarities and differences are between IB programmes and Polish curricula.

Theoretical and conceptual framework:

Presentation will focus on findings from project on features and functions of International Baccalaureate (IB) schools in Poland from the perspective of teachers and students. IB schools are growing up around the world rapidly. Since the first programs was created in the 70's, up to the year 2018 there are 6,453 programs being offered worldwide, across 4,964 schools in 153 countries (IBO, Fact and Figures, 2018). In Poland schools first started offering IB programs in 1993 after socio-political changes in the 90's. Up to end of 2018, 47 schools offer IB programmes.

Strategy, methodology and methods:

In the study 35 experienced IB teachers took part from 9 International Baccalaureate schools in Poland that offer PYP, MYP & DP programmes. The schools were selected on the basis that they had some variety in students demographic profiles and organizational structures and had been offering the IB programs for several years. Individual, semi-structured interviews of approximately an hour duration were conducted with participating teachers. A thematic analysis technique was used to analyze the interview data both deductively and inductively.

Main finding or discussion and implementation:

The following study shows that IB programs are perceived by teachers and students from IB schools in Poland, as alternative to national programmes in terms of teachers' professional development and teaching practice. Teachers feel having more influence on the lesson content within schools where IB program is offered. They believe that the IB programs despite of being very demanding for them and for the students, enrich teachers' professional creative skills, also their planning and class management skills. This made them feel empowered to work independently and rejuvenate their skills which they can carry forward in their professional career and prevent fatigue. Another challenge that has been identified by teachers when working with IB programmes is to teach in a foreign language, however teachers admitted, confidence in using the language grows over time by teachers with the continual use of English and leads to motivation and satisfaction.

Teachers and students believe that the workload, content and pace of IB curriculum result greater challenges than those students experience in national education courses. They described their classroom practice as being more student-centered and explained that the students are the ones who initiate ideas for research or investigations.

Teachers also identified the increased collaboration and cross-discipline planning among teachers and administrators implemented through the IB program as an important part of their professional practice.

Keywords:

International Baccalaureate, education in Poland, school curriculum, school teacher, school student

SUPAMORN CHOMPOOMING

Administration and Development Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

Tai Lue: Context Economic and Cultural Wisdom

Research aims:

This documentary research aims to study the Tai Lue context. Economic and wisdom Tai Lue Culture by using the method of researching information from primary and secondary document, field survey with the observation, and interviewing process of people in the community who have different perceptions of the Tai Lue community context.

Theoretical and conceptual framework:

Evolutionary Theory. Structural-Functional Theory

Strategy, methodology and methods:

The research methodology is qualitative, based on documentary analysis

Main finding or discussion and implementation:

The research results showed that “Thai Lue” or “Tai Lue” had a history of more than 800 years, had its origins in Sib Song Panna District Yunnan province, China. Tai Lue had outstanding specific cultures of dressing, food, language, literature, architecture, religious traditions and beliefs. For a long time governors in the past moved a great number of Tai Lue people from Sib Song Panna to live, practise religion and do commerce in the north of Thailand. Tai Lue cultural wisdom refers to the wisdom of Tai Lue. Tai Lue cultural wisdom was the strength of the community. However, because of being dominated by capitalism, it was a barrier to community economic development, it was essential that people in the community must work together to develop on the basis of the cultural wisdom that existed in various areas.

Keywords:

Context, economic, cultural wisdom, Tai Lue

ROBERT BACALJA – DIANA NENADIĆ BILAN – KATARINA IVON

University of Zadar, Department of Teachers and Preschool Teachers Education (Croatia)

Education for Values and Distribution of Identities in the Croatian Children Novel

Research aims:

In education it is necessary to define and agree on common educational values and common long-term educational goals. Both preschool institutions and schools are expected to accept the same system of values and adhere to these values and goals.

Theoretical and conceptual framework:

literary and philosophical framework

Strategy, methodology and methods:

Analysis of models and contents of values in the National curricula of preschool education and primary school. Analysis of character lines of the main characters of Croatian children literature.

Main finding or discussion and implementation:

Literature fosters the strengthening of an individual's personal, cultural, and national identity. National children literature is understood as a record of the Croatian culture which it derives from, and it therefore represents the values of the culture.

Keywords:

education, Croatian children literature, values, identity

CALCHEI MARCELA

Doctoral School of Educational Sciences, University of Szeged

Educational Challenges Triggered by the Linguistic Policy - The Case of the Republic of Moldova

Research aims:

The research aims are to describe the educational system of the Republic of Moldova, analyze the linguistic policy and determine its impact on the educational system in the country.

Theoretical and conceptual framework:

Being an ideographic work the paper describes the educational system of the Republic of Moldova. It is a former Soviet and a multicultural country the educational system of which has been influenced by its tumultuous history.

Strategy, methodology and methods:

It is an explanatory - descriptive work that is configurative. The study is based on the available approved regulatory documents of Republic of Moldova regarding the linguistic policies and its educational system and the available official statistics on education.

Main finding or discussion and implementation:

The political and economic challenges in the Republic of Moldova have an impact on the educational system of the Republic of Moldova as well as the languages that are used as instruction languages. The choice of the language is dominated by the economic, political and educational prospects i.e. either Romanian or Russian language is offered.

Keywords:

Republic of Moldova, linguistic challenges, bilingualism, multilingualism, educational system

Diversity And Innovation in Education

Session Chairs:

Angela Falter Thomas, PhD – Dr. Darja Antolin-Dresar

DARJA ANTOLIN DRESAR

University of Maribor, Faculty of Education, Slovenia

Developing Mathematical Thinking through Card Game in Preschool Children

Research aims:

The paper discusses the importance of promoting logical-mathematical thinking through games in pre-school children.

Theoretical and conceptual framework:

The paper discusses the importance of promoting logical-mathematical thinking through games in pre-school children. The child's ability to think logically and mathematically is important for the child's development since this ability is necessary for further learning of many school subjects such as mathematics, science, etc. (Kamii, 2003, p. 26).

Strategy, methodology and methods:

In the research, a descriptive, causally non-experimental method of pedagogical research was used. The research involved 23 pre-school children aged 4-5 years. After the children got acquainted with the card game, we daily observed them during the game and recorded the participation of children in playing the game. Initial and final testing was used to identify children's understanding of the game and to test the progress of children's abilities in identifying numbers from 1 to 10.

Main finding or discussion and implementation:

The results showed that at the beginning the majority of participating children partially understood the new card game. Final testing indicates that the proportion of children who fully understood the game rose from 13.04% to 30.43%. Furthermore, findings suggest that more boys than girls had independently reach for the card game, as the girls needed a greater stimulus from the kindergarten teacher. As for the frequency of playing the card game, the results showed that on average the boys were more often included as girls. The progress in identifying numbers 1 to 10 has been detected in both boys and girls.

Keywords:

Logical, mathematical thinking, card games, preschool children

TAWEESAK SAWANGMEK

*Department of Physical Education and Exercise science, Faculty of Education,
Naresuan University, Thailand*

Effects of Using Thai Folk Games in Physical Fitness of Early Childhood Students

Research aims:

The objective of this research was to study the effects of using Thai folk games on physical fitness of early childhood students. The subjects of this research consisted of 27 kindergarten students studying at the 3rd grade in the 2018 Academic Year at The Klongnonglek school. They were chosen by purposive sampling.

Theoretical and conceptual framework:

The Thai folk game activities, a group game, is an important tool in early childhood development because it allows children to explore, learn and develop all areas of human development including social development, emotional development, physical development, language development, and cognitive development.

Strategy, methodology and methods:

The research design was the one-group pre-test-post-test design.

The research instruments included 12 lesson plans of Thai folk games and the physical fitness assessment with the reliabilities of 73.

The dependent sample test was used to analyze the data.

Main finding or discussion and implementation:

The results were as follows: 1) after treating with Thai folk games, children had higher overall physical fitness than before being treated at a statistical significance of .01 level; and 2) when each subcomponent of the physical fitness was considered, it was found that, after being treated with Thai folk games, children had a higher score of the hand-eye coordination skill, standing and walking skill, running skill, and jumping skill than before being treated at a statistical significance of .01 level.

Keywords:

Thai Folk Games, Early Childhood Students, Physical Fitness

ANGELA FALTER THOMAS

Associate Professor from Bowling Green State University, Ohio, USA

The Change in Perceptions of Pre-Service Educators in their Professional Year

Research aims:

This study explored the change in perceptions of 16 pre-service educators enrolled in their professional year.

Research Questions:

1. What is the perception of the professional year held by pre-service educators at the beginning and at the end of a methods course?
2. How do pre-service teachers' perceptions of their professional year change during a methods course?

Theoretical and conceptual framework:

By examining his/her own understanding and perception of a subject, the artists are better able to improve the negative emotions related to the concept and this in turn allows them to focus on the learning, without the obstacles associated with their negative experiential baggage. Watkins (1984) suggests that by investigating images and discussing feelings related to the images, the artists become empowered to engage actively in changing the negative perceptions related to the subject.

The theoretical underpinning of this study is the association concerning the conscious and unconscious mind can be expressed through images therefore giving a voice where it otherwise might be ignored (Hillman, 1992). Negative feelings about an experience may distort the actual experience. Visuals utilized to express a larger concept, such as the professional year, can be snapshots of certain thoughts and can be more representative.

Strategy, methodology and methods

Methodology: This study examined the symbolic images of the professional year sketched by pre-service middle level educators at the beginning and at the end of a methods course. The sketches were examined and sorted to explore the original thoughts of the professional year that pre-service educators brought to their methods course and the changes experienced through opportunities to discuss anxieties, engage with peers, and work with middle level students.

Data Analysis:

The writing was used to explain of the meaning behind the sketches. The sketches were categorized in two ways: negative, neutral or positive sentiments, and by classroom or real world connections. Two graduate students and a faculty member confirmed these categories. These three researchers evaluated and reinforced the initial results, categories and groupings. This endorsement provided validity of the explanation. Then the analysis to determine the change was charted by grouping pre and post drawings and then analyzing them for positive and negative changes.

Main finding or discussion and implementation

Results: Through the sketches and sentences, pre-service educators communicated impressions of methods. Eleven of the sixteen initial sketches were negative and five were neutral; there were no positive sketches or statements. Most negative drawings were about the pre-service teachers' feelings of stress and anxiety. The end of course sketches included 13 positive, one negative and two neutral. The majority of the positive sketches were of a sense of accomplishment and pride.

Implications: This study provides evidence of the negative feelings pre-service educators bring to their professional year. The details in the images provide visual understanding of the stress experienced by most. One interesting finding was the discovery that the negative experiences are often related to deadlines and the amount of work without proper time for deep thinking and processing.

Keywords:

pre-service teachers, professional year, methods course, perceptions, changes

TÍMEA ARDELEAN

Partium Christian University, Oradea, Romania

Critical Issues in ICT in Education

Research aims

The aim of the present study is to give an international comparative study of some aspects of ICT use in education, the use and non-use of ICT infrastructure in the European Union, especially in Central and Eastern Europe.

Theoretical and conceptual framework:

The Digital Agenda for Europe has served as a guide for all EU countries to develop their own digital strategies, as digital transformation in the world is not a matter of choice but it is an inevitable phenomenon that everyone must prepare for, because 20th century knowledge will not allow anyone to be competitive in the 21st century.

Strategy, methodology and methods:

The method used in this study is document analysis. It is based mainly on results from surveys carried out for the European Commission.

Main finding or discussion and implementation:

Digitalisation is one of the key driving forces of competitiveness, growth and welfare. According to the results of several researches most Central and Eastern European countries are trying to catch up with the digitally more developed countries.

Keywords:

digitalisation, ICT, education, infrastructure, ICT competences

SUDAKARN PATAMADILOK

Faculty of Education, Naresuan University

Educational Development for Sustainable Development Goals in the Context of Early Childhood Education and Care (ECEC): A Case Study

Research aims:

This research aimed to examine New Zealand's educational management in the context of Early Childhood Education and Care (ECEC) implemented to be in accordance with UN Sustainable Development Goal 4: Quality Education and its Targets.

Theoretical and conceptual framework:

The country's policies, strategies and regulations related to economy, society, politics and culture were explored to seek for an access to develop the quality of ECEC in Thailand.

Strategy, methodology and methods:

The study was conducted qualitatively through an analysis of literature reviews, panel discussions and suggestions by educationalists, experts and teachers in Thailand.

Main finding or discussion and implementation:

The findings revealed that: 1) the ECEC system in New Zealand is determined by the government and applied throughout the country; 2) the curriculum design is based on learners' ability, religion, belief, ethnic group, income and institutional uniqueness; 3) the nation has qualified organisations to look after Quality of Insurance in Education as a whole; 4) a certain goal is set to ensure wide-ranging and rightful quality ECEC; 5) Lifelong learning is the key of enhancing the country's educational opportunities for all from birth to death. The results were exclusively discussed to propose a possible implementation of ECEC development for Thailand.

Keywords:

Early childhood education and care (ECEC), Sustainable Development Goals (SDG), Education in New Zealand

SUREPORN SAWANGMEK

Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

Trends and Issues on STEM and STEAM Education in Early Childhood

Research aims:

Because of economic and social pressure, STEM and STEAM education has gained more attention in recent years. The research aims to focus on Thai national and international studies regarding STEM and STEAM education in early childhood education.

Theoretical and conceptual framework:

STEM education is an integrated learning model in four areas of study: science, technology, engineering and mathematics and STEAM education in which Arts are integrated with STEM education.

Strategy, methodology and methods:

After a detailed search by using the five databases, 33 researches were published in 2008 and 2018 were accessed and analyzed using content analysis in terms of research topics, year of publication, research countries, research methods, participants, and main findings.

Main finding or discussion and implementation:

The research finding signifies that STEM and STEAM education in early childhood classrooms have arisen both the Thai national and international interest from an educational perspective to prepare students for the 21st century. However, much research has revealed the limitation of integration of these disciplines. Classroom implementation and instruction designs to incorporate STEM and STEAM education have been more challenging to fulfill the expected benefits, such as, learning, retention, building of STEM literacy, preparing the professional development for teachers.

Keywords:

STEM education, STEAM education, Early childhood education

Global Perspectives and New Challenges in Education

Session Chairs:

Dr. Varinthorn Boonying, – Prof. Dr. Andreas Hejj

VARINTHORN BOONYING

Naresuan University

Educational Development for Sustainable Development Goals in Context of Early Childhood Education and Care (ECEC): A Case Study

Research aims:

The research objects were to study policies and strategies for implementation the SDG 4.2 by 2030 ensure that all girls and boys have access to quality early childhood education and care (ECEC) in HKSAR and to propose the development of the quality of early childhood, care and pre-primary education in Thailand.

Theoretical and conceptual framework:

Sustainable development goal: SDG4.2 Early childhood development and universal pre-primary education.

Strategy, methodology and methods:

The research methodology was qualitative, based on documentary analysis, panel discussion, and suggestions by educators, experts and teachers of early childhood, care and pre-primary education in Thailand.

Main finding or discussion and implementation:

ECEC in HKSAR is nowadays part of the school system. The findings revealed by the ECEC are as follows: 1) policies and regulations are no fees for children, 2) operate by multi-sectorial operation, 3) develop teachers to be professional bilingual (Chinese-English), 4) develop curriculum, services and infrastructure for children's development and children's learning, and 5) policies and programs have to be created and respond to global and national plans. According to the findings of ECEC the research has proposed that learning for life and learning through life should be applied to children in Thailand.

Keywords:

Early childhood education and care (ECEC), Sustainable development goals (SDG)

PANUWAT PAKDEEWONG

Faculty of Education, Naresuan

Educational Development for Sustainable Development Goals in the Context of Early Childhood Education and Care (ECEC)

Research aims:

Nowadays, early childhood education and care (ECEC) is viewed as a basis for national development. This study aims to review the educational policies and the state of ECEC development towards SDG 4.2 as demanded by the UNESCO 2030. The analysis of the educational policies as underlined by the socio-political backgrounds of the country should enable us to foresee future human resources of Thailand in the global context.

Objectives of the study were as: 1) To review the educational policies of Thailand towards sustainable development and 2) To describe the present system of early childhood education and care.

The Findings:

1. The children have had learning opportunities, as free education, in the kindergarten schools both of public and some private schools.

Those activities in their school are run according to the curriculum of Thailand's Ministry of Education and supported by the social network; NGOs, MOPH, etc.

The big problems were 1) ungreediness of the families, 2) late evolution in development, 3) inequity, disadvantage and child abuse in pure families. But ECEC policy still stands as a top policy.

2. SEP: Sufficient Economic Philosophy has drawn and activated ECEC policy and still appears in the curriculum and learning activities.

Theoretical and conceptual framework:

- 1) Early childhood education and care (ECEC)
- 2) Sustainable development goals (SDG)
- 3) Education development
- 4) Thailand's education system

Strategy, methodology and methods:

The research methodology is qualitative, based on documentary analysis. The research result is descriptive, added with a map that conceptualizes the sustainable development as viewed by ECEC and the educational system of Thailand.

Main finding or discussion and implementation:

It may be summarized that ECEC is viewed as the basis for all citizens of Thailand for quality education with international standards. However, it seems to possess a rather strong sense of nationalism and economic mindedness. While UNESCO stresses inclusiveness, accessibility and equity in education of all nations, the educational system as designed by the Thailand Blue Print stresses access, quality, equity, unity, and efficiency. The term "unity" reflects some political conflicts that still remained in this country, while the term "efficiency" is explained so that every budget is to be paid very carefully. Such an expression implies that the spending of the national budgets in the past was not right.

Keywords:

Early childhood education and care (ECEC), Sustainable development goals (SDG), Thailand

DIANA NENADIĆ BILAN – SMILJANA ZRILIĆ

University of Zadar, Croatia

From Integration to Inclusion of Children with Special Needs

Research aims:

Integration appeared as a response to the segregated education system, which dominated in the 1950's and in the 1960's. The principle of integration of children with special needs started in the late 1960's and it lasted during 1970's and 1980's. The focus of integration was to fulfil all children's right to education. But the integration model supposes that there is something different or wrong that has to be fit into the present education system. The child should adjust to the kindergarten or the school. The concept of integration was abandoned in favour of the concept of inclusion. There are significant differences between these two concepts. The inclusion model assumes that all children are different. Inclusion points to the integrity of all children. The education system has to meet the individual needs of all children, and support the development and success of all children. Early childhood and primary education requires commitment to support every child in a group or a classroom. Many teachers doubt about their competences for responding fully to the needs of all children, especially to the needs of children with disabilities. Inclusive environment and teacher-mediated-activities may increase involvement, independence and self-actualization of every child.

Theoretical and conceptual framework:

The theoretical framework of this work is based on the humanistic approach to pedagogy and psychology.

Strategy, methodology and methods:

Comparative analysis of different models of inclusion of children with special needs

Main finding or discussion and implementation:

Teachers need additional competences in working with children with special needs. Kindergartens and schools have to become more inclusive environments. Inclusion requires building relationships.

Keywords:

integration, inclusion, children, kindergarten, school

STEPHEN AMUKUNE – KRISZTIAN JOZSA

University of Szeged (Hungary)

Preschool to School Transition in Kenya: Looking Back as We Look Forward

Research aims:

Transition is an overarching term that is used to describe the period before, during and after a child has moved from pre-school to primary school. A lot of emphasis worldwide and including Kenya has been placed on successful transition. The promulgation of the new constitution and the introduction of the new Competency Based Curriculum has had significant impacts on the early childhood education in Kenya. The aim of this paper is to highlight the historical development of early childhood education in Kenya, factors that affect preschool to school transition and its enhancement. Approaches used to assess school readiness in Kenya and other international procedures are presented.

Theoretical and conceptual framework:

The study is underpinned by the developmental theory specifically the theory of constructivism.

Strategy, methodology and methods:

This theoretical paper reviewed sources from peer-reviewed journal articles from digital databases, government curriculum guidelines and documents online.

Main finding or discussion and implementation:

The findings indicate that there is a big disconnection between stakeholders involved in early childhood education that is affecting planning, policy development and provision of services to 3 to 8 year olds. Similarly, there is dearth of research for under threes in Kenya. The discussion suggests to enhance transition by identifying positive traditional culture at home that can be integrated with school life to ease school readiness. There is also too much emphasis on cognitive school readiness assessment as opposed to other non-cognitive assessments that denies children an opportunity to progress.

Keywords:

Early childhood development and education, Preschool to School transition, Assessment of School readiness, Competency Based Curriculum

PANUMAS FAKNAK – PRADCHAYA RATTANAJAROEN – VARINTHORN BOONYING

Naresuan University

Developing Contemplative Capacities in Childhood Students

Research aims:

A study of Developing Contemplative Capacities in Childhood was aimed to examine the results of contemplative capacities in childhood of Supsathit Wittayakarn School, Muang district, Kamphaeng Phet Province, and compare the results before and after the program of the contemplative capacities in childhood students. There were 295 students in kindergarten grade 1-3 to participate in the study in 2018.

Theoretical and conceptual framework:

Contemplative capacities:

- 1) Consciousness could be managed by self-emotion and thinking.
- 2) Focus on learning or working could be accomplished with both physical and mental patience.
- 3) Awareness of emotions and feelings.
- 4) Self-esteem.
- 5) Being together like fraternity, accept others, respect, honour, discipline to others and responsibility for ourselves and the public.
- 6) Seeing relationships and connections between the individual and others.

Strategy, methodology and methods:

The instruments for this study were collecting data by participatory observation in class. Analysis using content analysis and statistical hypothesis testing with t-test.

Main finding or discussion and implementation:

1. The results of the study related to the Developing Contemplative Capacities in Childhood. The major findings were as follows: 1) Consciousness could be managed by self-emotion and thinking. The consciousness activities must not violate the nature of the child. 2) Focus on learning or working could be accomplished with both physical and mental patience. 3) Awareness of the emotions and feelings. 4) Self-esteem. The appreciation of others could lead to respect that person. 5) Being together like fraternity, accept others, respect, honor, discipline to others and responsibility for ourselves and the public. 6) Seeing relationships and connections between the individual and others. In addition humility for everything that supports to understand each other.
2. Compare the results before and after the program of the contemplative capacities in childhood. After-program activities to promote the development of four aspects (physical, emotional, social and intellectual) higher than before activities showed statistically significant differences at 0.5 level.

Keywords:

Contemplative capacities, Childhood students

NOEMÍ PEÑA SÁNCHEZ

University of La Laguna (Universidad de la Laguna)

An Innovative Educational Project in Higher Education Based on the Experience of Being a Teacher in Texas

It describes the main ideas and results of the Innovative Educational Project *Digital Learning Centers: timing, participation and reflection* carried out in the University of La Laguna. Among its objectives we highlight transferring of methodological strategies of the Texas Curriculum in the university classrooms. We also assess whether the factors that we have been identified as meaningful in the District educational model are equally important in the academic training of our university students.

Having been teaching for three school years in a public District in Texas provides us a valuable experience to understand the Texas Curriculum from theory to practice. The three key factors were chosen because of the of the great student responses we got, as well as the wide variety of methodology strategies we can easily incorporate in our teaching practice. We also consider the way technologies have been introduced to students, as well as the specific methodology of the The Dual Language Program implemented by the school district.

According with these aspects, some innovative practices have been designed and implemented in two Art education subjects in the university. Undergraduate and graduate students learn by doing while they take an active role in their individual and collaborative learning. Undoubtedly, we maximize our time creating a digital classroom in which students may contribute and follow it outside the classroom.

Keywords: *Educational innovation project, digital classroom, timing, participation, e-portfolio*

Youth, Society And Responsibility

Session Chair:

Suzy Rosemond

HAJNALKA IZSÁK

University of Pécs, „Education and Society” Doctoral School of Education

Public Awareness of Correctional Education Carried out in Juvenile Detention Centers

Research aims:

My research aims at finding out respondents' awareness as well as knowledge and opinion related to the correctional education carried out in juvenile detention centers.

Theoretical and conceptual framework:

The social reintegration of prisoners is a problem affecting the whole society and has not yet been solved. Compared to average educational situations juvenile detainees are in a special life situation. Unlike traditional education, special education developed for detainees is intended to assist their entry and reintegration in society and to increase their employment chances in the labour market. Raising public awareness of issues connected with prison education and training is also important to dispel negative perceptions of prison education and of former detainees.

Strategy, methodology and methods:

I have used the virtual snowball sampling method using Facebook. I designed a questionnaire using the online survey software Survio and shared it via Facebook. In the course of 23 days it was visited by 492 people and completed by 354, which I consider to be a rather high response rate.

Main finding or discussion and implementation:

The majority of the respondents agree that detainees need special education and that they should definitely be given a chance to become useful members of the society, however a great number are sceptical about their successful reintegration.

Keywords:

special education, correctional education, juveniles, social reintegration, juvenile detention center

PIYACHAT KHONCHOM – VARINTHRON BOONYING

Major Development Education in Education Administration and Development Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

The Development of Social Competence of Lower Secondary School Students

Research aims:

The study of state of problem and synthesis of social competences and social competence components for lower secondary school students which is part of the thesis of Naresuan University on the development of social competence of lower secondary school students. This qualitative is based on content analysis of junior high school students with the age range of 13-15 years in educational institutions, according to the psychological theory (physical, mental and emotional, social and human development) and sociological theoretical frameworks (economics, politics, culture, environment, media, technology, law). The results of the study were the issues of social roles of secondary school students : 1 Physical issues 2. Emotional issues 3. Psychological issues 4. Intellectual issues 5. Ethical issues 6. Issues of risk behaviours 7. Family issues 8. Friends issues 9. Teachers issues 10. Environmental issues 11. Cultural issues 12. Legal issues 13. Economics issues 14. Technology media issues 15. Equality issues 16. Violence issues

Theoretical and conceptual framework:

- Sociological theory
- Ecological theory
- Psychological theory

Strategy, methodology and methods:

- 1) Study the theoretical concepts from documents including research of the role of junior high school students.
- 2) Analyze and synthesize content based on content analysis.
- 3) The content confirmed by experts.

Main finding or discussion and implementation:

The results of the study were the social roles of secondary school students.

Keywords:

competence, teenagers, junior high school students, society, adolescence

ÉVA SZEDERKÉNYI

University of Pécs, Hungary (Institute for Human Development and Cultural Studies, Department of Adult Education and Human Development)

Digital Competences Z.0: A Mentoring Dialogue Experiment between Generations

Research aims:

The aim of our research is to promote intergenerational dialogue, mutual understanding and barrier-free communication. We would like to initiate and pilot a methodology by which members of the Z generation and their parents are to discover their common, reciprocable strengths and jointly build on competences. According to our main point, if the Z-generation understands that it can increase its own valuable power by accepting knowledge transfer operations initiated by the older generation, the communication channel between them can be more interoperable. Thus the research project the paper introduces is determined to build up a methodology tool.

Theoretical and conceptual framework:

Our more specific adult education goal is for the older generation to comprehend, accept and utilize the digital power and competences being mastered by the Z generation and develop their own communication competence. We would like to initiate a dialogue between generations that learn and utilize the different cultural preferences and methodologies of the Z generation.

Strategy, methodology and methods:

Our adult training method will be the reversed mentoring, that is, the younger generation will teach the elder generation to the language of the digital culture.

Main finding or discussion and implementation:

A training tool developed during the preliminary examinations can act as a sensitivity programme for both parents and children to develop a communication channel facilitated by digital competences. The target is to facilitate better understanding and a so-called "unification" of virtual spaces of the participating generations.

Keywords:

intergenerational dialogue, Z generation, reversed mentoring, facilitation, sensitivity programme

KABKHAM CHANSONG

Major Development Education in Education Administration and Development; Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

The State Problems and Social Elements Affecting Children Becoming Victims of Human Trafficking in Thailand

Research aims:

The objectives of this research, a part of the thesis “The Guidelines of Educational Management for Prevention in Human Trafficking”, were to study the states of the situation problems and effective elements causing children to be victimized by human trafficking in Thailand. The qualitative research based on documentary research, in-depth interviews, and focus group discussion were deployed as research methodology. The results were as follows. The elements contributing to child victims of human trafficking are lack of morals in family, wrong mindset of children, lack of spiritual and mental health supervision, and lack of self-worth. Online social media, social environment, activities, and friends can lure children to fall into a trap. In addition, family poverty is also a weakness that simply tempts children who are in risk to become the victims of human trafficking.

Theoretical and conceptual framework:

- Sociological theory
- Ecological theory
- Psychological theory

Strategy, methodology and methods:

- 1) The study of the theoretical concepts from documents including research in the situation problems and effective elements causing children to be victimized by human trafficking in Thailand.
- 2) Documentary research, in-depth interviews, and focus group discussions were deployed as research methodology.

Main finding or discussion and implementation:

Conceptual framework for education to prevent trafficking victims

Keywords:

State, problems, elements of human trafficking, child victims

KRITSANA WANNAKLANG

Department of Development Education, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

A Context of Living in the Disruptive World: A Case Study of Thailand

Research aims:

The purpose of this research was to analyse the context of living in a modern society of Thailand as part of the thesis entitled “A Path of Living in the Disruptive Society of Thailand through Navakovada Buddhist Principle.” The study used qualitative research methodology and collected the data based on documentary analysis.

The findings showed that: 1) Context of the Present and the Future World – Scientific Knowledge has determined human life and replaced religious beliefs. The ultimate goal of humans changes the concept of life after death to the search for satisfaction. Technology and consumption become an important matter for all human beings; 2) Living in the Thai Society Affected by the World Context – The belief in Buddhism was a primary foundation of Thais in the past. At present, when western development of technology and materialism has been more accepted, Thai values and traditions are fading from the society; 3) Buddhism of Thai People – The religion provides principles of living in harmony with nature and makes people understand their true self and relationship with things around them; and 4) Navakovada – This Buddhist principle is appropriate for laymen as it is easy to acquire and apply in daily life. The results are discussed and analyzed to achieve the ultimate goal of life, defined as happiness and equilibrium, in this wild world.

Theoretical and conceptual framework:

- Navakovada
- Buddhism and Thai Culture
- Economics Buddhism
- Globalization

Strategy, methodology and methods:

- 1) 1. Study of the state of human life in a disruptive world: a case study of Thailand
- 2) Analyze and synthesize content based on using document research.
- 3) The content confirmed by experts.

Main finding or discussion and implementation:

The necessity to apply the principles from Navakovada, using them as the way of life.

Keywords:

life principles, disruptive world, Navakovada principle

POSZTEREK / POSTERS

HANGYA DÓRA

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskola,
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar,
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége*

Felnőttképzési szakértők és programszakértők gyakorlatának vizsgálata a fogyatékossgal élő felnőttek képzésekhez történő egyen

A kutatás céljai:

Az ÚNKP kutatás célja annak vizsgálata, hogy a szakértői nyilvántartásban szereplő felnőttképzési szakértők és programszakértők kötelező továbbképzéseinek moduljai (14/2014. (III. 31.) NGM rendelet) tartalmaznak-e ismereteket a fogyatékossgal élő felnőttek képzésben való részvételének feltételrendszeréről, valamint hogy a felnőttképzési szakértők számára nehézséget okoz-e, ha a felnőttképzési intézmények munkatársai a témát érintő kérdésekkel fordulnak hozzájuk.

A kutatás elméleti háttere:

Előzmény a KJM Alapítvány 2016. évi Phd pályázata keretében lefolytatott kutatás, amely eredményei szerint a válaszadó engedéllyel rendelkező felnőttképzési intézmények 95%-a úgy véli, hogy a felnőttképzési szakértők számára szükséges volna olyan tartalmú továbbképzés biztosítása, mely támpontokkal látja el őket annak érdekében, hogy segíteni tudják őket az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának megteremtésében (n=136). (Hangya, 2016, Hangya, 2017)

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

Az absztrakt írásakor 312 fő válaszolt a kutatás kérdőívére, mely a tisztított minta 41%-a. A szakértők 80%-a jelezte, hogy a kötelező továbbképzések nem tartalmaztak fogyatékossg-specifikus ismereteket. A válaszadó szakértők több mint 90%-a egyetért azzal, hogy szükséges volna ennek pótlása (n=312). 227 fő nem vett még részt ilyen témájú továbbképzésen, de 78%-uk szívesen tenné, amennyiben rendelkezésre állna ilyen (n=227). A válaszadók (n=308) 59,4%-a nem találkozott még olyan kérdésekkel a felnőttképzési intézmények részéről, melyek a fogyatékossgal élő felnőttek egyenlő esélyű hozzáférését érintik, 46,5%-uk számára ez nehézséget jelentene. 84 fő (27%) fogalmazott meg nyitott kérdés keretében a témával kapcsolatban fejlesztési javaslatokat.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás módszere teljes körű mintavételen alapuló félig strukturált kérdőíves lekérdzés.

Kulcsszavak (5 db):

felnőttképzési szakértők, iskolarendszeren kívüli felnőttképzés, fogyatékossg, egyenlő esélyű hozzáférés

Research on the Practices of Adult Education and Program Experts in the Subject of Equal Access Opportunities for Adults with Disabilities

The aim of the ÚNKP research is the investigation of whether the obligatory further education modules for adult education experts and program experts (14/2014. (III. 31.) NGM regulation) contain information regarding adults living with disabilities participating in education and the level of difficulty for adult education experts to inform colleagues of adult education institutions on questions regarding this subject.

During the survey period, 312 persons answered to the research questionnaire, which makes up 41% of the purified sample. 80% of experts indicated a lack of disability-specific information within the obligatory further education programs. More than 90% of respondents agree that supplementation of such information is necessary (n=312). 227 persons did not yet participate in further education programs within this subject, however, 78% would gladly do so if given the opportunity (n=227). 59,4% of respondents (n=308) did not yet encounter questions from adult education institutions regarding the equal access of adults living with disabilities, 46,5% would consider this a difficulty. 84 persons (27%) formulated developmental suggestions regarding the subject within the framework of an open point.

A precursor is a research conducted within the framework of the 2016 Phd application of the KJM Foundation, according to which 95% of adult education institutions authorized for a response is of the opinion that the provision of a further education program for adult education experts which contains reference points to facilitate the provision of equal opportunity access would be necessary (n=136). (Hangya, 2016, Hangya, 2017)

The method of the research is a semi-structured questionnaire survey based on comprehensive sampling.

Keywords: *adult education experts, adult education, disability, equal access opportunities*

HORVÁTH ZOLTÁN

AGORA Szombathelyi Kulturális Központ

Tanulás videómegosztók segítségével

A kutatás céljai:

Az egyre népszerűbb videómegosztó csatornák a tudáselsajátítás és -átadás területén is fontos szerephez jutnak. Az online oktató, tutorial videókkal kapcsolatos a kutatás, amelyről a poszterbemutató szól.

A kutatás elméleti háttere:

Bemutatom egy dinamikusan fejlődő, nem formális tanulást segítő mozgóképes műfaj áttekintését kísérli meg.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A kutatás főbb eredményei szerint a válaszadók több mint fele napi szinten néz videómegosztó csatornákat. Elsősorban szórakoztató tartalmakat, de közel 70%-ban oktatóvideókat is. A tutorial videókra alapvetően mint gyakorlati, praktikus tudásszerzési forrásként tekintenek, de elméleti tudásbázisként is használják, azonban megbízhatóságukat erős kritikával kezelik. A többi választható forma mellett is egyre meghatározóbb szerephez jutnak a gyakorlati és az elméleti tudásszerzésben. A közművelődés számára azonban intő jel lehet, hogy a válaszadók utolsó helyen jelölték meg az ilyen intézményeket ismeretforrásként. A válaszadók 17%-a rendelkezik maga is videócsatornával, és 16%-uk már készített oktatóvideót. Ebből is látszik, hogy szívesen használják tudásmegosztásra ezt a színteret.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

A kutatás 650 fős mintán alapul, online kérdőív segítségével.

Kulcsszavak (5 db):

nem formális tanulás, ismeretszerzés, tutorial videók, oktatóvideók, videómegosztók, YouTube

Learning with Video Sharing

The more and more popular video sharing channels play an important role in knowledge acquisition and transfer.

The online tutor videos of online questionnaire research show that more than half of the respondents watch video sharing channels daily.

Primarily for entertainment, but also nearly 70% watches educational videos.

17% of the respondents have a video channel, and 16% have already prepared tutorials.

It also shows that this space is used for sharing knowledge.

Keywords: *non-formal learning, acquiring knowledge, video tutorial, video sharing, youtube*

MÉRI EDINA

Eszterháza Kulturális Kutató- és Fesztiválközpont, Széchenyi István Emlékmúzeum

Múzeumpedagógiai lehetőségek az óvodai nevelésben

A kutatás céljai:

A múzeumi kultúráközvetítés már a legkisebb generációtól megkezdhető, melynek egyik alapvető célja az élményszerű ismeretszerzés és a kultúra iránti igény kialakítása. A kutatás célja, hogy bemutassa ennek még hazánkban kellőképpen ki nem aknázott lehetőségeit, rámutasson arra, hogy a múzeum méltó szabadidős, oktatási és nevelési lehetőségeket rejt magában. A műtárgyakkal való tanulás, a vizualitást, ehhez kapcsolódva a manualitást is fejlesztheti pont a legfogékonyabb életszakaszban, amikor még a gyermek érdeklődése minden irányban nyitott.

A kutatás elméleti háttere:

A muzeológia és a pedagógia kapcsolódási területei.

Főbb eredmények, következtetések és alkalmazhatóság:

A muzeális intézmények és az óvodai nevelés kapcsolatának kialakítására és elmélyítésére való figyelem felkeltése, együttműködési lehetőségek bemutatása.

Kutatási stratégia és módszerek bemutatása:

Az óvodás korú generáció nevelésében rejlő múzeumpedagógiai lehetőségek bemutatása néhány hazai "jó példán". Élménybánya, Kastélyprogramok óvodáskorú gyermekek részére.

Kulcsszavak (5 db):

múzeumpedagógia, óvodai nevelés, élményközvetítés

Possibilities for Museum Pedagogy in Kindergarten Education

Possibilities of interpreting culture can already begin in the kindergarten. The aim is to develop the need for culture and establish a life-long experience. The research shows the ways and methods of museum pedagogy with some good practices. Museum pedagogy is still not widespread enough in Hungary. The museum could be an outstanding place for education and spending spare time. Teaching with the help of museum articles improves the development of both visual as well as manual skills of the children at kindergarten age.

Keywords: *museum pedagogy, kindergarten education, experience*

ALENA VAVRDOVÁ

Faculty of Education, Palacký University, Olomouc, Czech Republic

Kindergarten as a Factor of Inclusion for Migrant Children and Their families

The aim of the research is investigating the possibilities for migrant families to place their children at preschool, mapping out the contact between school or other educational units with the families, and the evaluation of the barriers as well as the possibilities.

The research methods were mapping, investigation, comparison of the different contexts and practices, and questionnaire

The main findings referred to the different approaches to migration (state level, municipalities, preschool teachers, families), it turned out that discussion on cooperation between municipality and families is necessary, better conditions from state, Ministry of Education are expected.

Keywords: *mapping, kindergarten, migrant, approach*

DANA CIBÁKOVÁ* – MARTINA UHLÍŘOVÁ**

**Faculty of education, Department of Primary and Pre-primary Education,
Palacký Unniversity Olomouc;*

***Faculty of Education, Department of Mathematics, Palacký Unniversity Olomouc.*

Developing of Reading Pre-Literacy and Mathematical Pre-Literacy in Pre-Primary Education

The research aims at the possibilities for developing pre-literacy in pre-primary education - reading and mathematical skills.

A questionnaire was prepared in order to find the problems in the development of literacy in practice, a combination of quantitative and qualitative research was applied.

Our aim was to find the ways how to help teachers in the kindergarten better understand and apply the development of literacy in practice.

Keywords: *reading literacy, mathematical literacy, pre-literacy, pre-primary education*

**MANUEL MORA MÁRQUEZ* – CLARA EDUGENIA PERAGÓN
LÓPEZ – BLAS SEGOVIA AGUILAR – MARÍA DEL MAR GARCÍA
CABRERA – MARÍA ÁNGELES OLIVARES GARCÍA –
CAROLINA PÉREZ DUEÑAS***

University of Cordoba, Spain

**Improving Digital Skills and Competences in Teacher
Training in the Early Childhood Education Cycle**

Early Childhood Education cycle, which comprises the years from 0 to 6 is the period in which children acquire the most basic aspects of education. A stage in which cognitive, social and emotional development foster the formation of creative, imaginative, scientific and discoverer minds.

It is at this stage when children find the knowledge to comprehend more abstract concepts and the teaching-learning process. Therefore, children will develop rational thinking and they will improve the relationship with the environment and will go through experiences and emotions.

We propose a project based in Early Childhood Cycle regarding two perspectives: mainstreaming and pluridisciplinarity. In the first one, we will join experiences with a common link and in which the areas of knowledge implied in the development of the learner act under this guide.

Within the second perspective, we will cover - from different points of views- how to develop our work at this stage, including specific didactics, psychology and education areas.

To achieve this goal, actions will be implemented where the basic methodology will be collaborative work between the different areas of knowledge.

When considering an interuniversity project like this one, it is necessary to define some clear stages: first, the detection of actions that promote the integral formation of the students; second, implement those actions and replicate them in different universities; and finally, analyze the results obtained, trying to group these actions in manuals of good practices in the Degree in Early Childhood Education.

We propose a project in which we will analyse, firstly, the actions carried out by different European universities, which collaborate in the project, expressing the analysis in documents with a focus on the formation of the future teachers. Secondly, we will implement similar actions and analyse the impact and consequences in the affected communities in order to obtain manuals about good practices at early childhood stage.

Keywords: *early childhood stage, pluridisciplinarity, university education, interuniversity project, good practice in the classroom*

BLANCO-RUIZ, MARISOL – REINA-GIMÉNEZ, AMALIA – GÓMEZ-FERNÁNDEZ, ANABELÉN – ANTOLÍ-CABRERA ADORACIÓN

Department of Psychology Faculty of Educational Sciences University of Córdoba, Spain

Interparental Conflict and Preschool Classroom Behavior

This study exploratory examines relations between interparental conflict and classroom behavior problems in case of preschoolers.

Although the negative effect of interparental conflict on child behavior problems has been well established, few studies have examined this association in the context of preschool classroom behaviour. Cognitive-contextual framework posit that assessment of the nature of conflict is critical for understanding its impact on behavioral and emotional problems. Emotional security theory postulates that interparental conflict can undermine infants' sense of security and may account for their internalizing and externalizing problems. Modelling theory suggests that children learn inadequate social skills by observing the interactions between their parents.

Fifteen preschool students from 5 to 6 years old participated with their parents and their teachers in the study.

We consider the interparental conflict from two points of view, how the parental conflict is perceived by children, measured by the CPICS (Children Perception of Interparental Conflict Scale), and marital satisfaction expressed by the couple itself, measured by the DAS (Dyadic Adjustment Scale). The PKBS (Preschool and Kindergarten Behavior Scale) was used to evaluate children problems behavior.

The findings of this exploratory study suggest an effect of interparental conflict on child behaviour problems in the classroom. The implications for educative intervention in the school and psychological counselling for couples and families are also discussed.

Keywords: *interparental conflict, behaviour problems, conflict perception, emotional skills, preschool classroom*

AGNIESZKA ŻYTA – KATARZYNA ĆWIRYNKAŁO

University of Warmia and Mazury in Olszyn, Poland

Problems of Peer Relationships in Inclusive Education – Polish Perspective

The engagement of students with special needs in social relationships with peers has become essential as inclusive practices become more and more common. Our aim is to analyze a number of research studies on psychosocial situation of children with special educational needs in early primary education. The importance of peer relationships increases with the age of the child. Positive relationships positively influence social development, emotional development, motivation to learn and school adaptation. The lack of proper relationships can demotivate students to learn, lower self-esteem and negatively affect behaviour and well-being (Domagała-Zyśk 2012).

A literature review of Polish and international programs of intervention to support peer relationships in inclusive education was conducted.

There is a specificity of peer relationships of children with disabilities in inclusive education (their sociometric position, and the assessment of these relationships by students with disabilities, typically developing students and teachers), as well as good practices that can improve the quality of relationships between children with and without disabilities.

Keywords: *inclusive education, peer relationships, disability, good practices, special educational needs*

URSZULA BARTNIKOWSKA – BEATA ANTOSZEWSKA

University of Warmia and Mazury in Olszyn, Poland

Students with Disabilities in the Education System in Poland

The aim of the research was to analyse the system of education for students with disabilities in Poland. The document analysis method was used.

The current law in Poland favours students with disabilities and SEN. The parents have a right to choose between many forms of education and facilities, which in their opinion and according to the suggestions of a psychological and educational support centre, will give their child the best opportunities of development. The Ministry of National Education Regulation of 10 June 2015 on grading, classifying and promoting students' demands adjustment of educational requirements to the needs of student with a certificate confirming his/her special education needs (§3 clause 1) in each education institute. Theoretically, the situation is extremely favourable. However, for now, the research studies have shown that the readiness of teaching staff, children and parents for these different possibilities is insufficient; therefore, the legal regulations do not make the conditions of educating students with disabilities or SEN perfect. What is more, the perception of e.g. integrated education as a "cheaper" solution causes that not all legally provided possibilities of supporting a student are applied.

Keywords: *disability, education system, SEN, Poland*

Borítóterv:
Katyí Gábor

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar